Digitized by Google

Digitized by Google

FERREOLI LOCRII PAVLINATIS

CHRONICON BELGICVM.

Ab Anno CCLVIII. ad Annum vſque M. D. C. continuò perductum.

TOMI TRES.

ATREBATI,
Ex Officinâ GVILIELMI RIVERII,
ſub ſigno BONI PASTORIS.
M. D. C. XVI.

Cum Priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

[illegible]

GENEROSISSIMO

AC NOBILISSIMO HEROI D. MAXIMILIANO COMITI DE BAILLOEVL, EQVITI, BARONI DE LESDAIN,

TOPARCHÆ S. MARTINI,

Gauchin le Gal, Piermont, Ocoche, Sains les Pernes, Floringhem, Aumerual, Auchy au Bois, Eure, Eckbrecq, Rocourt, Rollecourt, Grancamp, &c.

S. P. D.

FABVLABANTVR *Veteres, Generoſiſſime ac Nob.*[me] *Comes, Liberos à Saturno, Temporis Deo, deuorari: Quo Symbolo ſignificabant, fluxum eſſe & caducum, quidquid ſub Cæli fornice ſpectaretur, quandoquidem nihil non abſumat atque conficiat Vetuſtas. Humana cuncta oriuntur, creſcunt, intereunt. Neque ſolùm Hominibus, ſed & magnis Ciuitatibus, Regnis, Imperijs, ſua mors etiàm venit. Hinc fit, vt hodiè Romam in Româ, & Hieroſolyma in Hieroſolymis quærant homines; Multique præterea ambigant, quonam in loco ſuperba Babylon, aut bellicoſa Pergama, aliquando conſtiterint. Quarum Ciuitatum, quantumlibet famoſarum & potentium, ne ipſa quidem ſuperſunt cadauera, aut veſtigia. Certè bella, clades, Populorum exundationes, Religionum immutationes, atque adeò*

ipſum Tempus, quod omnia deſtruit, iam olim curioſis Antiquitatum indagatoribus, meram in eruendâ Vetuſtate offundunt caliginem. Vt extera omittamus: Ante Iulij Caſaris in Galliam aduentum: ſiue, ante annos plùs minùs mille ſeptingentos, res Belgicæ in profundiſſimis ignorantiæ verſabantur tenebris, quibus ipſe lucem, tametſi breuem, ſuis Commentarijs attulit. Quo tempore, vel ipſo teſte, hæ Prouinciæ erant populoſiſſimæ; neque inter Druydes, deerant Viri ingenio præſtantes, & ſublimioribus diſciplinis inſtructi, qui res à Maioribus geſtas, bellaque cum Romanis, alijſque Gentibus confecta, procul dubiò ſcriptis conſignarunt; ſed quæ, temporum iniuria, interciderunt. Eâ ſi ad Poſteros perueniſſent, certiorem profectò Maiorum noſtrorum haberemus notitiam, ac diffuſiore rerum noſtratium frueremur Hiſtoria, atque ea eſt, quam à Iulio aut Tacito accepimus, qui Romanorum more, ſua ampliter, aliena obiter perſtrinxere. Nihilominùs, poſt Scriptores iſtos, res noſtræ rursùs in priſtinas ignorationis reciderunt tenebras, è quibus emergere aut eluctari minùs potuere, propter ſubſecutum Romani Imperij caſum; Atque horribilem, per Hunnos ceteroſque Barbaros, vniuerſæ Europæ deuaſtationem, quæ compluribus durauit ſeculis. Eâ eluuie, priſca decora deletá ſunt, atque omnia Antiquitatis monimenta miſerabile fecere naufragium, tota denique rerum Belgicarum ſcena funditùs inuerſa corruit. Eo Patriæ miſerando ſtatu, cùm res noſtræ altiſſimo rursùs obliuionis tumulo obrutæ laterent: Exorta eſt tandem, propitio Numine, Fidei Chriſtianæ Lux & Veritas, quæ vbi per has Regiones fuit diffuſa, complures Monachi, Sacratique Viri, animum ad rerum diuinarum humanarumque ſcriptionem adiecerunt, qui pulſâ paulatim veteri caligine, lucem rebus obſoletis reddidiſſe, atque Poſteris ad condendam Hiſtoriam facem prætuliſſe meritò videri poſsint. Hæc autem eo conſilio referuntur, vt intelligat æquus Lector & Arbiter, quàm ſit difficile & arduum, huiuſcemodi contexere Chronicon, quod per continuam annorum mille trecentorum, & eo amplius, ſeriem decurrit, totúmque Belgium peruagatur, tametſi ex priore inſtituto Natale ſolum Atrebatenſe potiſſimùm reſpiciat. Quâ in parte quidnam Auctor præſtiterit, aliorum eſto iudicium. Is certè, abſoluto Opere (ita placitum Superis) ex vitâ hac mortali ad immortalem demigrauit; Mihique Parenti (vt verum fatear) veluti ingentem luctum, ita omnibus Amicis maximum ſui reliquit deſiderium. Neque mihi fas eſſe exiſtimo ab eius conſilio diſcedere, qui paulò ante obitum graui iudicio decreuerat, ſua Chronica, Generoſiſſime ac Nobiliſſime Comes, Dominationi

V. offer-

V. offerre, dicare, conſecrare. Quod vltrò vt ipſe facerem, duplex cauſſa admonebat: Tum, quòd in familiæ V. Clientelâ, atque honorario Baillivi Officio, vt vocant, iam annos octo & quadraginta exegerim: Tùm etiam, quòd hi Commentarij opus habeant Illuſtr. Dominationis V. Auctoritate & Patrocinio, aduerſus Zoilorum genuinum, & liuidos maleuolorum morſus: ſi fortè quipiam exoriantur, qui cum Mortui Vmbra & Manibus luctari contendant. Etenim, vt hodiè ſunt mores, haud eſt inſolens, vt illi ipſi qui nihil ſcribunt, in alienis ſcriptis cenſendis & arbitrandis otioſè occupentur. Haud eſt difficile carpere; Difficilius foret potiora dare. Ceterùm Illuſt. Comes, Opus hoc haud ingratum fore Dominat. V. vel iſto nomine confido, quòd ab eo Auctore proficiſcatur, qui paulo ante Fatum, Hiſtoriam Comitum ſancti Pauli nuper obtulerit: Præterea, quoniam is es, in quo Prudentia & Artes optimæ, cum præſtantiſſimis quibuſque Virtutibus certare videntur. De Natalium ſplendore nihil hic attinet dicere: Quandoquidem Laleinia, Merodia, Culemburgia, Boſſutia, Saueuſia, Clariſſimæ in Belgio familiæ, iam olim Nobiliſſimo Stemmati V. ſunt inſitæ. Conſtat præterea Dominationis V. Maiores, Ducibus Burgundiæ, & Principibus Auſtriacis, fuiſſe probatiſſimos. Vt alios omittam: Antonius Parens, Caroli Quinti Inuictiſſimi Imperatoris ſigna & auſpicia ſecutus, in Africam traiecit, cùm Algerium expugnare pararet. Quo tempore, præerat inſigni Turmæ Ordinariorum Equitum Belgicorum; Eamque honorificam Præfecturam toto vitæ ſpatio retinuit: Atque diuerſis Expeditionibus, ſub eodem Cæſare, & Philippo filio potentiſſimo Hiſpaniarum Rege, eâ cum laude interfuit, vt moriens, magnam nominis claritatem militari Virtute partam, Poſteris reliquiſſe videatur. Itaque, noſtrâ demùm ætate, Sereniſſimus Belgicarum Prouinciarum Princeps Albertus; quò Auita, Veſtraque merita compenſaret, Illuſt. Dominationem V. præcellenti Comitis Dignitate condecorandam cenſuit; Quam, vt propitij Superi, vnà cum Illuſt. Coniuge, Liberiſque omnibus, quam diutiſſimè ſeruent incolumem; opto, voueoque.

Illuſtr. Dominationi V.

Addictiſſimus Cliens,

PHILIPPVS LOCRIVS, Auctoris Parens.

DE SCOPO AVCTORIS: AD LECTOREM.

DONEC ſinebant Fata: Noſter LOCRIVS
Suâ Iuuentâ feruidus;
Labore gaudens; & peroſus otium;
Aggreſſus eſt ARTÆSIAM
Ornare ſcriptis; quò celebrem Patriam
Celebriorem redderet.
Non ille lucubrare pernox deſtitit,
Non conquieuit perdius,
Antiquitates è tenebris erutas
Vt Poſteris relinqueret.
Agebat hoc vnum, remotis omnibus
A ſe procùl negotijs.
Vetuſtiorum proindè docta Codicum
Scrutatus exemplaria,
Hinc indè multa ſeligebat, congruo
Et digerebat ordine,
Apis Matinæ ſimius, quæ floſculos
Suo recondit alueo.
Nec deſtitit: multo quoàd pertexeret
Sudore Commentarium,
Qui (vera ſi fas eloqui) potiſſimùm
Res tractat Atrebatium.
CHRONICON tamen placuit vocari BELGICVM:
Paſſim quòd hoc Volumine
Prouinciarum multa fiat mentio
Et Belgicorum Principum.
AVCTORIS iſte finis & ſcopus fuit:
Qui membra fractus improbo
Labore, proximique Fati præſcius,
Nuper Typis noſtratibus
Opus ſuum commiſerat: Quod attamen
Haud ipſe vidit editum.
Nam fortè Prælo dum ſubeſt: * Heu! Occidit

* Obijt Ferricus Locrius 22. Augusti, anno 1614.

Ætatis

Ætatis octauo ſuæ
Luſtro, ſecante liuidâ Lacheſi manu
Matura necdùm ſtamina.
Quod ſi ſuperſtes extitiſſet integris
Impreſſioni viribus:
Parabat vniuerſa Scripta ſeriò
Nouam ſub incudem dare.
Non paſſa Parca eſt: Quæ ſolet confundere
Mortalium negotia.
Hoc ſcire, Lector, te volebam: LOCRIO
Ne ſis iniquus Arbiter.
Si quid redundat: Si quid hic forſan deeſt:
Fac, Sortis humanæ memor,
Cenſendo cogites, eodem te modo
Scribendo poſſe labier.
Affectus omnis abſit: In re qualibet
Eſt iſte Iudex peſsimus:
Si vis Amico gratus eſſe Mortuo,
Precare fauſta Manibus,
Qui non Sibi, ſed arbitratus Patriæ,
Dîas in auras editus,
Beatioris Ingenî dotes ſuis
Dicauit Atrebatibus.

Amico vitâ functo poſuit, PHILIPPVS MEYERVS.

ANAGRAMMATISMVS.

FERRIVS DE LOCRE PAVLINAS:
FERREVS PRISCA ILLA ENVDO.

Expoſitio.

D*VM reparas magno Patrios molimine Faſtos,*
Et curâ vigili nobile condis Opus:
Eulogium, LOCRI, *potes vſurpare; quod ecce*
Dant tibi tranſpoſitis Nomina verſa notis:
FERREVS *in Studijs: Duri domitorque laboris:*
ENVDO *Patriæ tempora* PRISCA *mea.*

Ex Inuentione ANTONII MEYERI, PH. F.

IN OPVS POSTVMVM V.C.

FERREOLI LOCRII

ANAGRAMMA.

FERREOLVS LOCRIVS.

FLORVS LVCE ORERIS.

LOCRIVS occiderat, lugebat Belgica Clio,
Ibat ob incultas taxea ſylua comas;
Mox vbi circũ oculos noua lux effulſit, & iſthęc
Verba dedit (Phœbi verba monentis erant)
O Dea ſume animos, tuus, ô tua Buccina, viuit
LOCRIVS, ad nigros deſine flere rogos.
Occidit, heu! (clamat) quidnam vox improba, quidnam
Inſultas lachrymis futilis vmbra meis?
Occidit, at (lachrymas procul exige Diua) reuixit,
Floridus ecce virûm rurſus in ora volat.
Occidit, at Manes tandem repedare Paternos
E gelidâ Proles Poſtuma cogit humo:
Florida viuit enim, & floret tibi viuida Proles,
Excipit à Patrio quam noua vita rogo;
Floret & æternos florebit clara Decembres,
Et patrio illuſtris nomine ſemper erit.
Ergo nouâ iam LVCE ORERIS mihi lucide LOCRI,
(Diua refert) poſitis floridus exuuijs?
O macte, Euboici ſpera modò pulueris annos
Temporis in falcem ferree FERREOLE:
O macte, ô poſthac mihi lucide floride LOCRI,
LVCIVS Inuidiâ Iudice FLORVS eris.

IOANNES BAPT. RIVERIVS.

Digitized by Google

Anagramma.

FERREOLVS LOCRIVS PAVLINAS.
PLINIVS LAVRV SERA FLORESCO.

FATORVM *domitrix quid ſtertis Fama, meumque*
Quin toto, vt quondam, nomen in orbe canis?
Euge vola: Quid lenta iaces? Ecce inclytus Orbi
Iam nouus exorior PLINIVS*: Euge vola.*
Deſine iam, ô Latium, mirari dogmata, quondam
Quæ cecinit Samius, non ſine mente, Senex:
Nunquam Animæ intereunt, ſed tantùm ergaſtula mutant,
Cuique nouas Parcâ conſtituente domos.
FLORESCO *en* SERA *tot poſt ego ſecula* LAVRV
PLINIVS, *inque nouo iam nouus Orbe canor.*
Sedem in te poſui, LOCRI, *dum Fata dedere,*
Tu mea grata domus, tu meus hoſpes eras.

Aliud.

FERREOLVS LOCRIVS PAVLINAS.
FLORVS, PLINIVS, A VERO CLARES.

O *Macte,* A VERO CLARES, *ô floride* LOCRI;
Id nouus inuerſi nominis ordo canit.
Gloria vera tua eſt (procul i procul improbe Liuor)
Quæ poſt Fata venit gloria, vera venit.
O macte, ô Fatis maior, Pylioſque ſuperſtes
In pulchro Ingenij Pignore viue dies.
O amor Aonidum quondam, Biſidique ſacerdos
Verticis! O Patriæ gloria rara tuæ!
Eloquio (heu!) quantus (præceps dum Parca ſinebat)
Hiſtoriâ quantus, carmine quantus eras!
Quid moror? ah quantum te nomina verſa canebant!
(Nomina fatales iſta dedere Deæ)
PLINIVS *alter eras, alter (Monumenta loquuntur)*
FLORVS *in arguta floridus Hiſtoria.*

In eiuſdem obitum, Chronographicum.

LoCrIVs *o*CCIdIt *(he*I*!) do*C*tæ* LV*gete* CaM*œnæ.*

GVLIELMVS RIVERIVS G. T. F.

Martialis. **LECTOR INHVMANA LIBER AB INVIDIA**

L E G E, *ſi lubet, & mecum luge: Abi Maleuole & ringere, aut ſi poſitâ adſectuum ſarcinâ, non carpere aut capere, ſed ſapere adueniſti, vt Æquum Lectorem decet, ſpecta & fane. Nuper (heu!) Clarus ille Antiquitatum noſtratium Illuſtrator* LOCRIVS CHRONICON *ſuum* BELGICVM *nobis euulgandum commiſerat, ô vtinam in lucem emiſſum, & Famæ auras ingreſſum conſpexiſſet! at longè aliter illi viſum,*

Seneca. ——— Cuius excuſsis tremunt
Humana telis:

Poſt paullo equidem aſſlictiſsima valetudine (quæ fuit illi poſtrema, pro dolor!) adſectus, me aduocauit, confeſtim adſui, Salue (inquiens) mi LOCRI, *atque animum reſume; nunquid ergo priſtinas tandem vires recuperas? magnâ ille corporis & animi contentione, velut è ſomno excitatus; morior (ait) mi* RIVERI, *per te viuam tamen, vt ſpero; labores meos, nomen meum, vitam (inquam) meam vnicè tibi commendo: corpore enim in ruinam illam ſorti humanæ communem iam iam fatiſcente, ſpem vitæ longioris, ſecundum Deum, aliundè nullam concepi: quid nempe aliud à morte hominem vixiſſe meliùs teſtetur, quàm litteraria illa monumenta? adeo verum eſt illud:*

Ouidius. ——— nil non mortale tenemus,
Pectoris exceptis Ingeniiꝗue bonis:

ſine iis ignoramur, non viuimus, non ſumus; perindè enim prorſus eſt (vt aiunt Iuriſconſulti) ignorari, &, non eſſe: Quatenus *ergo mi* RIVERI nobis denegatur diu viuere, relinquamus aliquid, quo nos vixiſſe teſtemur. Plinius. *Macte (inquam) mi* LOCRI, *& haſce curas pone: viues enim Deo dante, (quid me percutis?) & Partus tuus, quem luci damus, altera te donabit & luce & vita: pone, pone metum:*

——— non ego te meis
Horatius Chartis inornatum ſileri,
Totue tuos patiar labores
Impune LOCRI carpere liuidas
Obliuiones:

Aliud nihil dico, niſi hoc (iiſdem te verbis Typographo compellare liceat, quibus aliquando eruditorum gloria IVSTVS LIPSIVS *in pari euentu illuſtrem illum Typographorum Principem, cum neque nominabo, Orbi ſatis notum, neque eius me Nepotem gloriabor)* Lipſius Plantino. Quidquid à me factum voles, etiam cùm me præcedes, & in vili hac terra non eris, impera: non viuū magis amaui, quàm poſteà verè viuum amabo. *Rectè (inquit) mi* RIVERI: *euge, euge,*

Horatius ——— producas ſobolem, Patriſque
Proſperes decreta:

etenim

Iuuenalis. Iura Parentis habes.

Vltimus ille (pro dolor!) cum Viro Amiciſſimo mihi congreſſus fuit. Ergo vt poſtremæ illius voluntati faciam ſatis, en ecce tibi CHRONICON *illud* BELGICVM *mi* LECTOR, *quantum quidem per me licuit, terſiſſimum : quòd ſi quid tamen peccatum ſit (vti ſecus vix poteſt fieri, Auctore immaturè heu! nobis erepto)* —— *pro tuo candore benignè mihi gratiam facies:*

Homo ſum, humani nihil à me alienum puto. Terẽtius.

Quòd ſi qui tamen accedant, qui pro humana indole ſtudioſè nimis aut moroſè labores alienos examinent : neque enim deerunt, vt arbitror:

Viuitur hoc pacto; ſic nouimus: Perſius.

eorum calumnias nihil moror: cogere non poſſumus quenquam vt non maledicat, nec nos quiſquam vt hoc metuamus: Saturnios illos oculos expertus ſum, qui quidem duabus maximè rebus peccare mihi videtur, Temeritate & Inuidentia: hac, quòd Operibus alienis vltrò inſultandum ſibi cenſeant, vt ſua præponãtur: illà, quòd parum modeſtè, nihil nempe non calumniari & dente Theonino petere audeant: Attamen de hoc genere nihil mihi metuo:

—— —— neque enim ſuccedere tectis Ouidius.
Fas habet, & poſtes extremâ cuſpide pulſat.
Succeſſus hominum carpitque, & carpitur vnà,
Suppliciumque ſuum eſt.

Faue Tu LECTOR CANDIDE, *& diuerſum te ab iis præſta: labores meos qualeſcunque boni conſule: Auctori immaturè nobis erepto bene precare : calumniis Pii Manes impetuntur? illud Virgilianum oppone:*

Nullum cum victis certamen, & æthere caſsis: Virgilius

Quin & Lipſianum iſtud : Vt flamma firmior non ſurrexit vnquam ſine fumo, ſic nec fama ſine nube aliquâ liuoris: *ereptum luges?* (videtur *enim* ſemper acerba & immatura mors eorum qui immortale aliquid parent) *Æquus rerum æſtimator eſto, & Clari Viri vitam non finitam vel intermiſſam, ſed exutam ſua mortalitate indicato. Typos (& hac adhuc pro me apud Typographos liceat) ſi quis meos carpit, vt fortean ſuos extollat, atque ex fama mea nomen captet: ſi primas mereatur, lubens contumeliam patior, (licet candori ſuo maculam inferat) & illius fælicitati gratulor:* Lipſius. Plinius.

—— —— neque enim benefacta malignè Ouidius.
Detrectare meum eſt, modò ne communia ſolus
Occupet, atque aliquem nobis quoque reddat honorem.

Sin autem; nihil moror, tenebras enim, quibus offundatur, colligit. Atque hinc in eam ſpem venio fore, vt eruditos homines paullò mihi æquiores experiar. Hæc te volebam mi LECTOR, *ſyncero animo cauſſam ipſam age. Memineris Te quiſquis es, ô Vir Erudite, ô Typographe, quãuis alioqui Virum ingenio magnum, doctrina illuſtrem, rerum experientia & Artis peritia præſtantem: hominem tamen eſſe, qui dum aliena errata corripis, operam alienam coarguis, labi facile poſſis. Vale. Atrebati* II. *Kal. Iulii.* CIↃ. IↃC. XVI.

GVILIELMVS RIVERIVS
Typographus Attrebatenſis.

APPROBATIONES.

CENSENDVM mihi propoſuiſti CHRONICON tuum, quod in tres tomos Annalium tributum, animus eſt tibi in lucem edere, mi LOCRI. Aggreſſus es *periculoſæ plenum opus aleæ*, cùm ſingula Arteſiæ, plurimáque Belgij geſta auſus es à tot Seculis ferè obliterata explicare, & quaſi iam obruta ex tenebris eruere; Imò quod immenſi videbatur laboris, adeóque à nemine antea tentati, per ſingulos annos digerere: *Sed labor omnia vincit improbus*. Cenſuram itaque ſi meam quæris: operam tuam ac induſtriam probo laudóque, quod ab omnibus probandum laudandúmque cenſeo. Sed quod ad Fidem attinet, quod potiſſimùm in hac Cenſura mei muneris eſt: Ego PAVLVS BOVDOT Eccleſiæ Cathedralis Atrebatenſis Canonicus, Archidiaconus, Vicarius Generalis, Doctor Sorbonicus, ac ſuarum Celſitudinum ordinarius Eccleſiaſtes, teſtificor nihil me aduertiſſe in hoc toto Opere quod Catholicæ Religioni repugnet, quo minus excudatur, vt ab omnibus Antiquitatum ſtudioſis volui poſſit. In cuius rei fidem ſubſignaui Atrebati die 2. Nouembris, anno Domini. 1611.

PAVLVS BOVDOT *Archidiaconus & Vicarius Generalis R.^mi Epiſcopi Atrebatenſis.*

HOC CHRONICON, præclarum R. V. FERREOLI LOCRII PAVLINATIS, Opus è denſiſsimis Antiquitatis ſiluis ſummo labore erutum, atque in tres Tomos eximio ordine & induſtria digeſtum, pridemque, vel publico teſtimonio à Magnis & Erudítiſſimis Viris deſideratum, Belgicæ non exiguum pariet decus, ſi excudatur. Datum in Ciuitate Atrebatenſi, quarto Calendas Aprilis, 1610.

FRANCISCVS DE LA DIENNEE *I.V.L. Cathedralis Eccleſiæ Atrebatenſis Præpoſitus & Canonicus, Vicarius natus Epiſcopatus Vacantis.*

CON-

CONSVLT.^MI DOMINI ANTONII DENISII CAMERÆ ATREB.

Conſiliarij Iudicium.

SCRIPTA tua (mi FERREOLE) vidi, legi, probaui: Elegantia ſunt profectò, continentque quamplurima quæ ad nos pertinent; Et neſcire malum eſt. Quidni ergo illa ederes? *Paulùm ſepultæ diſtat inertiæ Celata Virtus*. Nec ferendum eſt tot tuos labores *carpere liuidas obliuiones*. Certe Patriæ meæ gratulor, quæ tam præclari Ingenii Virum nobis dedit; Verumque illud eſſe fateor, quod priſcus ille Poëta vaticinatus eſt:

Summos poſſe Viros, & magna exempla daturos,
Veruecum in Patria, craſſoque ſub aëre naſci.

Vale mi SYMPOLITA; Et Amantem redama.

Tui Amantiſſimus, ANTONIVS DENISIVS.

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTI & ISABELLÆ CLARÆ EVGENIÆ Infantis Hiſpaniarum, Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, &c. Sereniſſimorum Belgicę Principum, Priuilegio cautum eſt, ne quis FERREOLI LOCRII PAVLINATIS CHRONICON BELGICVM in tres tomos tributum, prętet voluntatem Gulielmi Riuerij, Typographi Atrebatenſis, intra decennium excudat, aut alibi excuſum in Inferioris Germaniæ Ditiones importet, aut venale habeat. Qui ſecùs faxit, confiſcatione librorum & alia graui pœna mulctabitur, vti latiùs patet in Litteris datis Bruxellæ, vltima die menſis Auguſti, M. D. C. XIII.

Signat.

DE LA FAILLE.

CATALOGVS SCRIPTORVM, QVORVM OPERA HOC IN OPERE VSVS EST AVCTOR.

A

ABRAHAMVS Ortelius.
Ado Viennenſis.
Alcuinus.
Alexander Blancæus Murchinius.
Andreas Herbius.
Andreas Hoyus.
Andreas Schottus.
Andreas Theuetus.
Andreas Vaillandus.
Annales Franciæ.
Anſelmus Gemblacenſis.
Antonius Augnſtinus.
Antonius Deniſius.
Antonius Molanus.
Arnoldus VVionius.
S. ATHANASIVS.
Aubertus Miræus.
S. AVGVSTINVS.
Aymonius.

B

BAlduinus Glendius.
Baronius.
Bar-ptolomæus Anglicus.
Bar-ptolomæus Lyntrenſis.
Bellarminus.
Bergomas.
S. BERNARDVS.
Bernardus Girardi.
Breuiarium Atrebatenſe.
Breuiarium Arienſe.
Breuiarium Romanum.
S. BVRCHARDVS.

C

CAntipratanus.
Capitulare Regũ Franciæ.
Carolus Mameranus.
Caſsiodorus.
Choniates.

CHRONICON:
- Affligemenſe.
- Andreenſe.
- Aquicinctinum.
- Aurelianenſe.
- Bertinenſe.
- Cameracenſe.
- Carionis.
- Ditmari.
- Dunenſe.
- Euſebij.
- Gemblacenſe.
- Genebrardi.
- Henniacenſe.
- Leodicenſe.
- Marchianenſe
- Martini Poloni.
- Meyeri.
- Miræi.
- Palmerij.
- Premiacenſe.
- Vedaſtinum.
- Vignierij.
- Villarienſe.

Clictouæus.
Codex Iuſtinianæus.
Codex Theodoſianus.

CONCILIVM:
- Bracarenſe.
- Claromontenſe.
- Lugdunenſe.
- Melphitanum.
- Remenſe.
- Toletanum.

Conſtantinus Imp.
Cornelius Martinus.

D

De-

DEcretales.
Demochares.
Deſiderius Eraſmus.
Dionyſius Alexandrinus.
Dionyſius Berſacius.
Ditmarus Chronographus.
Diuæus.
Durandus.

E

EDuardus Riſtonus.
Euſebius.

F

FErdinandus Cardeuacquius.
Flauius Vopiſcus.
Florentius Haræus.
Florimundus Remondus.
Folquinus Monachus.
Forcatulus.
Fortunatus.
Franciſcus Balduinus.
Franciſcus Belforeſtius.
Franciſcus Diennæus.
Franciſcus Gonzaga.
Franciſcus Haræus.
Franciſcus Petitæus.
Franciſcus Petrarcha.
Franciſcus Pietinus.
Frodoardus.
Fulco.

G

GAbriel Biſciola.
Gabriel Prateolus.
Gaufridus.
Gaugericus Boucquelius.
Gemblacenſe Auctarium.
Genebrardus.
Georgius Coluenerius.
Georgius Lilius Britannus.
Georgius ab Templeca.
Gerardus Haillanus.
Gloſſa in Gratianum.
Gratianus.
Gregorius Turonenſis.
Guicciardinus.
Gulielmus Brito.
Gulielmus Durandus.
Gulielmus Eiſengreinius.
Gulielmus Gazæus.
Gulielmus Tyrius.

H

HAdrianus Barlandus
Hadrianus Hecquetius.
Hadrianus Iunius.
Haymo.
Henricus Coſterius.
Herburtus.
S. HIERONYMVS.
Hieronymus Zieglerus.
Himarus.
Hiſtoria Francorum.
Hiſtoria Lutcemburgenſis.
Horatius.

I

IAcobus Baſilicus.
Iacobus Blaſæus, Ep. Aud.
Iacobus Burgeſius.
Iacobus Campanus.
Iacobus Guiſius.
Iacobus Marchantius.
Iacobus Meyerus,
Iacobus Middendorpius.
Iacobus à Victriaco.
Ianus Vitalis.
Ioannes Baptiſta Grammayus.
Ioannes Buſſemecherius.
Ioannes Carion.
Ioannes Dauſſayus.
Ioannes Fredericus Lumnius.
Ioannes Iperius.
Ioannes Iunior.
Ioannes Leſſabæus.
Ioannes Maingnius.
Ioannes Maior.
Ioannes Mariana.
Ioannes Molanus.
Ioannes Telodienſis.
Ioannes Tilletius.
Ioannes Thrithemius.
Iordanus, aliàs Iornandes.
S. ISIDORVS.
Iuſtinianus Imp.
Iuſtinus.
Iuſtus Lipſius.
Iuuenalis.

Lam-

Digitized by Google

CHRONICON BELGICVM.

AVCTORE FERREOLO LOCRIO PAVLINATE.

ANNO AB ORBE CONDITO, IVXTA LXX. 4866.
IVXTA VVLGATAM ET EMENDATAM EDITIONEM, 4280.
OLYMPIADIS 258. ANNO 4.
AB V. C. SECVNDVM VARRONEM 1009.
CHRISTI REDEMTORIS NOSTRI 258.
STEPHANI PAPÆ ANN. 2.
VALERIANI ET GALLIENI IMPP. 4.

Christi Anno 258.

Stephani Papæ Anno 2.

QVo tempore grauiſſimæ de Hereticorum baptiſmate in Oriente, de lapſis Pœnitentibus in Occiduo Orbe, controuerſiæ agitabantur; nulla vt ſtabiliendo, ſic longè latéque proferendo Chriſti Regno ſpes maior affulgebat, quàm ſi Valerianus rebus Imperij ſummis * admotus, longiſſimâ annorum ſerie gubernaret.

* Anno 55.

Quippe Decij Imp. (ſub eo Dominicum Ouile, ſeptimùm acerbiſſimè vapulauit) tempeſtate ſedatâ, in Chriſtiani nominis aſſeclas & profeſſores, nihil humanius Valeriano Principe prædicabatur. *Nemo namque Imperatorum* (vt Dionyſius Alex. ad Hermammonem loquitur) *qui eum anteiuerant, tantam beneuolentiam & comitatem, aduerſus illos declarauit. Imò verò ne illi quidem, qui Chriſtiani erant, eóque nomine palàm appellati, ita ſunt hos amplexati, vt ille; qui quidem initio Im-*

Valeriani Imp. Probitas.

Euſebius citat li. 7. hiſt. c. 9

perij ſui, quam familiariſſime & amiciſſime, atque in oculis omnium eoſdem excepit; & tota domus eius pijs hominibus complebatur, eratque planè Dei Eccleſia. Hæc ille.

Origo Catholicæ Fidei apud Belgas.

Quâ Imperatoris beneuolentiâ, atque Chriſtianę profeſſionis libertate, Stephanus, tùm Summus Eccleſiæ Pontifex, ſummoperè recreatus, adeſſe tempus iam demùm intellexit, diuinæ & Euangelicæ legis Pręcones, vitæ integritate atque doctrinæ præſtantiâ conſpicuos, in varias Orbis Regiones Idolorum cultu, morumque ſpurcitijs infames, dimittendi, quorum operâ Gentilitatis tenebræ fugarētur; atque errantium mentibus veræ fidei lumen adſurgeret.

Quod pientiſſimum inſtitutum vt generosè agitat; commodùm ab VRBE, SS. Fuſcianus, Victoricus, Quintinus, Piatus, * Chryſolius, Criſpinus, Criſpinianus, Lucianus, alijque in Gallias delegantur; qui * Lutetiæ Pariſiorum conuenientes, tributis ad prædicandum locis; Lucianus Bellouacenſes, Criſpinus & Criſpinianus Sueſſionenſes, Piatus & Chryſolius Neruios, Quintinus Ambianenſes, Fuſcianus & Victoricus Morinos, Oromanſacos, finitimoſque populos, ritu Chriſtiano excolendos, ſacriſque initiandos ſuſceperunt. Atque hæc quidem eâ felicitate & progreſſu, vt ſicubi ſacras Ædes Neophytis, Catechumenis, Renatis in concionem aduocandis, ſtatuere vellent, aliquo vix repugnante, ius atque auctoritas adeſſent.

** quidam à Marcello PP. miſſum ſcribunt.*

** Petrus Equilinus in Catal. l. 9. c. 126.*

SS. Fuſcianus & Victoricus Morinorum primi Apoſtoli.

Teſtis illa Noſtratium (Morinos intelligo, quos iàm olim Iulius Cæſar Atrebatium iugo, perpetuæ rebellionis odio, ſubiecerat) prima, in propinqui collis cliuo (*Helleſault* hodiè indigetant) Fuſciani & Victorici induſtriâ atque labore collocata; vbi, ad priſcæ Religionis memoriam, Sacellum poſitum etiamnùm frequentatur.

Morini Atrebatibus ſubiecti.

Tēplum eorum primum.

Petrus Diuæus lib. 1. Rerum Belgicarum, cap. 19.

Atque iſta quidem hîc exſurgentis, aût fortè reſurgentis Eccleſiæ non exigua ornamenta, ex Valeriani, quandiù probi & manſueti Principis ſpecimen præ ſe tulit, conceſſione emanarunt. Quippè, vt ſignauit Lucanus,

———*Mitiſſima ſors eſt*
Regnorum ſub Rege nouo.

Verùm enimuerò quod olim Romanis contigit in Nerone, qui primis quinque ab accepto Imperio annis, eum geſſit Principem, vt in Prouerbium abierit. *Omnes Principes, etiam bonos, longè a Neronis quinquennio abeſſe*: poſtmo-

dum

dùm autem in mores pluſquam belunos degenerauit; ſic planè Romanę Eccleſię euenit in Valeriano. Etenim

CHRISTI ANNO 259. STEPHANI PAPA AN. 3.

ANNO 259. Valerianum, quintum Imperij annum vix ingreſſum, *Doctor quidam* (iterum Dionyſij verba affero) *& Princeps Magorum Aegypti, tandem perdito conſilio deprauauit: & non impulit ſolùm, vt homines culpâ vacuos, ac* ſanctos Dei, vtpotè ſceleſtorum & execrabilium incantamentorum aduerſarios & oppugnatores (ſatis namque virium ac potentiæ præſentiâ, aſpectu, ſpiritu & voce ſolùm, ad deteſtabilium Dæmonum inſidias diſsipandas & habent, & ſemper habuerunt) acerbè proſequeretur necique traderet: verùm etiam vt impuras cerimonias obiret, profanas exerceret præſtigias, execranda myſteria exequeretur, mactaret pueros miſellos, prolem infelicium parentum ſacrificaret, tenera infantium diſſecaret viſcera, Dei denique creaturas diſcinderet, diſcerperetque vehementer cohortatus eſt, perindè ac ſi eo pacto res omnes proſperè & feliciter ſuccederent.* Hactenùs ille.

* Suetonius in Nerone, vocat, *Genus hominum ſuperſtitionis nouæ ac maleficæ.*

Valeriani probitas corrūpitur.

Tali itaque hortatore atque impulſore deprauatus Valerianus (ſic Commodum Imp. Dione teſte, aulici corruperunt) immaniſſimam Perſecutionem, velut è ſepulcro reuocauit; eamque maximo ſuo incommodo Romani imprimis ſunt experti, quā octauam Hieronymus, Auguſtinus, Oroſius, atque Seuerus nominauerunt. *Vide Baronium.*

Impiorū conſortiū vitādum

Veruntamen ad noſtros non admodum pertinuit ea clades, quòd Apoſtolorum noſtrorum Fuſciani & Victorici ſanguini fundendo quædam velut induciæ, ab Valeriano & inſequentibus Imperatoribus ad-vſque Diocletiani tempora fuerint impetratæ.

CHRISTI AN. 260. STEPHANI PAP. AN. 4.

ANNO 260. Stephanus Papa ad Martis delubrum ductus, quum ad eius orationem, tonitruo & fulgure, quaſſato templo, omnes effugiſſent, in cœmeterium Lucillæ* ſecedens, rurſus quæſitus, ac ſacrificium offerens repertus, ſuâ in ſede obtruncatur. *Baronius.*

* al. Lucinæ.

CHRISTI AN. 261. DION. PAPÆ AN. 1.

ANNO 261. Sept. 12. Dionyſius ex Monacho Summus Eccleſiæ Pontifex aſſumitur, atque à Maximo Oſtienſi Epiſcopo conſecratur.

CHRISTI AN. 262. DION. PAPÆ AN. 2.

ANNO 262. Valerianus Imp. ætate ſeptuagenarius, in eximiæ tyrannidis honorarium, Macriani Ducis proditione, Sapori Perſarum Regi deditur, cui equum conſcenſuro, quandiù vixit, ceruice curuatâ (ſic Baiazetes Tamberlano, & Romanus Diogenes Belphecho, Perſarum etiam

Digitized by Google

Diuina vltio in Valerianum.

Regibus, famulati) ſuppedanei inſtar ſubſellij præbuit officium: ac demùm excoriatus, & ſale conditus, miſeram cum vitâ ſeruitutem terminauit. Horum meminit Conſtantinus, Oratione ad Sanctorum cœtum, cap. 24. *Quin tu Valeriane eandem crudelitatem in Dei famulos oſtendens, iuſtum, ſanctumque Dei iudicium, quaſi omnium ante oculos ſtatuiſti: dum captiuus prehenſus eras, & vinctus ducebaris, purpurâ & reliquo apparatu Regio indutus. Tandem à Sapore Rege Perſarum iuſſus excoriari, ſaleque conditus, ſempiternum tui infortunij trophæum, ante omnium oculos ſtatuiſti.* Sic ille.

Gallienus, qui cum Valeriano Patre ſexennium imperarat, ſolus rerum potitus, quamuis naturâ ſæuiſſimus, Patris clade, velut prodigio perterritus, Eccleſiæ pacem reddit.

CHRISTI AN. 263. — *Eccleſia Gallica ab Alemanis agitatur.* — DION. PAPÆ AN. 3.

ANNO 263. Germani, ſedibus patrijs relictis, poſtquàm diris modis Gallias agitaſſent, multóſque ad Martyrij palmam (in quibus Priuatum Gabalitanum Epiſcopum) crudelitate ſuâ promouiſſent, Rhetiâ, Alpibus, totâque Italiâ penetratis, Rauennam vſque perueniunt, igni & ferro obuia quæque deuaſtantes.

CHRISTI AN. 268. — DION. PAPÆ AN. 8.

ANNO 268. Claudius, exercitus in Daciâ Dux, vir inſignis, Domi militiæque ſpectatus, pertæſus ſocordiam Gallieni, quâ in Romanum Imperium noui quotidiè tyranni excitarentur, de illo ſibi vendicando conſilium agitat.

CLAVDIVS IMP.

CHRISTI AN. 269. — DION. PAPÆ AN. 9.

ANNO 269. Gallienus Imp. vnà cum fratre Valeriano & filijs, iuxta Mediolanum, à Militibus, Duce Cecropio, Claudij dolo interficitur: quo ſublato Flauius Claudius Imperator ſalutatur.

CHRISTI AN. 270. — DION. PAPÆ AN. 10.

ANNO 270. Marius & Martha eius coniunx, cum Audiface, & Abacho filijs, Martyrio coronantur. Marij corpus in Belgicâ, Gemblacenſi Monaſterio honorificè requieſcit. *Molanus in Natt. 19. Ian.*

Atrebatium Parœcia cæteris orbis Chriſtiani connumerata.

Sanctus Dionyſius, Summus Eccleſiæ Pontifex, Chriſtiani Orbis Parœcias diuidit, atque in ordinem refert: quibus Atrebatenſem atque Cameracenſem Parœcias accenſet.

Et verò diſtinctas ab Dionyſio fuiſſe Orbis Parœcias,

data

data V. Id. Decembris anni huius ab eodem ad Seuerum Cordubenſem Epiſcopum Epiſtola, declarat, in qua ſic legitur: *Eccleſias ſingulas ſingulis Presbyteris dedimus, Parœcias & Cæmiteria eis diuiſimus, & vnicuique ius proprium habere ſtatuimus, ita videlicet, vt nullus alterius Parœciæ terminos aut ius inuadat.* Habetur in Gratiani Decreto 13. q. 1. c. Eccleſias.

Atqui Atrebatium, immò & Cameracenſium, vt dixi, Parœcias iiſdem fuiſſe connumeratas, vetera Atrebatenſis Eccleſiæ monumenta omnino volunt; affero verba: *Dionyſius Papa, qui iuxta Chronicorum fidem, ducentis* [a] *ſexaginta tribus annis fuit ante Hormiſdam, quem, tempore* [b] *Sancti Vedaſti, conſtat Romanam Sedem tenuiſſe, inter cæteras Vrbes Atrebatum atque Cameracum aſſcriptas, cum ſuis æquè Parœcijs diſtinctas reliquit.* Etiã Cameracenſium.

Dubitari meritò poſſit, quid ſibi hîc velit *Parœciæ* Nomen: etenim olim pro Diœceſi ſeu Epiſcopatu [c] vſurpatum fuiſſe, B. Bernardus ſtylo ſuo confirmat. Is enim in [d] Epiſtolâ quadam ad Abbatem Præmonſtratenſem, cuius nomen non exprimit, ita ſcribit: *Super omnia plangitis quod* [e] *Eccleſiam S.* [f] *Foillani, quæ de Ordine veſtro eſt, Abbas noſter de* [g] *Villari fecerit imbanniri;* &c. Et poſt pauca: *Poſt duas aut plures conuentiones pacis; poſt definitam ſententiam iudicij, iuxta mandatum Capituli veſtri, per veſtros & noſtros Abbates promulgatam: accitus demùm Epiſcopus Cameracenſis (ad cuius* Parœciam *locus S. Foillani pertinere cognoſcitur) cùm videret Abbatem obſtinato animo omnia violare.* &c. Quid Parœcia.

Cæterùm hoc loco, arctiori ſignificatione conſtringi, indè fortaſſis probari poſſit, quòd *iſte Dionyſius* (vt loquitur Gloſſa, ad dictum Gratiani Decretum) *diuiſit vel diſtinxit terminos Eccleſiarum, ſed non terminos Epiſcopatuum, quia in Gentilitate fuerunt diſtincti, vt 80. Diſt. c. 1. Similiter termini Prouinciarum ſunt diſtincti ante tempus Chriſti, vt 99. Diſt. c. 1.*

Adde quod Victoricum aut Fuſcianum Epiſcopos fuiſſe nuſquam legatur: quamquàm vero non repugnet, Atrebates, ſi tùm Parœcos habuerint, habuiſſe ſimul, cui ſubeſſent Parœci, Epiſcopum, forte ab Ambianenſibus non infœliciore, qui eâdem ætate B. Firminum Pontificem ſuum agnoſcebant.

[a] Secundum Baronium *quinquaginta tribus.*
[b] Nõ quidem tunc Epiſcopi, ſed Inſtitutoris Clodouei Regis.
[c] Sic Epiſcopus & Presbyter antiquitùs idem erant: Vide Guliel. Durandũ l.2. Rational. diuini offic. c. 11.
[d] Epiſt. 251.
[e] Fundata eſt anno. 1126., in Hãnoniâ.
[f] Vide Molan. 11 Oct.
[g] Vide Mariale noſtrum l. 3. c. 76.

Chriſti An. 271.

Alemanni à Claudio Imp. domantur.

ANNO 271. Claudius Imp. in ſuperiorem Germaniam copias promouens, cum Germanorum millibus triginta congreditur; eorumque mediam ampliùs partem gladio conficit.

Dion. Papæ An. 11.

AVRELIANVS IMP.

CLAVDIVS poſt illam cladem, è viuis (morbo, an ferro, incertum) eripitur; Domitio Valerio Aureliano ſucceſſore.

Chriſti Anno 275.

Barbari Galliâ expelluntur.

ANNO 275. Aurelianus Imp. in Gallias proficiſcitur, vt Barbaros, Tetrico (Chrocum Baronius vocat, abs quo S. Priuatus Gabalitanus, alijque de quibus ſuprà, interfecti) Duce, irruentes reprimeret, Auguſtamque Vindelicorum ab eis obſeſſam liberaret: quo tempore, rebus feliciter actis, Aureliam atque Geneuam fertur fundaſſe.

Felicis Papæ An. 3.

S. Priſcus Martyr Tornaci.

Tornaci S. Priſcus, vrgente Aureliani perſecutione, paſſus eſt, cuius Caput abſciſſum, quùm Chriſtianus quidam, pietatis ergo ſurripiens Antiſſiodorum aufugiſſet, ibidem captus, & ipſe martyrium ſubiuit.

TACITVS IMP.

Chriſti An. 278.

ANNO 278. Aurelianus Imperator interficitur: ſuccedit Tacitus, qui in eâ dignitate ſex non amplius menſes continuauit.

Evtychiani Papæ An. 4.

PROBVS IMP.

Chriſti An. 280.

Alemanni Galliâ extruduntur.

Germania fit Prouĩcia.

ANNO 280. Probus ſecundum Imperij annum auſpicatus, Gallias ex Barbarorum & Germanorum, qui eas denuò occupabant, poteſtate, cæſis eorum quadringentis ferè millibus, ſub Romanorum poteſtatem reducit; totáque Germaniâ in Prouinciam relatâ, pacem Orbi reddit.

Evtyc. Papæ An. 6.

Chriſti An. 282.

ANNO 282. Franci audax facinus meditati, breui temporis ſpatio, totum Romanum Imperium incurſione turbant, & timore vehementi concutiunt. Egregium planè

Evtyc. Papæ An. 8.

Franco-

Francorum antiquæ gloriæ monumentum, quos Chriſtiana Religio poſteà longè clariores, atque glorioſiores effecit. *Galli Imperium turbant.*

CARVS, CARINVS ET NVMERIANVS IMPPP.

CHRIST. AN. 283

EVTYC. PAPA AN. 9.

ANNO 283. Probo extincto, Carus Manlius Aurelius, Romæ ex parentibus Illyricis natus, à militibus Imperator creatur. Is Numerianum & Carinum filios, ſibi in Imperio ſociauit; motoque in Perſas bello, Carinum in Gallias dimiſit, vt eas in officio, & Romanorum obſequio contineret. *Galliarũ quieti cõſulitur.*

Hac tempeſtate, birri ſerici, Atrebatium opus, magno in pretio habebantur. Etenim Flauius Vopiſcus, horum temporum Hiſtoricus, dum in Carino Imp. conqueritur, quoſdam patrimonium ſuum Scenicis dare, Hęredibus abnegare; inter alia ſcribit: *Donati ſunt ab Atrebaticis birri petiti, donati birri Canuſini.* Quibus verbis indicat Atrebatenſes in Gallijs notos birros, à ſe pretioſè contextos, in turpes ſcenicorum vſus turpiter profudiſſe. Quo etiam pertinet illud Hieronymi libro ſecundo contra Iouinianum: *Nunc lineis & ſericis veſtibus, & Atrebatum ac Laodiceæ indumentis ornatus incedis.* Quale autem veſtis genus fuerit birrus etſi ambigatur; exiſtimat tamen Molanus veſtem fuiſſe, quâ caput tegebatur. Nam birrettum, diminutiuum à birro, Gallis paruum eſt pileum: & Mauortes,* quibus Ægyptij vtebantur ad declinandum pretia birrorum, capitis quoque erant tegumenta. Porrò birri ſic diſtinguebantur, vt eorum quidam viliores eſſent, vtpote ex pilis texti atque hirſuti: alij verò ſericei, & pretioſi idcircò appellati, quos honeſtiores atque Palatini geſtabant. Immò & in Ordine ſacro, Epiſcopi. Vnde B. Auguſtinus, ſermone de communi vitâ Clericorum: *Offeratur* (inquit) *mihi birrum pretioſum; fortè decet Epiſcopum, quamuis non deceat Auguſtinum, id eſt, hominem pauperem de pauperibus natum.* &c. Vide Molanum l. 3. de Canonicis c. 7. & 8. & diploma XI. Pij. IV. in ſumma conſtit. PP. MM. *Birri Atrebatiũ.*

* Mauortes ſunt velamina fœminis olim in vſu, dum nuberent. *Vide Iſidori Etymologica, l. penult. c. 25*

DIOCLETIANVS IMP.

CHRISTI AN. 284. CAII PAPÆ AN. I.

ANNO 284. Aurelius Diocletianus, Carino & Numeriano F. Impp. extinctis, ab exercitu Imperator acclamatur.

CHRISTI AN. 286. CAII PAPÆ AN. 3.

ANNO 286. Diocletianus Maximianum in Regni conſortem aſciſcit.

CHRISTI AN. 297. MARCELLINI PAPÆ AN. I. *Ruſticorũ in Galliâ tumultus*

ANNO 297. Ruſticani in Galliâ tumultuantur, ſuæque factioni [a] Bagandarum nomen imponunt: quibus comprimendis Maximianus ab Diocletiano legatus, eos leuibus prælijs domitos, pacatiores Regno effecit. Similes Ruſticorum turbas, eodem in Regno ann. 1251. & 1320. excitatas, vide apud Fulgoſum lib. 9. c. 7. vt illas ſileam, quæ an. 1525. in Germaniâ tragicè efferbuerunt; vt refert Prateolus l. 1. de vit. Hæret. c. 55.

Bononienſis in Flandris Præfectus limitaneus.

Carauſius obſcuro licet loco natus, ex militari tamen peritiâ, egregiam famam ſub Diocletiano conſecutus, Oceanum Britannicum, quem Franci & Saxones infeſtabant, tutandum excipit, atque in Atrebatium agro, non procul Bononiâ ſedem figit.

CHRIST. AN. 303. MARCEL. PAPÆ AN. 7.

ANNO 303. Beati Fuſcianus & Victoricus, ex Morinis, B. [b] Quintini viſendi & ſalutandi ergo, quo cum Româ in Gallias conceſſerant, Ambianum commeantes, in B. Gentiani ædibus, hoſpitantur. Qui mox ad Rictiouarum, ſeu Rictium Varum (vt vult [c] Baronius) Galliarum Præfectum, tyrannumque truculentiſſimum delati, vnà cum Gentiano Hoſpite, immane martyrium [d] patiuntur. Quod quale fuerit, ex Romanorum Martyrologio audiamus: *Ambiani ſanctorum Martyrum Victorici & Fuſciani, ſub eodem Imperatore; in quorum naribus & auribus iuſſit Rictiouarus Præſes immitti [e] tarinchas, & clauis ardentibus tempora transfigi, deinde oculos euelli; ac poſtmodum eorum corpora iaculari; ſicque vnà cum ſancto Gentiano eorum hoſpite, capitibus amputatis, migrarunt ad Chriſtum.* Sic ibi XI. Decemb.

Morinorum Apoſtoli Martyrio coronantur.

Perſecutio Eccleſiæ Gallicanæ.

Eadem temporis tempeſtate, tanta in Gallijs finitimiſque locis edita Chriſtianorum ſtrages fuit; vt omnium neque nominis, neque numeri certi ratio iniri potuerit; quorum, qui propiùs nos attingũt, martyrij Lauream retulere,

FIRMINVS, primus Ambianorum Epiſcopus;

QVINTINVS, Auguſtæ Viromanduorum;

[a] Gall. Bagarides.

[b] Molan. in Natal. 31. Dec.

[c] In not. ad Martyrol. Rom. 6. Ian.

[d] Locus martyrij iuxta Ambianum eſſe fertur.

[e] i. Sudes ferreas ignitas.

CRISPINVS & CRISPINIANVS, Sueſſione,

PIATVS, Tornaci;

CHRYSOLIVS, Vrelenghemi, non procul Armentariâ in Flandris;

LVCIANVS, Bellouaci;

FERREOLVS, in territorio Viennenſi; de quo Martyrologium Rom. 18. Sept. & Baronius in Notis, & Annal. Eccleſiaſticis, Gregorius Turonenſis, &c.

IVLIANVS, Ferreoli comes, Aruernis;

IVSTVS puer, Bellouaci;

MACRA virgo, Rhemis;

GENESIVS, Arelate;

ROGATIANVS & DONATIANVS fratres, Nannete;

TIBERIVS, MODESTVS, atque FLORENTIA, in agro Agathenſi, ſiue montis Peſſulani;

VINCENTIVS, ORONTIVS, & VICTOR, Ebreduni;

VICTORINVS Græcè & Latinè doctus, ac libris ſcriptis clarus, in Pictonibus;

Sexcenti decem & octo, Coloniæ;

Innumerabiles, Treueris:

Et vt verbo abſoluam, triginta dierum ſpatio, diuerſis in Prouincijs, viginti circiter hominum millia, martyrij palmam promeruerunt.

Quanto autem cœli huius damno, Sancti Fuſcianus & Victoricus occubuerint, Molanus in Natalibus, ſic verè teſtatur: *Vt breuiter ſtatum Eccleſiæ Audomarenſis ſubijciam; ibi primùm prædicauerunt Romani viri Fuſcianus & Victoricus: verùm ijs ſub Rictiouaro, Martyrio coronatis, populus gradatim rediit ad vomitum, & ad priſtinos idolatriæ errores.*

Vbi ſupra.

Morini ad Idolatriam relabuntur.

CONSTANTIVS ET GALERIVS IMPP.

CHRISTI AN. 304

MARCEL. PAPÆ ANNO 8.

ANNO 304. Diocletianus & Maximianus abdicant ſe Imperio, vitamque priuatam amplexantur, ille quidem Nicomediæ, hic verò Mediolani. Quibus ſolutus curis Diocletianus excolendis hortis animum addicit, eóſque in delicijs habet: vndè pòſt paulò ſollicitanti Maximiano, vti abdi-

Hortorũ deliciæ quæ. *Impp. ſuaues.*

catum Imperium reſumeret, fertur reſpondiſſe: *Si hortorum delicias agnouiſſes, nequaquam de Imperio cogitares.* Quâ quidem in voluptate, iuncto Imperij neglectu, Attalum Aſiæ Regem, ſocium habuit, de quo ſic Iuſtinus: *Omiſſa Regni adminiſtratione, hortos fodiebat; gramina ſeminabat;* &c.

——————*Et paruo quæ legerat horto,*

Ipſe focis breuibus ponebat oluſcula. ———

Iuuenal. Satyrâ 4 de Curio Dentato.

Vide I. Lipſium l. 2. de Conſtantia c. 1. 2. & 3.

Conſtantius & Galerius, ex ſpontaneâ Diocletiani & Maximiani abdicatione, Imperium adepti, idipſum partiuntur; Conſtantio Gallias, Hiſpanias, Italiam & Africam; Gallerio Illyricum, Græciam, & reliquum Orientem obtinentibus. *Baronius.*

Gallia à Conſtantio Imp. habitantur. *Ambianum Cæſarum ſedes.*

Conſtantius moribus integer, ſcelerumque purus, atque in Chriſtianos perhumanus; diuiſo taliter Imperio, in Gallias maximè affectum conuertit; Britanniam recuperat; Batauiam, aduenâ hoſte depulſo, purgat; * Ambiani, quod peruetus eſt opidum, & Picardorum, in Arteſiæ finibus, Metropolitanum, domicilium collocat, quod minimè poſtmodùm aſpernati fuere Conſtantinus, Conſtantius F. Iulianus, Valentinianus; Valens, Gratianus, Theodoſius, ex ordine Cæſares. *Baronius.* *Diuæus.

Quod de Valentiniano, Valente, & Gratiano, dixi, ex Theodoſij Codice lib. 8. tit. 7. confirmo; * Petrus Diuæus, cætera: *Diuæus li. de Antiquitt. Belg. c. 6.

IMPPP. VALENTINIANVS, VALENS, GRATIANVS, A A A.

AD PRÆTEXTATVM, P. V.

Imperatorũ decretum in filios contumaces.

*Filios contumaces, qui patres, vel acerbitate conuicij, vel cuiuſcunque atrocis iniuriæ dolore pulſaſſent; Legis emancipatione reſciſſâ, damno libertatis immeritæ multare voluerunt. Datum XV. Kal. Septemb.** *An. 367.

AMBIANIS,

Lupicino & Iouino Coſſ.

Porrò dictus Prætextatus Romæ Sacrorum omnium Præſul erat, præferens Vettij nomen. Ad eundem habetur altera Sanctio Valentiniani & Valentis Impp. in eodem Theodoſ. Codice, lib. 14. tit. 4. de Suarijs; cap. 4. data Remis in Gall. ijſd. Coſſ.

CHRISTI AN. 306. MARCELLI PAPÆ AN. 3.

ANNO 306. Conſtantinus cognomento Magnus, Conſtantio Patre, Eboraci in Britanniâ, ſolidâ cum laude, vitâ functo, ad ſummum Imperij culmen, incomparabili Eccleſiæ bono conſcendit. Natus eſt * Eboraci, Helenâ Britannâ Imperatrice matre; Anno Chriſti 277. Aureliani Imp. 5. Felicis Papæ tertio.

* Reclamet his Lipſius.

Burgundionum origo.

Hac tempeſtate Burgundionum nomen innoteſcere, eorũq; virtus formidabilis eſſe cœpit, Hinc Paulus Diaconus lib. 12. *Sub Valentiniano, Burgundionum quoque nouorum hoſtium cœpit nomen nouum, qui pluſquam* LXXX. *millia, vt fertur, armatorum ripæ Rheni fluminis inſederant. Hos quondam ſubactâ Germaniâ interiore à Druſo & Tiberio adoptiuis filijs Cæſaris, per caſtra diſpoſitos, in magnam coaluiſſe gentem, atque ita etiam nomen ex opere præſumpſiſſe, quia crebra per limitem habitacula conſtituta, Burgos vulgò vocant, eorumque eſſe præualidam & pernicioſam manum, Galliæ hodiéque teſtes ſunt, in quibus præſumpta poſſeſſione conſiſtunt; qui tamen non multo pòſt tempore * Chriſtiani effecti ſunt.* Hactenus ille. *Et conformiter ad nomen adludens Luitprandus: & quoniam* (ſcribit) *ipſi domorum congregationem, quæ muro non clauditur, Burgum vocant, Burgundiones à Romanis appellati ſunt.*

Vndè nomen.

* An. 431 ſecundũ Thomã Bozium 4. c. 4. d. Signis.

CONSTANTINVS IMP.

CHRISTI AN. 307. MARCELLI PAPÆ AN. 4. *Conſtantinus Imp. Galliæ ſoli cultor.*

ANNO 307. Conſtantinus in Gallijs, & Militum & Prouincialium, ingenti cum fauore regnat, cæſis Francis & Germanis, captiſque eorum Regibus, quos etiam beſtijs, quum magnificum ſpectaculum paraſſet, obiecit.

CHRIST AN. 312. MELCHIADIS PAPÆ AN. 2. *Conſtantinus in Italiam pergit.*

ANNO 312. Conſtantinus, ſuperatis Alpibus, exercitum in Italiam promouet; atque Maxentium rerum ſemper nouarum ſatagentem, atque ipſi Cæſari inſidiantem, CRVCIS DOMINICÆ virtute præſentiáque fretus, in fugam fœdiſſimam vertit, vitáque exuit.

CHRISTI AN. 313. MELCH. PAPÆ AN. 3. *In Galliã reuertitur.*

ANNO 313. Conſtantinus rebus in Italiâ compoſitis, multiſque in Eccleſiæ fauorem, nullo Maiorum exemplo, peractis, in Gallias reuertitur.

Germani iterùm tumultuantes, à Cæſare comprimuntur.

Maternus Agrippinenſis, Rheticius Auguſtodunenſis,

Galliæ Epiſcopos in pretio & honore habet.

Marinus Arelatenſis, in Gallijs Epiſcopi, vt in quâdam Cæciliani Epiſcopi Carthaginenſis, contra Donatiſtas hæreticos, cauſſâ Iudices crearentur, Conſtantinus Imp. ab Melchiade Pont. Max. impetrat. Magnus honor Cæſaris in Pontifices Gallicanos.

CHRISTI AN. 316.

SILVESTRI PAPÆ AN. 3.

ANNO 316. Diocletianus, qui ab Imperio ad hortos ſe contulerat, annos 68. natus, miſerrimo mortis genere exſpirat.

CHRISTI AN. 320. *Luſtrato Oriente in Gallias reuertitur.*

SILVES. PAPÆ AN. 7.

* L. Veteranoria. Lib. 12. tit. 47. c. *Cùm introiſſet.*

* Theodoſianus Codex habet *Dij te nobis ſeruent.*

ANNO 320. Conſtantinus, luſtrato Oriente, Gallias repetens, *quùm introiſſet* Principia* (verba ſunt Iuſtinianei Codicis) *& ſalutatus eſſet à Præfectis & Tribunis, & à viris eminentiſſimis acclamatum eſſet*; AVGVSTE CONSTANTINE, * DEVS TE NOBIS SERVET: VESTRA SALVS, NOSTRA SALVS; VERÈ DICIMVS; IVRATI DICIMVS: *Adunati Veterani exclamauerunt: Conſtantine Auguſte, quid nos Veteranos facis, ſi nullam indulgentiam habemus?* &c. & paulò pòſt Conſtantinus: *Perſpicuum ſit ne quis eorum, in vllo munere ciuili, nec in operibus publicis conueniatur: nec vllâ collatione, nec à Magiſtratibus, nec vectigalibus, in quibuſcumque nundinis interfuerint, vllam ob venditionem proponendam dare debebunt. Publicani quoque (vt adſolent agentibus ſupplere) ab eiſdem Veteranis amoueantur; quiete poſt labores ſuos perenniter perfruantur. Fiſco quoque noſtro eâdem Epiſtolâ interdicimus, vt nullum omninò ex his inquietet: ſed liceat eis emere & vendere, optimis negotijs pecuniam tractare, & mercimonia agitare: nec ſolùm integra beneficia eorum ſub ſæculi noſtri otio, & pace perfruantur, ſed etiam nullo munere ciuili, id eſt, corporali, ſeu perſonali vel deportatorio onere, eos affici concedimus.* Hactenus ibi: Cæterùm in Theodoſiano * Codice, ad finem dicti Diplomatis, id etiam legitur: *Dat. Kal. Martij, in ciuitate Velouocorum, Conſtantino Aug. VI. & * Conſtantino Cæſ. Conſſ.* Quæ latiùs produximus quò liquidò conſtet Conſtantinum, cum Cæſaribus filijs in Gallijs, vt ſæpè diximus, egiſſe. Hinc Nazarius in Conſtantini Panegyrico precatur; vt cum illis ſe Romam conferat; hæc enim habet ad Calcem: *Vnum modò eſt, quo fieri poſſit Roma felicior, maximum quidem, ſed tamen ſolum; vt Conſtantinum Conſeruatorem ſuum, vt Beatiſſimos Cæſares videat; vt fruendi copiam, pro deſiderij modò capiat, & vos alacris excipiat: & cùm Reipublicæ ratio digredi fecerit, receptura dimittat.* Sic ille.

Priuilegium Veteranorũ Galliæ.

* Alaricus Gothorum Rex, illũ Codicẽ valdè imminuit; adeò vt vix decima eius pars ſuperſit.

* Conſtantio.

Conſtantini ſedes in Gallijs probata.

Æmulantur Romani, Cæſaris in Galliã præsẽtiã.

Per

Per hæc tempora, *S. Silueſter, Eccleſiæ Romanæ Epiſcopus, nolens imitari Iudæos* (verba affero Guilielmi Durandi) *qui dicunt primâ Sabbathi, ſecundâ Sabbathi*, &c. *nec Gentiles, qui dicunt, dies Solis, dies Lunæ*, &c. *adinuenit hoc nomen* FERIA. *In fine tamen Septimanæ ſeruauit Sabbathum, propter auctoritatem Hebraici ſermonis, vel propter figuram, quia Sabbathum interpretatur requies; & ſequentem diem Dominicam, propter ſui primatum, quanquam Prima Feria poſſet appellari, hinc ſecunda feria, tertia feria*, &c. Hæc ille; quanquam non eodem ordine: conſule eius Rationale Diuinorum officiorum, lib. 7. cap. 1. *Dies per Ferias diſtinguendi Origo.*

CHRISTI AN. 324. ANNO 324. Conſtantinus, ſacris vndis, ritu Chriſtiano Romæ, ab Silueſtro Papâ expiatus, Bizantium migrat; vbi quid, quid alibi præſtiterit, abundè Baronius Tomo tertio Annalium Eccleſiaſticorum deſcribit. SILVES. PAPÆ AN. 11. *Conſtantinus baptizatur.*

CHRIST AN. 325. ANNO 325. In Nicænâ Synodo, ad diem Paſchalem, ſingulis annis, minore negotio reperiendum, AVREVS NVMERVS, dies nouem & decem complectens, ordinatur; quem annorum circulum Patres, Enneadecaterida nuncuparunt: atque ita deinceps vniformis eius Feſti Obſeruatio per vniuerſum Orbem obtinuit. SILVES. PAPÆ AN. 12. *Aureus Numerus inſtituitur*

Supplicium Crucis à Romanis olim decretum maleficis, Conſtantinus ceſſare iubet. *Sozom. l. 1. c. 8.* Proſcripſit & ſupplicium inſcriptionis facierum. *Vide l. 2. de Pœnis Cod. Theodoſiani.* *Suppliciū Crucis inhibetur.*

CHRISTI AN. 336. ANNO 336. Conſtantinus filijs Imperium partitur. Auitam ſortem Conſtantino grandiori natu Conſtantio Orientis partem; Intermedias tertio filio Conſtanti attribuit. MARCI PAPÆ AN. 1. *Conſtantinus Imperiū partitur.*

Hac tempeſtate S. Marcus Pont. Max. inſtituit vt Epiſcopus Oſtienſis, à quo Romanus Pontifex conſecratur, Pallio vteretur; & vt diebus ſolemnibus, Nicænum Symbolum in Miſsâ, clarâ voce caneretur. *Breuiarium Romanum ex Damaſo.* Primus Pontificum Rom. qui ab Oſtienſi Epiſcopo fuit conſecratus, fertur S. Dionyſius Græcus. *Genebrardus.* *Symbolū in Miſsâ ſolemni cantādū. Rom. Pōtificis ab Oſtienſi Epiſcopo conſecratio.*

CONSTANS IMP.

CHRISTI AN. 337. ANNO 337. Conſtantinus Imp. annos ſexaginta quinque natus, Imperij 31. in * Suburbanâ villâ Nicomediæ, quò morbi initio, ad calida balnea conceſſerat, feliciter in Domino obdormit. Eius corpus Conſtantinopolim, recens à ſe constructam, delatum eſt, atque in veſtibulo Baſilicæ SS. Apoſtolorum, quam etiam condiderat, collocatum. IVLII PAPÆ AN. 1.

*Quid ſit *Suburbanum*, vide egregiam diſquiſitionem in Baronij Annalibus, ad annum 325.

Conſtantinus, Conſtantius & Conſtans, partitum anno ſuperiore patris Imperium adipiſcuntur.

CHRISTI AN. 340. ANNO 340. Conſtantinus Iunior Imp. inuadere auſus fraternæ ditionis Imperium, apud Aquileiam ad Alſam fluuium occiditur. IVLII PAPÆ AN. 4.

CHRISTI AN. 342. ANNO 342. Conſtans Imp. gentem deuincit Francorum, eoſque fœderatos ac ſocios Romanis facit. *Socrates lib. 2. cap. 10.* IVLII PAPÆ AN. 6.

CHRISTI AN. 350. ANNO 350. Conſtans Imp. ætatis 27. Imperij 13. perfecto, menſe Martio, Auguſtoduni in Galliâ, interficitur à Magnentio Legato ſuo; qui primus Chriſtianorum regnandi libidine, prodito Domino, in Gallijs Imperium arripuit, atque Decentium Germanum ſuum Cæſarem creauit. Elogium ſepulcrale Conſtanti, optimo Imperatori noſtro, Sanctus Athanaſius tale inſcripſit, & ad Conſtantium Imp. fratrem tranſmiſit: IVLII PAPÆ AN. 14.

Conſtans Imp. in Gallijs degens interficitur.

Galliæ Regnum tyrannicè inuaditur.

Conſtantis Imp. Epitaphium, S. Athanaſio. Autore.

Magnam ſcilicet & multam illi gratiam debebam*, quod piæ memoriæ tuum fratrem cuius donarijs Eccleſiæ plenæ ſunt, ipſe Magnentius eius Legatus, occiderit, nihil eam neceſſitudinem, cùm ante oculos verſaretur, reueritus; nihilque gratiam beato tuo fratri, in Baptiſmate donatam reſpiciens, velut Dæmon & Furia Infernalis in eum inſiluit; atque ità ſanctiſſimus ille vir martyrium aſſecutus eſt.*

* Magnentio.
* Ironia.

Seruatius Tungrorum & Maximus Treuirorum Epiſcopi, à Magnentio in Græciam ad Conſtantium mittuntur Legati.

SS. Seruatius & Maximus.

CON-

Digitized by Google

CONSTANTIVS IMP.

Christi An. 351. — Iulii Papæ An. 15.

ANNO 351. Conſtantius, anno Imperij 15. Liberorum exſpes, & Imperio, ob inſtantia à Perſis & Tyrannis bella, nutante, Gallum ex Conſtantio, Conſtantini Magni fratre, & Gallâ Matre genitum, viceſimum quintum ætatis annum agentem, Cæſarem creat, collocatâ ei in Matrimonium Conſtantinâ Sorore, vt profecturus ipſe in Occidentem, aduerſus tyrannos relinqueret, qui Orientis adminiſtret Imperium.

Christi An. 353. — Iulii Papæ An. 16. *Vindicta de Magnentio, ob Conſtantis cædem. Conſtantius Imp. Arelate in Galliis agit.*

ANNO 353. Conſtantius Imp. Magnentium in Pannoniâ apud Murſum adortus, expoſcente vindictam Numine, de innoxio Conſtantis ſanguine, nobili victoriâ profligat & interficit, atque Decentium Cæſarem ad laqueum adigit.

Indè in Gallias profectus Conſtantius, Hyemem agit Arelate; atque 6. Id. Oct. Natalem diem ſuum celebrat, anno ætatis triceſimo completo.

Christi An. 354.

ANNO 354. Alemani & Barbari, Gundomado & Vadomario (qui Fratres, & Alemanorum Reges erant) ducibus, in Gallias irrumpunt.

Christi An. 355. — Liberii Papæ An. 3. *Galliæ ab Alemanis turbantur.* — Liberii Papæ An. 4. *...edantur.*

ANNO 355. Conſtantius in Concilio Mediolanenſi occupatus, Iulianum Galli Imp. in Oriente, fratrem, creat Cæſarem, ſorore Helenâ Virgine in coniugem ei traditâ: Inde dimittit in Gallias, Barbarorum irruptione fluctuantes: quo quidem tempore Iulianus vulpinam callens, Catholicum ſe optimè ſimulabat, quo Chriſtianorum gratiam promereretur.

IVLIANVS IMP.

Christi An. 361. — Liberii Papæ An. 10.

ANNO 361. Conſtantius, diriſſimâ iam antè in Chriſtianos, qui Arianæ factioni adhærere recuſabant, perſecutione concitatâ, tertio Nonas Oct. è vitâ excedit.

Iulianus, viginti annos Chriſtianam fidem profeſſus, ac decem ob Conſtantij metum ſimulatus, hoc anno adeptus Imperium, metuque ſolutus, Chriſtianam fidem ſolemniter abnegat.

An-

Digitized by Google

CHRISTI AN. 362. **Anno 362.** Victricius miles, Chriſti amore militiam detrectans, atque abijciens cingulum, abs Tribuno multis affectus tormentis, & capitis damnatus, carnifice; qui ad eum cædendum miſſus fuerat, cæcitate percuſſo, ipſe vinculis ſolutis, liber euaſit, & poſt Rhotomagenſis Epiſcopus creatus, Morinorum & Neruiorum gentes indomitas, verbi prædicatione ad Chriſti fidem perduxit. Et demùm Confeſſor, in Domino obdormiuit. De illo ſic Paulinus Epiſcopus Nolanus: *Per Sanctum Victricium, ſanctificatum eſt nomen Chriſti, in remotiſſimo Neruici litoris tractu; quem tenui anteà ſpiritu fides veritatis afflauerat, & in terrâ Morinorum, ſitu Orbis extremâ, quam fluctibus fremens tundit Oceanus. Sedebant Gentium populi viâ maris arenoſâ, in regionibus vmbræ mortis: deſerta Siluarum & litorum barbari & incolæ latrones frequentabant. Verùm prædicatione beatiſſimi Victricij, à Domino lucem magnam acceperunt; ipſæque vrbes, opida, inſulæ Eccleſijs & Monaſterijs venerabiliter celebrabantur.* Hæc ille: Vide Baronium, Molanum, &c. LIBERII PAPÆ AN. 11.

S. Victricius.

Morini ad Chriſti fidem reuocantur.

Galliarum Præfectus.

Gallicanarum Prouinciarum tùm Præfectus erat Salluſtius, eaſque grauiter exagitabat; cuius Vices-gerens Dioſcorus vocabatur, aduerſus quem beatum Hilarium Pictauienſem Epiſcopum, Commentarium ſcripſiſſe, Hieronymus eſt teſtis.

CHRISTI AN. 363. **Anno 363.** Iulianus Imp. in prælio contra Perſas, telo diuinitùs vibrato coſtas tranſadigitur; ſimulque fluentem excipiens manu cruorem, in aërem proijcit, exclamans; VICISTI GALILÆE: indè in caſtra relatus, nocte mediâ miſeram euomit animam. LIBERII PAPÆ AN. 12.

In cæteris, de illo id fertur, quod ſubditos allocuturus tali ſoleret vti exordio: *Audite me, quem Alemanni audierunt, & Franci.* Quod nec ſiluit Dæmon aliquandò conſultus; eius verba ſunt:

> *Quin & Occidentalium virorum Alemanico ſolo*
> *Prælijs crebris capto, vaſtauit arua.*

Sic apud Suidam de Iuliano.

IOVIANVS IMP.

IOVIANVS diuino planè conſilio ab exercitus Ducibus, Imperator 5. Kal. Iulias eligitur, clarus equidem Catholicæ fidei confeſſione, eiuſque reſtituendæ ac

promo-

promouendæ ſtudio: verùm menſes non ampliùs ſeptem & dies viginti eâ ornatus dignitate, communem mortis viam ingreſſus eſt.

VALENTINIANVS IMP.

CHRISTI AN. 364. ANNO 364. Iouiani defuncti in Solium Valentinianus atque Valens proueħuntur; qui Imperium partiti, Valens Orientem, Valentinianus Occidentem adminiſtrandum ſuſceperunt. LIBERII PAPÆ AN. 13.

Cæterùm Valentinianum & Valentẽ Ambiani in Gallijs egiſſe, ex occaſione ad annum 304. notauimus; quod verò etiam in nobiliſſimo Remorum oppido hæſerint, nullo negotio probare poſſumus. Siquidem in Theodoſiano Codice, plurimæ Conſtitutiones eorum habentur Remis conſcriptæ, vt lib. 13. tit. 6. de Prædijs Nauiculariorum, ad Dracontium Vic. Afric. cap. 4. *Dat.* IV. *Kal. Ma. Remis, Lupicino & Iouino Coſſ.* Item eod. lib. tit. 10. de Cenſu ſiue Adſcriptione, ad Florentium P P. Galliarum cap. 3. *Dat.* III. *Non. Iun. Remis, Lupicino & Iouino Coſſ.* Item lib. 14. tit. 4. de Suarijs, ad Prætextatum, cap. 4. *Dat.* VIII. *Id. Octobr. Remis, Lupicino & Iouino Coſſ.* &c. *Valentinianus & Valens in Gallijs agunt. Ambiani. Anno 367. Remis.*

Remenſem porrò Ciuitatem, vt antiquiſſimam, Richardus Vitus libr. 1. Hiſtoriæ Britannicæ ſcribit ab Remo, Nannetis Celtarum & Britanniæ Regis filio, anno ab Orbe condito, 2754. tempore Ragau, Phalegis filij, ædificatam & nomen ſortitam fuiſſe. Vide infrà ad an. 1095. *Remenſis oppidi antiquitas & Fundator.*

Eius autem primus fuit Epiſcopus S. Sixtus (al. Xiſtus) à S. Petro circa annum Chriſti 46. illùc & ad Sueſſionenſes miſſus; *De quo Demochares in tab. Vſuardus, Martyrol. Rom. Baronius*, &c. His verò temporibus florebat S. Donatianus, ſeptimus eiuſdem Sedis Epiſcopus, Brugenſium in Flandris hodiè Patronus, qui Agrippinenſi Concilio, an. 346. celebrato interfuit. Eius Corpus Brugis honorificè quieſcit, ex Balduini Ferrei, primi Flandriæ Comitis largitione, quod ipſe, pace cum Carolo Caluo Francorum Rege, ſocero ſuo, factâ, ab Ebone Remorum Epiſcopo, donum acceperat: *De quo vide Molani Natales 14. Oct.* *Primus Remenſium Epiſcopus. S. Donatianus.*

Atque hæc de Remenſibus prolixiùs, quod ab ipſis

Remenſis Eccleſia Diœceſis Attrebatenſis mater.

ſanctiſſimum Vedaſtum, Apoſtolum noſtrum acceperimus, quodque Atrebatenſis Eccleſia, vnâ cum Cameracenſi, Tornacenſi & Morinenſi; multis temporibus Remenſium Archipræſuli fuerit ſubiecta.

CHRISTI AN. 367. LIBERII PAPÆ AN. 16.

ANNO 367. Valentinianus poſtquam crebris pulſatus febribus, vix ex inſperato conualuiſſet, Gratianum iam adultum, vel adulto proximum Ambiani Picardiæ opido Metropolitano, Cæſarem & Auguſtum denuntiat.

CHRISTI AN. 371. DAMASI PAPÆ AN. 5.

Manna Atrebatium.

ANNO 371. ſecundum B. Hieronymum in Supplemento Chronici Euſebiani (Molanus an. 403. ſcribit) Atrebatenſe ſolum, cœlo aquas negante, miſerandæ ſterilitatis faſtidio conſeneſcens, miro prorſus modo fœcundatur, Lanâ (MANNA vulgò vocamus) cœlitùs cadente, pingui rore permixtâ, ac per totum territorium diffuſâ: ad cuius beneficij à Deo Opt. Max. eiuſque Virgine Matre, Diuâ tutelari noſtrâ, accepti, memoriam, Lanæ iſtius pars ſacris Reliquijs adiuncta, hactenùs magnâ curâ & honore ſeruata eſt. Audiamus quid Ioannes Molanus* de rebus hiſce cenſuerit: *Cùm ditio ea foret planè arida, & veluti maledicta; anno quadringenteſimo tertio, ſummam accepit fertilitatem, quam hactenus conſeruat. Quia autem Deo hanc fertilitatem donante,* APVD ATREBATAS, *vt ſcribit Paulus Oroſius,* VERA LANA DE NVBIBVS PLVVIÆ MIXTA DEFLVEBAT; *hinc in tanti beneficij memoriam, Lana illa (quæ vulgò Manna dicitur) cum ſacris Reliquijs conſeruatur, & annua fit gratiarum actio, de adeptâ agrorum fertilitate. Commonſtratur etiam ſtatuto tempore, nempè in maximâ aëris terræque ſiccitate, ac ſideratione, ad eliciendam implorandamque è Superis pluuiam. Contulit autem Caliſtus Pontifex indulgentias per* Feſti Octauas, anno milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo quinto.* Hactenus Molanus; qui Auctor, quià mihi ſæpè toto hoc opere nominandus eſt, quantam apud omnes fidem mereatur, Illuſtriſſimus Dominus Cæſar Baronius, Cardinalis, eiuſmodi Elogio proteſtabitur: *Equidem tanti viri, de Eccleſiâ Dei, & veritate Catholicâ optimè meriti, nec breuem ſcedulam deperire, æquanimiter patior: cui (dicam ingenuè) iſtæc omnia hâc ex parte accepta fero; quod in denſiſſimam ſiluam primus ipſe ingreſſus, mihi alijſque aditum patefecit: quo etiam nomine, quùm ego, tum eruditi omnes plurimum nos ei debere lubenter agnoſcimus & confitemur.* &c. hactenùs ille in Tractatu de Martyrologio Rom. ca. 9.

* In natal. Sanctorum 5. Febr. An. 1497. magna eiuſmodi Lanæ copia, etiâ apud Tornacum nubibus decidit. *Philippus Meyerus lib. 2. Annal. Mss. Flandriæ & Arteſiæ.*

* Celebratur Dominicâ ſecundâ poſt Paſcha; & dicitur Feſtum Reliquiarum Atrebatenſium. Vide infrà ad annũ 1286.

Ioannis Molani S. T. D. Elogiũ.

CHRISTI AN. 375. *Erant olim Bohemorũ populi. | DAMA PAPA AN. 9

ANNO 375. Valentinianus Imp. in procinctu contra *Quados, eorum ſupplicem audiens legationem, lethali ſubitò morbo correptus, vomitu ſanguinis extinguitur, anno ætatis 55.

GRATIANVS IMP.

GRATIANVS, Auguſtus ante annos ſeptem nuncupatus, ſolus imperare incipit cum Valente.

Valentinianus Valentiniani Imp. filius quadrimus, ſextâ die poſt parentis obitum, operâ Cerealis auunculi, Auguſtus ſolemni more appellatur, quod Gratianus approbauit.

CHRISTI AN. 378. Triginta millia ſcribit Platina in vitâ Anaſtaſij Papæ. | DAMAS. PAPÆ AN. 12. *Gratianus de Alemanis Gallias iteri inuadentibus insigni victoriâ triũphat*

ANNO 378. Alemani, icto nuper fœdere, perfidè fracto, Rheno tranſito, gelu conſtricto, populabundi Gallias inuadunt; contra quos mouens Gratianus, apud Argentariam commiſſo prælio, quadraginta, alij ſeptuaginta millia cædit; quinque millia in deditionem accepta, dimittit.

Valens Imp. miſerè moritur, anno ætatis 50.

CHRISTI AN. 379.

ANNO 379. *Gratianus Theodoſium Regni participem facit, cùm paruulum haberet & fratrem, auidior fidæ ſocietatis, quàm nimiæ poteſtatis.* S. Auguſt. l. 5. c. 25. de Ciuit. Dei. Eius verò Imperio Orientem attribuit.

DAMAS. PAPÆ AN. 13. *Iterum idem de iiſdem.*

Gratianus ex Alemanis iterum Gallos infeſtantibus ingentem victoriam refert, parte eorum in deditionem accepta.

CHRISTI AN. 383. | DAMAS. PAPÆ AN. 17.

ANNO 383. Gratianus ab exercitu ſuo proditus, & ab obuijs vrbibus non receptus, iuxta Lugdunum, Rhodanum fluu. traijciens, ab Androgathio interficitur.

Talionis pœna.

Per hæc tempora S. Damaſus Pont. Max. pœnam talionis conſtituit ijs, qui alterum falſi criminis accuſaſſent. Inſtituit vt in Eccleſiâ Pſalmi ab alternis canerentur, & in fine cuiuſque Pſalmi diceretur, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto; & vt Confeſſio eſſet Miſſæ exordium. Eius etiam iuſſu B. Hieronymus, Diuinæ ſcripturæ libros in Latinum conuertit. *Ex Breuiario Romano 11. Dec. ſimili ferè ſtylo.*

Alia ab Damaſo Papâ ordinata.

THEODOSIVS IMP.

Christi An. 388. — Siricii Papæ An. 4.

Galliæ pacatur.

ANNO 388. Theodoſius Imp. Maximo, qui Imperium affectabat, inſigni pugnâ ſuperato, & captiuo, Occidentale reſtituit Imperium, atque Orientale pacatius reddit.

Christi An. 389. — Siricii Papæ An. 5.

ANNO 389. Sancta Monica D. Auguſtini religioſiſſima mater, anno ætatis ſuæ 56. Auguſtini 35. in portu Romano, dum expectat oportunam nauigationem in Africam, ad beatã vitam euocatur. Vide infrà ad an. 1162.

Christi An. 390. — Siricii Papæ An. 6.

Ædes Atrebatis B. Virgini ſacra

ANNO circiter 390. B. Diogenes homo Græcus ab Siricio Pont. Max. in Gallias mittitur; quem S. Nicaſius Remorum Archiepiſcopus, Pontificià dignitate ornatum, ad Atrebates delegauit, fidei reſtitutorem futurum; apud quos demandatam ſibi Spartam gnauiter adornans, Eccleſiam conſtrui curauit, eamque Deiparæ Virgini nuncupauit. De illo ſic in tabulas Cathedralis Eccleſiæ relatum: *Quidam Diogenes natione Græcus, tempore Vandalicæ Perſecutionis, quæ crudeliter graſſata eſt in Regno, & in Eccleſiis eiuſdem Regni Francorum, à Romano Pontifice in Galliam, gratiâ prædicationis eſt directus, & à quodam temporis illius Remorum Archiepiſcopo, Epiſcopus conſecratus. Hic primùm prædicauit Atrebati.* Sic ibì. Atquì Diogeni hoc tempus dedimus, ijs ad inuicem collatis, quæ habent dictæ tabulæ, Demochares, Platina, Molanus, Baronius, Gul. Gazæi Catalogus, alijque. Vide infrà ad an. 407.

Christi An. 392. — Siricii Papæ An. 8.

ANNO 392. Valentinianus Iunior Imp. adhuc Catechumenus, S. Ambroſium ſummoperè rogans, tùm vt ab eo baptizaretur, tùm vt Comitem Arbogaſtem, Francum, ſummæ potentiæ virum, ſibi placaret, apud Lugdunum, ipſius Arbogaſtis inſidijs necatur; anno ætatis 21. Imperij 16. & menſes ſex, quùm quadrimus imperare cœpiſſet. *Baronius.*

ARCADIVS ET HONORIVS IMPP.

Christi An. 395. — Siricii Papæ An. 11.

ANNO 395. Theodoſius omnium optimus Imperator, ingenti Chriſtiani Orbis iacturâ & luctu, moritur; Arcadio & Honorio filijs, qui Patri in Imperium ſucceſſerunt, relictis. *Baron.* Floret Aniciorum Familia. *Vide Baronij Annales.*

Digitized by Google

CHRISTI AN. 407 — INNOCENTII PAPÆ AN. 6.

ANNO 407. Galliæ, Barbarorum irruptione & vaſtatione, ſummo funere exſcinduntur: quam calamitatem beatus Hieronymus in Epiſtolis hoc ſtylo depingit; *Præſentium miſeriarum pauca percurram. Quod rari huc vſque reſidemus, non noſtri meriti, ſed Dei miſericordia eſt. Innumerabiles & ferociſſimæ nationes vniuerſas Gallias occuparunt. Quicquid inter Alpes & Pyrenæum eſt, quod Oceano & Rheno includitur, Quadus, VVandalus, Sarmata, Alani, Gipedes, Heruli, Saxones, Burgundiones, Alemanni, & (ô lugenda Reſpublica!) Hoſtes Pannonij vaſtarunt. Etenim Aſſur venit cum illis: Maguntiacum, nobilis quondam ciuitas, capta atque ſubuerſa eſt, & in Eccleſiâ, multa hominum millia trucidata. Vangiones longâ obſidione deleti. Remorum vrbs præpotens, Ambiani, Atrebatæ, extremique hominum Morini, Tornacus, Nemete, Argentoratus, tranſlati in Germaniam. Aquitaniæ, nouemque populorum Lugdunenſis & Narbonenſis Prouinciæ, præter paucas vrbes, populata ſunt cuncta, quas & ipſas foris gladius, & intùs vaſtat fames.* Hæc ille.

(Epiſt. 15. ad Ageruchiam. — *VVandalorum in Gallias irruptio. — Atrebatum aliaque opida à VVandalis vaſtantur.*)

Quo æſtuante Barbarorum furore, Sanctus Nicaſius Remorum Epiſcopus, peractis Miſſarum ſolemnitatibus, à VVandalis intra Eccleſiam Remenſem, pro fide Catholicâ eſt decolatus. Molanus in Natt. 14. Decemb. & Baronius tom. 5. Annal. qui multis, hinc inde diſputatis, hoc anno 407. eum occubuiſſe concludit. Quanquam ipſe Molanus, & Sigebertus repugnent; quorum hic an. 451. ille an. 453. Martyrio coronatum ſcribunt. Eos conſule, & iudicium tuum interpone, ô Lector.

(*Sanctus Nicaſius à VVandalis Martyrio coronatur;*)

Eandem tempeſtatem B. Diogenes, Atrebatium Pontifex ſibi mitiorem haud quaquam expertus eſt, qui ſuo in templo, velut è ſpeculâ ſublimi, Barbarorum immanitatem vt arbitratur, atque Eccleſiæ & Patriæ calamitatem lachrymis precibuſque proſequitur, ab ijſdem VVandalis, qui nihil inauſum ſinebant, correptus, glorioſum capitis obtruncatione Martyrium conſecutus eſt. *Vide Molanum in B. Nicaſio, 14. Decemb.*

(*Etiam. S. Diogenes Atrebatenſis Epiſcopus.*)

Tot ac tantis cladibus depreſſâ, ſi non oppreſsâ Patriâ, profundáque rerum caligine circumfuſâ; quùm hiſce flagellis, qui ſuperſtites erant, reſipiſcere, & ad meliorem vitæ frugem ſeſe recipere debuiſſent; contrà, ad Idololatriæ aut hæreſeos cœnum recurrere; in flagitiorum baratrum, fato quodam voluntario præcipites ruere; ad

(*Atrebates aliique ad vomitũ reuertuntur.*)

BIBLIOTHECA ... ROMA ... EMANUELE

Digitized by Google

ſuas quemque voluptates ferarum more trahi, tantâ cum dementiâ, vt nulla penitùs Catholicæ Religionis memoria, nullumque Fidei Chriſtianæ veſtigium ſupereſſe viderentur.

Cauſſa perſecutionis. Atque hæ malorum Iliades, Stiliconis proditione, velut Lernâ palude, exortæ ſunt, quâ per Barbaros in Imperium, ſub Galliarum funere, immiſſos, Eucherio filio, ad ſumma moderamina, obſeratam hactenùs ianuam aperiret.

THEODOSIVS IVNIOR IMP.

CHRISTI AN. 408 — INNOC. PAPA AN. 7.

ANNO 408. Arcadius Imp. anno ætatis 31. Kal. Maij, è viuis tollitur; Imperio ad Theodoſium Iuniorem, filium adhuc paruulum, tranſmiſſo.

Stilico, detectâ fraude & proditione, ab Heracliano obtruncatur. Hinc Heracliano, Africæ Prouinciæ Præfectura in præmium decreta. Eucherius autem Stiliconis filius, mandato Honorij, ſequente anno, eſt interfectus.

CHRISTI AN. 412. — INNOC. PAPA AN. 11

Galliæ à Gothis miſerè torquentur. ANNO 412. Gothi abs Italiâ penitus recedentes, Athaulpho Rege Duce, Gallias, ſub grauiſſimorum ſcelerum pondere, ingemiſcentes, impetunt; atque atrociter quaqua-verſùm, extremæ velut peſtes, graſſantur. *Baronium prolixè de his agentem conſule.*

CHRISTI AN. 414. — INNOC. PAPA AN. 13.

Sedantur Gothis à Romano exercitu fugatis. ANNO 414. Romanus exercitus, Conſtantio Coſ. Duce, Gothos in Gallijs ſedem tyrannidi dare cogitantes, toto Regno excedere cogit; eoſque, Hiſpaniam vſque proſequens, exterminat, intercluſo omni commeatu, atque vſu commerciorum.

FRANCORVM REGVM INITIA ET PROGRESSVS.

FARAMVNDVS REX.

Chriſti An. 419.

ANNO 419. *Sunnone & Marcomiro Francorum Ducibus defunctis, Franci in commune deliberant, vt & ipſi, ſicut aliæ gentes, vnum Regem habeant, & filium Marcomiri Ducis Faramundum ſibi Regem ordinant, qui regnauit annis* XI. Sigebertus in Chronico ijſdem verbis.

Bonifacii Papæ An. 1.

Primus Francorũ Rex.

De iſta Regis electione, & futuris Francorum contra Gallos victorijs, quidam Hildegaſtus vates fertur circa an. 252. prædixiſſe:

Numine ab Occiduo veniet victoria Francis,
Olim quod coluit Gens pia Dardanidum.
Quicquid habet Gallus, quicquid Germania tota,
Sub tua per Fatum ſceptra, Sicambre ruet.
Hunc tibi cùm dederint Fatalia tempora Regem,
Primores ſtatuent quem ſine Rege Duces.
Quo victore ſuum Francus per ſæcula mille,
Et genus & Proauum protrahet abſque morâ.
Iupiter ecce dabit Romana palatia Franco,
Et repens Aquilam ſupprimet ipſe Leo.

Ex vet. l. Ms. Biblioth. Illuſtr mi Herois, D. Maximil. de Baillœul.

Chriſti An. 422.

ANNO 422. LEX SALICA à Quadrum-viris Fräcis, ſtylo Germanico conſcribitur quã; deindè Clodouæus, Childebertus, & Clotarius politiore limâ ornantes, in Latinam coloniam tranſtulerunt. Latina in manibus eſt; perijt Teutonica. Dicta eſt autem SALICA, à Salijs, Germaniæ populis, & hi à Salâ, eiuſdem Regionis fluuio. *Tilletius*. Gratũ grato Lectori fururum benè ſpero, ſi quæ Legis eius recognitor præfatus eſt, adiecerim: *Dictauerunt*, inquit, *Salicam Legem*

Bonif. Papæ An. 4.

Lex Salica ſcribitur. Quâ linguâ. Vndè ſic dicta.

gem Proceres ipſius Gentis [Francorum] *qui tunc temporis apud eandem erant Rectores. Sunt autem electi de pluribus viri quatuor, his nominibus: VViſogaſt, Bodogaſt, Salogaſt, & VVindogaſt; in locis quibus Saloghene, Bodoghene, VVindoghene. Qui per tres mallos conuenientes; omnes cauſſarum origines, ſollicitè diſcurrendo tractantes, de ſingulis decreuerunt iudicium hoc modo. At vbi, Deo fauente, Clodoueus Comatus & Pulcher & Inclytus, Rex Francorum primus, recepit Catholicum Baptiſmum, quicquid minus in pacto habebatur idoneum, per præcelſos Reges Clodouæum, Childebertum & Clotarium fuit lucidiùs emendatum & procuratum decretum hoc.* &c. Hæc ibì.

Qui ſcripſerint. *Quo loco* *Corrigitur.* *A quibus.*

CHRISTI AN. 423. ANNO 423. Honorius Imp. ætatis an. 39. & menſe vno expleto, Imperij à morte Patris 28. Romæ moritur, atque ſub Mauſolæo, iuxta S. Petri Corpus, reconditur. BONIF. PAPÆ AN. 5.

CHRISTI AN. 425. ANNO 425. Valentinianus Honorij F. à Theodoſio Imp. Auguſtus ſalutatur. COELESTINI PAPÆ AN. 2.

CLODIO REX.

CHRISTI AN. 428. ANNO 428. * Clodio, à Faramundi Patris Fato, Rex Francorum, totum illum Galliarum tractum, quem Rhenus ad Ortum alluit, ſibi in ſedem vendicans, ab Aëtio Patricio, fortiſſimo Hunnorum Duce, inopinatò exceptus, atque in fugam conuerſus, abdicare cogitur. Hinc nos: COELESTINI PAPÆ AN. 5 * al. 431.

Clodionis Regis in Belgicam aduentus, & indè fuga.

Quando ſilet Mauors; Veneris quùm caſtra frequentant
Francigenæ, leuibus, cytharæ ſub murmure, plantis
Ducentes choreas, ſponsâ feriente iugale
Fœdus, & exploſi zonam ſoluente pudoris,
Heroas inter fuerat quæ gratior omnes:
Ingruit armatas cogens in terga cohortes
AEtius, atque nouos procul hinc iubet ire colonos;* * al. Aëtius.
Solaque demulſit victorem ſponſa, ſuorum
Triſtius irato ſpirantem pectore funus.

CHRISTI AN. 445. *Iterùm in Belgicam Clodio irruit.* *Cameracũ, Tornacum atque Teruánam ſubigit.*

ANNO 445. (ſecundum Sigebertum: Meyero 448.) Clodio inſtauratis auctiſque copijs, Rheno & Moſâ tranſmiſſis, Tungris ac Taxandris ſubactis, ad-vſque Scaldim peruenit, cæſiſque Romanis, Cameracum atque Tornacum ſibi parere cogit. Indè ducto in Morinos exercitu, Golduerum, Ruthenorum Cymbrorumque Ducem, Mo- LEONIS PAPÆ AN. 6.

rinis

rinis ſuppetias occurrentem, vnà cum filiâ, capit; Teruannam Morinorum vrbem diripit; Goldueri filiam [a] Flandberto, ex Bleſinde Sorore, Nepoti collocat; cumque, pulſo Romanorum præſidio, Belgici littoris Præfectum facit. De his ſic Sigebertus: *Clodius Rex Francorum, miſsis exploratoribus de Diſpargo [b] Caſtello, vſque ad vrbem Cameracum, tranſijt Rhenum, & partito multo Romanorum populo, citra Rhenum vſque Ligerim fl. habitantium, Carboniam [c] Siluam ingreſſus, vrbem Tornacum obtinuit, & indè vſque ad vrbem Cameracum properauit. Vbi pauco tempore reſidens, Romanos, ſi quos ibi inuenit, peremit; & exinde ad Sommam [d] fl. perueniens, omnia occupauit.* Hæc ille. Et Sidonius Apollinaris in Panegyrico, ad Auitum Auguſtum;

Francus Germanum primùm, Belgamque ſecundùm
Sternebat; Rhenumque ferox Alemanne bibebas
Romanis ripis, & vtroque ſuperbus in agro,
Vel Ciuis, vel Victor eras: ———

Flandbertus Belgicæ Præfectus.

a Ab eo Flandria fertur nomen accepiſſe, vel à Flādrirâ Liderici Harlebecani coniuge.
b Eſt hodie Cliuiæ opidum vulgò *Duyſberg.*
c al. Carbonariā.
d al. Somonam.

CHRISTI AN. 448.

LEON. PAPÆ AN. 9.

ANNO 448. Francis in Belgicâ ſenſim inualeſcentibus, adeóque ipſi Celticæ minitantibus; Galli, nihil, quod ſuſtinendo hoſti neceſſe videbatur, remittentes, habitis in opido Remenſi Comitijs, Valerium Cauarinum, Pariſiorum Senonumque Regulum, exercitui præficiunt. Dies pugnæ, menſe Iunio, adeſt, conferuntur Signa; pugnatur acerrimè, ſed fortunâ ancipiti; donec claſſicis receptui canentibus, hinc indè in caſtra conceſſum eſt, & pòſt paulò de pace cogitatum.

Gallorū & Francorum pugna.

Cauarino filia erat, nomine Poliena, ætate nubilis, cuius cum Clodione pactæ nuptiæ, vetera illa odia penitùs diremerunt, tantâ cum amicitiæ ſignificatione, vt ſub communi Gallorum voce, commune etiam ſolum cœlumque participarent. *Stephanus Forcatulus lib. 5. de Gallorum Imperio & Philoſophia.*

Eorumdē ex nuptijs communibus fœdus.

Communem lætitiam auxerunt ducenti Franci Equites, qui die, quâ Clodionis & Polienæ thalamus adornabatur, totidem puellas ſpendidas, mirificâ hilaritate (an Sabinarum cum Romanis ritu?) ſibi etiam Matrimonij copulâ deuinxerunt. *Id.*

Sic diuulſæ veteres Gallorum Francorumque conſuetudines, coniugali fœdere fuerunt reſarcitæ. Quis enim inficias iuerit Francos à Gallis iam olim traxiſſe originem?

Christi An. 449. Anno 449. Clodio Rex moritur, atque Cameraci ſepelitur, poſtquam annos vnum & viginti Francis imperaſſet. *Petitaus* Leon. Papæ An. 10.

Prolixa cæſaries quibus permiſſa. Is inter cætera lege cauit, vt ſolis Regibus eorumque Liberis & Agnatis, cæſariem nutrire liceret, eâque eleganter comptâ & in humeros defluente, in publicum prodire: quæ conſuetudo Gallorum Primoribus iàm olim etiam familiaris erat, vt tetigit in quodam Panegyrico Claudianus:

——————— tum flaua repexo
Gallia crine ferox, euinctaque torque decoro. Vide infrà ad an. 1097.

contra ac Sicambri atque Æthiopes, qui in vertice religatam aut horrentem comam ferre conſueuerant, vt notauit Martialis;

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,*
Atque aliter tortis crinibus AEthiopes. *Hodie Geldri vocantur

Merovæus Rex.

Defuncto Clodione, Merouæum Franci ſalutant Regem, quem alij Clodionis Filium, alij Generum, alij non niſi Equitum apud Francos Magiſtrum fuiſſe memorant, relictiſque Alberico, Reginaldo ac Rantario, paruulis Clodionis Filijs, ob ſingularem bellicæ rei ſcientiam, Regem aſſumptum. *Iacobus Meyerus, in Annalibus Flandriæ. Forcatulus, Bernardus Girardi.*.

Caſtrum atque fons Môtium Hannoniæ. Is Albericus (Alberonem quidam vocant) Clodionis ſecundò-genitus, fertur Caſtri-locum Montibus Hannoniæ exædificaſſe, ibidemque fontem illum, qui hodiéque ſupremo in foro aquas ſuas fœcundiſſimè eructat, magno Ciuium commodo, excitaſſe. *Richardus VVaſſeburgius lib. 2. Antiquitatum Belgicæ.*

S. Remigius naſcitur. B. Remigius Remorum Archiepiſcopus futurus, matre Ciliniâ, naſcitur. *Baronius in Notis ad Martyrol. Rom. 1. Octob. Meyerus in Annal. ad ann. 449. & 930.*

Christi An. 450. Anno 450. Theodoſius Imp. à peregrinatione Epheſum ſuſceptâ (vbi de ſucceſſore diuinitùs admonitus eſt) quùm redijſſet, paulò pòſt moritur, ſiue equo lapſus inter venandum, ſiue morbo, ſiue flumine abreptus (nam alij Leon. Papæ An. 11.

aliam mortis cauſſam prodiderunt) anno ætatis vndequinquageſimo, Imperij ab exitu parentis Arcadij, 43. per tres menſes inchoato. *Gabriel Biſciola, in Epitome Baronianâ.*

S. Pulcheria, Theodoſio fratre defuncto, anno vno quinquagenaria Maior, & virginitatis voto obligata; vt coniugij titulo, ſaluâ virginitate, Marcianum Virum Tribunitium eueheret in Imperium, maritali fœdere eum ſibi deuincit. *Idem.*

CHRISTI AN. 451

LEON. PAPÆ AN. 12.

ANNO 451. (ſecundum Baronium; [a] Meyero & [b] Molano 453.) Attila, cognomento Dei flagellum, Gallias numeroſiſſimo milite ſtipatus, nihil non crudele ſpirans, inuadit.

Attila Gallias inuadit.

[a] In Annal.

[b] In Chronicâ recapitulatione Sanctorũ Belgij c. 4.

Horat. l. 1. carm. odâ xv. Id. lib. Epod. oda xvi.

Heu, heu! quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moues funera Galliæ!

Agros atque lares proprios, habitandaque fana,
Apris relinquet & rapacibus Lupis.

Conflatum quingentis Barbarorum millibus exercitum, Sigebertus & Forcatulus ſcribunt; Baronius ad ſeptingenta millia extendit: alibi * quinquaginta millia lego, ſed errorem eſſe, ex interfectorum multitudine ſtatim apparebit. De ijs Sidonius Apollinaris, qui eâ ætate vixit, in Panegyrico ad Auitum:

* In Chronicâ recapitulatione SS. Belg. Molani c. 4.

——————— *Subitò quùm rupta tumultu*
Barbaries, totas in te transfuderat Arctos
Gallia: pugnacem Rugum comitante Gelono:
Gepida trux ſequitur; Scotum Burgundio cogit,
Chunus, Bellonotus, Neurus, Baſterna, Toringus,
Bructerus, vlnoſa quem Velicer abluit vndâ,
Prorumpit Francus; cecidit citò ſecta bipenni
Hercinia in lintres, & Rhenum texuit alno:
Et iam terrificis diffuderat Attila turmis
In campos ſe, Belga, tuos; &c.

Talibus copijs fretus Attila, torrentis inſtar, per montium præcipitia decurrentis, Belgicam Galliaſque deuaſtat, tanto cum funere, vt vix aliquod opidum (ſi Tricenſe * exceperis) eius tempeſtatis permiſerit immune. Noſtratium cecidere Atrebatum, Tornacum, Teruanna, Aldenburgum, aliaque obuiam loca.

* Gal. *Troye en Champaigne.*

Atrebatum aliaque Belgicæ opida deuaſtat.

Talibus rerum omnium eluuionibus Gallis ſupra mo-

dum exacerbati (*graues nempè ſunt morſus irritatæ neceſſitatis*) ingentem pugnatorum manum, ſub Aëtio, Romanorum Patricio, Duce, vndique contrahunt, atque in campis Catalaunicis (Mauritij Campos Iornandes, ſiue Iordanus Rauennatium Epiſcopus etiam appellat) hoſtem aggreſſi, in fugam armis victricibus coniecerunt, cæſis vtrinque (vt Paulus Diaconus & Sigebertus notauerunt) millibus centum octoginta*. Quâ clade, Panico velut terrore turbatus Attila quùm in Illyricum diuertiſſet, occurrente Marciano Imperatore, iterùm vertere ſolum cogitur, egrè tandem conſidens in finibus Venetorum.

Galli Attilam in fugam conyciunt.

Portius Latro, contra Catilinam.

Lib. de rebus Geticis.

** Forcatulus ponit 162000.*

Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli canentes Cæſarem.

Horatij Epod. 9

De iſtâ Gallorum victoriâ fusè ſcripſerunt *Baronius, Forcatulus, Iordanus, Sigebertus, Meyerus, Bernardus Gerardi*, &c.

CHRISTI AN. 455.

LEON. PAPÆ AN. 16.

ANNO 455. Attila, Aëtij hortatu, à muliere cultro confoditur, vt volunt quidam: alij ſanguinis profluuio, ex nimiâ ebrietate contracto, ſcribunt occubuiſſe, in quibus Sigebertus, Iordanus, Meyerus, Forcatulus. Huius hæc ſunt verba: *Attila, dum præter alias vxores Ildicam* puellam, formæ gratia ſpectatam, ſolemni epulo duceret; hilaritate & crapulâ reſolutus, vino & ſomno diſtentus, erumpente de naribus ſanguine, poſtquam tantum alieni ſanguinis effuderat, ſine vulnere occubuit.* Et quibuſdam interiectis: *Hernacus & Dinzio, Attilæ ſuperſtites liberi inglorij, Fortunæ ſe credentes in minore Scythiâ, & quocunque fatum vocauit, larem fixerunt. Ita magnis euecti auſpicijs, tenui exitu, maieſtatem toti mundo formidabilem obſcurarunt.* Hæc ille lib. 5. de Gall. Imp.

Attilæ Mors.

Meyerus. Mi. zobih vocat, aitq; Bractianorum Regis filiam.

Eius liberi inglorij.

Aëtius Valentiniani Imp. manu trucidatur, atque cum ipſo (ſcribit Marcellinus) Heſperium cecidit Imperium, neque hactenùs valuit releuari. De cuius nece, in Valentiniani deteſtationem Sidonius:

Aetium Placidus mactauit ſemiuir, amens.

Id potuit vnum adulterij facinus, in pudiciſſimâ Maximi Senatoris coniuge ab Imperatore perpetratum. *Conſule de his Baronij Annales.*

Valentinianus Imp. conſilio Maximi tyrannidem meditantis, à Thraſilâ* Aëtij milite, Domini mortem vlciſcente, trucidatur. *Baronius, Meyerus.*

** Sigebertus ſcribit Trãſilam.*

CHRISTI AN. 457.

LEON. PAPÆ AN. 18.

ANNO 457. Marcianus Imp. dum ſe ad bellum con-

tra

tra VVandalos parat, campum ingreſſus ad ſupplicandum, 6. Ian. moritur. Excelluit ſtudio Fidei Catholicæ, prudentiâ in adminiſtratione Imperij, largitate in pauperes, & corporis atque animi caſtitate, vt vix poſt Conſtantinum ſit vllus cum Marciano conferendus.

Leo Tribunitius, communi Senatus ſententiâ, ſalutatur Romanorum Imperator, & ab Anatolio coronatur. *Baronius.*

CHRISTI AN. 458.

LEON. PAPÆ AN. 19.

ANNO 458. (Baronio 456.) Merouæus Francorum Rex, dum Regni ſui fines extendere cogitat, ipſe vitæ metam ingreditur, CHILDERICO filio ſucceſſore. *Sigebertus, Meyerus, Bernardus Girardi.*

CHILDERICVS REX.

Lutetia Galliæ opidum fit Regum Francorum ſedes.

CHILDERICVS Rex in Gallias penetrans, paternum non detrectans inſtitutum, firmiores tandem radices ibi agit; atque Lutetiam Pariſiorum, longâ obſidione expugnatam, Regni Metropolim Regumque ſedem facit. Hinc Francorum & Gallorum animi, firmo amoris glutino coaluerunt.

SIMPLICII PAPÆ AN. 4.

CHRISTI AN. 471.

S. Remigius fit Epiſcopus.

ANNO 471. Sanctus Remigius, Remenſis Eccleſiæ Pontifex conſecratur. *Meyerus, Sigebertus.*

CHRISTI AN. 472.

ANNO 472. Sidonius Apollinaris creatur Epiſcopus Aruernenſis. Eius aliquoties anteà meminimus.

CHRISTI AN. 474.

SIMPL. PAPÆ AN. 5.

SIMPL. PAPÆ AN. 7.

Sepeliendi mos vetus.

ANNO 474. Leo Imp. moritur: cuius tempore, quùm omnia Cœmiteria extra vrbem eſſent poſita (vigentibus namque Gentilium legibus, ex Lege 12. Tabularum nefas erat intra mœnia mortuum ſepelire) omnia illa Gentilium iura per contrarium vſum & pientiſſimam Leonis Imp. Nouell. Conſtit. 53. quæ incipit: *Meâ quidem ſententiâ* &c. ſunt antiquata, ac prorſus abrogata. *Baronius in Not. ad Martyrologium Rom. 3. Ian. Vide infrà ad an. 563. & 570.*

CHRISTI AN. 475.

SIMPL. PAPÆ AN. 8.

Atrebatium aliorumque locorum Præfecti.

ANNO 475. Carocus in Morinis, Rinacharius, (al. Rachnacarius, & Rantarius) Atrebatibus atque Cameracenſibus, Heribertus Treuiris, Reguli à Francis totam Belgicam occupantibus, præficiuntur. *Vignierius in Chron. Burgundiæ. Vide infrà ad an. 509.*

Euaricus Rex Gotthorum, Gallias armis atterit, Epi-

ſcopis ſpoliat, ſtudio Arianæ perfidiæ dilatandæ. *Baron.*

Christi An. 484 | *Tornacenſium ad fidem cõuerſio.* | Felicis Papæ An. 2.

Anno 484. S. Eleutherius Tornacenſium Pontifex conſecratur. Templum Apollinis, quod Tornacenſes frequentabant, radicitùs euertit, fidemque Chriſtianam latiſſimè eâ in gente diffudit; vt meritò in eius ſolemnitate canant;

Miro modo ſunt conuerſi
Per hunc Ciues vniuerſi.

Sigebertus; Meyerus; Molanus in Natt. 20. Febr.

CLODOVÆVS, PRIMVS REGVM FRANCORVM CHRISTIANVS.

Christi An. 484. | *S. Remigius quo loco apud Clodoueum Regem, adhuc paganũ.* | Felic. Papæ An. 2.

CLodovævs (Ludouuicum Sigebertus vocat) Childerico Patre defunĉto, Francorum excipit Imperium. Is Gentilis adhuc, veneratione proſecutus eſt S. Remigium Rhemorum Epiſcopum, cui etiam ampliſſimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes. *Baronius, Meyerus*, &c.

Gentilis, inquam, atque origine Geldrenſis, adeóque Belgicæ proles inclyta. De quo proindè intereſt audire Molanum: *Scribit Hincmarus & Gregorius Turonenſis, in Hiſtoriâ ſuæ gentis, Clodouæo ingreſſo ad Fontem vitalem, dixiſſe Sanĉtum Remigium:*

Mitis depone colla, Sicamber.

Clodouæus Rex origine Geldrus.

Ex quo, primus hic Franciæ Chriſtianus Rex, videri poſsit, ortu aut origine Geldrenſis. Geldros enim olim Sicambros diĉtos fuiſſe, multi conſtanter aſſerunt; & Sidonij carmine comprobatur;

Sic ripæ dvplicis tvmore fracto,
Detonsvs Vahalim * bibat Sicamber.

* Hodie vocatur VValia, Geldriæ fluuius.

Quò etiam pertinet quod Paulus Aemilius ſcribit, primos Francorum circa Toxiandriam, ſecundos in Tungris conſtitiſſe. Sed & Hincmarus refert Sicambros Tornacum, Cameracum, aliaſque Belgicæ Prouinciæ partes occupaſſe, in ijſque ſub Clodione & Merouæo Regibus vixiſſe. Hactenùs Molanus in Natt. SS. Belgij, 13. Ian. Vide ſuprà, ad annum 445.

Christi An. 486. | *S. Vedaſtus in Gallijs floret.* | Felic. Papæ An. 4.

Anno 486. Claret in Gallijs B. Vedaſtus, Sanĉti Firmini, Virdunenſis Epiſcopi, Nepos, Atrebatium futurus

Epiſco-

Epiſcopus. *Sigebertus*, & *Richardus VVaſſeburgius, in Antiquitatibus Belgicæ, lib. 2.*

CHRISTI AN. 489. — FELIC. PAPÆ AN. 7.

ANNO 489. Clodouæus Rex, quicquid Galliarum ab Rheno ad-vſque Sequanam & Ligerim, iuris Romanorum erat, in Francorum poteſtatem tranſſcribit. *Petitæus.*

CHRISTI AN. 494. — GELASII PAPÆ AN. 3.

ANNO 494. Clotildis (Sigeberto Rotildis, alijs Crotildis) Cilperici, Burgundionum Regis filia; Chriſtianæ Fidei profeſſione nobilis, Clodouæo Regi vxor collocatur.

CHRISTI AN. 498. — ANASTASII PAPÆ AN. 2.

ANNO 498. Melodunenſe * caſtrum à Clodouæo Rege capitur. *Sigebertus.*

* Gal. *Meleun.*

CHRISTI AN. 499. — SYMMACHI PAPÆ AN. I.

Clodouæi Regis ad Chriſti fidem conuerſio.

ANNO 499. Clodouæus periclitans cum toto exercitu in prælio contra Alemannos, Chriſto inuocato, & conuerſione promiſsâ, victor *euadit; & mox exſequitur quod promiſerat; primùm B. Vedaſto Regem de rebus Fidei inſtruente; deindè ſancto Remigio eundem Baptiſmatis vndis abluente. De B. Vedaſto, primo Clodouæi Catechiſtâ, ſic Albinus Flaccus (al. Alcuinus) in eius vitâ: *Superatis hoſtibus, & rebus in pace compoſitis, & Alemannis ſuæ ſubiectis Ditioni; Rex ouans, cum laude triumphi ad patriam redijt. Et vt fidelis tantæ ſibi gloriæ largitori ſponſor appareret, feſtinauit ſeruorum Chriſti ſacrâ imbui prædicatione, & ſancti Baptiſmi ablui Sacramentis. Venit autem ad Tullum opidum, vbi Sanctum agnouit Vedaſtum, laudabili religione ſoli Deo ſeruire, & dulciſſimos contemplatiuæ vitæ carpere fructus. Hunc verò ad ſanctum Remigium Chriſti chariſſimum Sacerdotem, ad Remorum properans Ciuitatem, ſibi ſocium aſſumpſit, quatenus per ſingulos itineris ſui greſſus, ſaluberrimis ab eo imbueretur doctrinis, & Catholicæ Fidei firmis initiaretur fundamentis; vt paratus Fide & virtutum ſcientiâ, à tanto Pontifice * ſpirituali ablueretur Lauacro, & ab illo donis cæleſtibus confirmaretur, quod ab iſto diuina priùs proueniens gratia, Euangelicis cœptum fuerat prædicationibus.* Hactenùs ille.

* Theoderici Italiæ Regis epiſtolam congratulatoriã vide apud Caſſiodorũ lib. 2. variarũ c. 4.

S. Vedaſtus Clodouæi Regis Catechiſta.

* B. Remigio.

Clodouæi Baptiſmus, in quo tria notanda.

Tria in Clodouæi Baptiſmate miranda occurrunt; Primum, Sacri Olei Ampulla * columbæ ore cælitùs allata; quod dignum Apoſtolorum temporibus miraculum Hormiſdas Papa dixit. *Baronius.*

I. Sacrum Oleum.

* *Seruatur Remis. Id tamen Iacobus Meyerus pro fabulâ habet.* Vide eius Annales ad ann. 1399.

Secundum, Strumarum per Regem, manuum attactu, ſanatio; quod genus morbi Clodouæus primò fugauit in Laniceto Armigero fidiſſimo; eaque poteſtas ad poſteros Gallorum Reges dimanauit. *Forcatulus.* Eandem Eduardo Anglorum Regi (imperabat an. 1052.) conceſſam fuiſſe,

II. Strumarum ſanatio.

Poly-

Polydorus teſtatur l. 8. rerum Anglicanarum.

III. *Lilia.* Tertium, Tria aurea Lilia, in nitido colore Saphiri, miro ſplendore micantia, è ſuperis tranſmiſſa, vt notauit *Ioannes Ludouicus Viualdus, Tract. de laudibus & triumphis trium liliorum, in Prologo. In eandem ſcribit ſententiam Forcatulus; conſule lib. 6. non procul à principio, vbi prolixiùs; Bernardum Girardi lib. 1. & cæteros Francorum.*

CHRISTI AN. 506. *Codex Theodoſianus.* CHRISTI AN. 509. *Clodouæi de Barbaris victoriæ. Rinacharÿ Atrebatium Præfecti cædes. Phinibertus, Rinacharÿ filius. Phiniardus Phiniberti filius. Eum occidit Lidericus Bucanus primus Flandriæ Saltuarius. Vide an. 631.*

Porrò, notant Forcatulus & Bernardus Girardi, tria Francorum millia, Regis exemplo, ſimul Baptiſmum ſuſcepiſſe: adeò verum eſt id vulgatum:

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

ANNO 506. Alaricus Viſigothorum Rex, Codicem Theodoſianum, ex nimiâ prolixitate contractum, atque ab Epiſcopis approbatum, curat per Auianum edi, Iudicibuſque vtendum tradit. *Baronius.* SYMMA. PAPÆ AN. 8.

ANNO 509. Clodouæus Rex, accepto victoriæ ſigno à Clericis cantantibus, PRÆCINXISTI ME VIRTVTE AD BELLVM: Alaricum Regem collatis in Aquitaniâ armis ſuperat & interficit; eoque peremto, quicquid Galliarum Viſigothi poſſidebant, cum Tholoſâ, Regni Gothorum ſede, ad partes Francorum transfert, ad Pyrenæum vſque montem, ſuum dilatans Imperium. *Sigebertus. Ad hæc* (ſcribit Meyerus) *Rinacharium, *ſeu Raganarium, Cameracenſium Atrebatiumque ac Flandrorum Principem* (vide ſuprà ann. 475.) *Flantberti, vt quidam volunt, filium occidit. Necauit & eius Fratres, Richarium & Lingòmirum: Cararicum item Regulum, & eius filium, cum alÿs multis ſui ſanguinis, vt ſolus regnaret in Gallÿs.* Et poſt pauca: *Præterea datum eſt memoriæ natum ex Rinachario Phinibertum, qui quùm detrectaret in noſtram concedere Religionem, pulſus à Francis fugerit in Daniam ad Clochilacum, filiumque reliquiſſe nomine Phiniardum, Chriſtianum quidem, verùm ſectæ Arianæ aſſeclam ac tyrannum, occiſum tandem in præcipiti ſenectute, ab Lyderico, cognomento Buccenſi.* Hæc ille lib. 1. Annal.

SYMMA. PAPÆ AN. 11. Pſal 17. Epiſtolas diſſuaſorias Theodorici Italiæ Regis vide apud Caſſiodorum l. 3. variarum c. 1. 2. 3. & 4. * Fertur abnepos fuiſſe Regis Clodionis. *Meyerus*

CHRISTI AN. 514 *Clodouæus Rex moritur.* ANNO 514. Clodouæus Rex, glorioſè promoto ac ſtabilito totâ Galliâ Imperio, moritur apud Lutetiam Pariſiorum, anno ætatis, 45. Conditus in æde Diui Petri, quæ nunc ſanctæ vocatur Genoueſæ. SYMMA. PAPÆ AN. 16.

Eius Epitaphium, quod à B. Remigio ſcriptum creditur, eſt tale:

Diues

Diues opum, virtute potens, claruſque triumpho,
Condidit hanc Sedem Rex Clodouaeus, & idem
Patritius magno ſublimis fulſit honore.
Plenus amore Dei contempſit credere nulli,
Lumina cui varijs horrent portenta figuris:
Mox purgatus aquis, & Chriſti fonte renatus,
Fragrantem geſſit infuſo Chriſmate crinem;
Exemplumque dedit, ſequitur quod plurima turba
Gentilis populi; ſpretóque errore ſuorum,
Doctorem cultura Deum, verumque Parentem:
His felix meritis, ſuperauit geſta priorum.

Eius Epitaphiũ

Iacobus Middendorpius libro ſexto de Academijs.

Succedunt in Regnum quatuor filij, Childebertus, Clotarius, Theodoricus & Clodomirus, qui diuiſo inter ſe Regno, Childebertus Pariſiorum, Clotarius Sueſſionum, iũctâ Flandriâ & alijs, Clodomirus Aurelianorum, & Theodoricus Nothus Metenſium Regna ſunt conſecuti. *Meyerus, Baronius, Sigebertus, Bernardus Girardi, Petrus Oudegherſt*, &c.

HORMISDÆ PAPÆ AN. 8. IOANNIS PAPÆ AN. 1. FELICIS PAPÆ AN. 3.

CHILDEBERTVS REX.

CHRIST AN. 521.

ANNO 521. Clodomirus, Aurelianorum Rex, ab Godomaro Burgundionnm Rege interficitur, liberis tribus relictis, quorum duos Clotarius Patruus, in Childeberti fratris conſpectu interfecit. *Bernardus Girardi.*

CHRIST AN. 524

ANNO 524. Clotarius Radegundem in thalami conſortem aſſumit. *Meyerus.*

CHRIST AN. 530

S. Vedaſtus ad Atrebates Epiſcopus mittitur.

ANNO 530. SANCTVS VEDASTVS, præclarus Clodouæi, primi Francorum Regum Chriſtiani, in rebus Fidei inſtitutor, ad Atrebatios per B. Remigium Remenſem Archiepiſcopum, Pontifex delegatur. Hic repertâ inter euerſæ Vrbis rudera & ſolitudinis vepres, Beatiſſimæ Virginis Mariæ Arâ, Templum eius honori, impensè lætatus, erigit; Ædiculam, popularis tumultus ignaram, cæleſtibus mentis exercitijs percommodam, iuxta* Crintionis fluuioli decurſum collocat, atque quadraginta ferè per annos, optimus Paſtor Atrebatenſis Eccleſiæ ſuſtinet prouinciam. Operæpretium fuerit Templi Cathedralis audire tabulas, in quibus ſic lego: *Conuerſâ Gentilitate, B. Vedaſtus*

Templũ B. Virginis Atrebat. reſtituit.

Oratoriũ S. Vedaſti.

rintia ſt.

* Gal. *Crinchon*, vbi hodie Abbatia B. Vedaſto ſacra.

daſtus ſingula ciuitatis Atrebatenſis loca peragrans, quæſiuit inter ruinas ædificiorum, ſi aliquod Eccleſiæ ſignum inuenire valuiſſet. Nam antiquis temporibus, ſacra in illis locis fidei floruiſſe religionem agnouit, dudum ab Attila Hunnorum Rege deletam: & inuenit antiquæ ruinas Eccleſiæ, nec non inter murorum fragmenta, veprium denſitates creſcere. Tunc ſubitò ex ruinoſis ſpeluncis immanis Vrſus proſiluit: cui vir Dei cum indignatione præcepit, vt in deſerta ſecederet loca, qui illicò tali territus comminatione fugit, nec vnquàm poſteà illis viſus eſt in partibus. Reparatis igitur templorum ædificijs, maximè autem Atrebatenſi Eccleſiâ reædificatâ, propter Aram S. Dei Genitricis integram inuentam, præfatus Dei Sacerdos Vedaſtus, in eâ pacificè ſedit, ipſamque, diuinâ auxiliante gratiâ, rexit Eccleſiam annis circiter quadraginta. Qui etiam pro ſuæ ſanctitatis teſtimonio, loco Sancti Remigij prædicti, à B. Mamerto euocatus cum cæteris Epiſcopis apud Viennam conuenit; vbi ſolemne ieiunium trium dierum ante Aſcenſionem eſt inſtitutum.* Hactenùs ibì.

* An. 451.

Vrſus S. Vedaſti.

Litania triduana ante Chriſti Aſcenſionem, à S. Vedaſto inſtituta.

Eadem tempeſtate, B. Antimundus à ſancto Remigio primus Morinenſis Eccleſiæ Pontifex deſtinatur. *Meyerus lib. 1. Annal. Petrus Diuæus Hiſtor. MS. de Rebus Belgicis lib. 2. c. 21. Antonius Demochares tom. 2. de Miſſæ Sacrificio cap. 16.*

S. Antimundus primus Morinorum Epiſcopus.

MORINENSIVM EPISCOPORVM CATALOGVS.

PRIMVS, dictus ANTIMVNDVS, quem Sanctum vocat Demochares, aitque Clotarij 2. Regis temporibus diem ſuum obijſſe.

2. Athalbertus, ſeu Sthabertus.
3. S. AVDOMARVS.
4. Drancius, al. Diancius.
5. Theodoricus Bainus, al. Baiuus. *ex vita SS. Luglij & Lugliani.*
6. Rauengerus.
7. S. ERKEMBODO.
8. Adelgerus.
9. Guntbertus.
10. Etharius.
11. Rodoaldus, al. Radnaldus.
12. Atalfus.
13. Vigbertus.

14. Theo-

14. Theoduinus, al. Theodonius.
15. Erembaldus.
16. S. FOLQVINVS; Vide infrà ad an. 817.
17. S. HVNFRIDVS Vide ad an. 855.
18. Actardus, al. Sotardus; Vide ad an. 868.
19. Adelbertus.
20. Herelandus, al. Heritaudus; Vide infrà ad an. 894.
21. Stephanus; Interfuit Synodo Sueſſionenſi an. 909. congregatæ, *Baronius in Annal. Eccleſiaſticis tom. 10.* Item & Eleuationi Corporis ſancti Folquini an. 928. *Demochares tom. 2. de Miſſæ Sacrificio.* Obijt temporibus Arnulphi primi Flandriæ Comitis. *Iperius in Chron. MS.*
22. Vifridus, ſeu Vicfridus, aut VVirfridus, Bertinici cœnobij Aſceta & Præpoſitus. *Iperius.*
23. Dauid.
24. Framericus.
25. Balduinus; hic vrbis mœnia, Roberti Regis ætate, inſtaurauit. Florebat ann. 1021.
26. Drogo; Vide ad an. 1081.
27. Hubertus.
28. Gerardus.
29. B. IOANNES; Vide ad an. 1099. & 1130.
30. Milo, Monachus Ordinis Præmonſtratenſis; Vide ad an. 1130.
Balduinum quendam, hoc nomine ſecundum, nominat Breſinius ſucceſſorem Milonis: verùm omittunt Democharcs tom. 2. de Miſſæ Sacrificio; Affligemenſe Chonicon; Ioannes Iperius; Meyerus; Franc. Belforeſtius in Coſmographiâ; &c.
31. Milo 2.
32. Deſiderius; Rogeri Iunioris, 4. Inſulenſium Caſtellani Filius. Obijt an. 1194.
33. Lambertus; Sedebat an. 1201.
34. Ioannes 2.
35. Adam.
36. Petrus de Kalâ, Flandriæ Archidiaconus; Obijt an. 1250.
37. Rudolphus. Sedebat an. 1255. vt ex eius Diplomate ad Canonicos opidi S. Pauli conſtat.
38. Henricus. Sedebat an. 1283.
39. Iacobus.

40. Enguerardus; al. Engueranñus, Crecquius*, interfuit Synodo Siluanectenſi, anno 1317.

* Gal. de Crecquy.

41. Ioannes tertius, Viennenſis, indè Remorum Archiepiſcopus.

42. Raymundus Saguetius, poſteà Archiepiſcopus Lugdunenſis, Caſleto abs Anglis, Philippo Valeſio regnante, intercepto.

43. Ægidius, tempore Innocentij Papæ & Ioannis Francorum Regis.

44. Robertus Gabonenſis, qui poſtmodùm Pontifex Cameracenſis; deindè, Vrbano VI. Pont. Max. ſedente, Antipapa, Clementis ſeptimi nomine aſſumpto.

45. Gerardus Dainuillius, anteà Atrebatenſis, hìnc in Morinis aliquanto tẽpore elapſo, EpiſcopusCameracenſis.

46. Aldemarus ſiue Aderamus; Sedebat an. 1374.

47. Petrus Orgemontanus, poſteà Pontifex Pariſienſis. Obijt anno 1409.

48. Ioannes 4. cognomento Tabary, Caroli ſexti Regis medicus. Interfuit octauæ Synodo Oeconomicæ, ſub Eugenio 4. Florentiæ, an. 1439. celebratæ.

49. Matthæus Reginaldus, Caroli ſeptimi à Confeſſionibus.

50. Ludouicus Lutcemburgenſis; qui poſteà Rothomagenſis Archiepiſcopus; inde Anglorum Regis Conſiliarius, atque Elienſis Sedis in Angliâ Pontifex.

51. Henricus Lotharingus; deindè Metenſis Epiſcopus. *Hunc omittit Demochares, tomo 2. de Miſſæ Sacrificio.*

52. Henricus Iunior (Ioannem vocat Demochares) Cardinalis, qui Florentino Concilio interfuit, ſub Eugenio 4. congregato.

53. Dauid à Burgundiâ, qui deindè Traiectenſem Sedem occupauit.

54. Antonius de Croy, Philippi, Portiani Comitis filius.

55. Franciſcus Melodunæus, anteà Atrebatẽſis Epiſcopus.

56. Philippus Lutcemburgius, tit. SS. Petri & Marcellini Cardinalis, & Tuſculanus exindè Epiſcopus. Mortali vitæ nuntium miſit anno 1519. ſecũdum Democharem.

57. Ioannes Lotharingus, indè Cardinalis, Archiepiſcopus Narbonenſis; Metenſis & Albanenſis Epiſcopus.

58. Franciſcus Crecquius.

59. An-

Digitized by Google

59. Antonius Creequius, Franciſci frater; quo ſedente Teruanna *, anno 1553. ab Carolo Quinto Cæſare expugnata, & in fauillas ſupremo funere reſoluta eſt. Quo factum vt iſta Diœceſis, ſuo interitu tres alias genuerit, Bononienſem, Audomarenſem, atque Hyprenſem, vti ſuo loco, ſicut & de pleriſque iſtorum Epiſcoporum, dicemus. Atque hactenùs de Epiſcopis Morinorum.

* Morinũ (*Fortè Morinum*) eã vocat Bartholomæus Anglicus lib. 15. de rerum proprietatibus. cap. 123. ſecutus Herodotum in Regionum deſcriptione.

THEODORICVS REX, expeditionem parat aduerſus Gothos in Gallijs agentes; cum quibus declinato conflictu, ex morbo moritur, ante quidem annum 534. quo Caſſiodorus ſcripſit Epiſtolam primam libri vndecimi Variarum, in quâ hæc lego: *Theodoricus ille diu potenti nomine gloriatus, in triumphum Principum noſtrorum, languoris potius pugnâ ſuperatus, occubuit; ordinatione credo diuinâ, ne nos aut affinium bella pollucrent, aut iuſtè productus exercitus vindictam aliquam non haberet.* Fallitur ergo Sigebertus, qui ſcripſit eum occupaſſe Ditionem Gothorum in Gallijs, & mortuum anno Domini 537.

Theodebertus Theodorico Patri ſuccedit, qui multis iniquè aut patratis aut toleratis, occubuit, Theobaldo filio relicto, qui Patris fatum mox ſecutus, Clotarium Regem Propatruum ſuum teſtamento hæredem inſcripſit. *Bernardus Girardi lib. 1.* Vide poſt Baronium, Stephanum Forcatulum libro tertio de Gallorum Imperio & Philoſophiâ.

Hâc ferè tempeſtate, volunt quidam Aymonem, Ardennæ Principem, Matrimonij leges excepiſſe, cùm Veraiâ, Caroli Naſonij, Tungrorum Ducis filiâ; ex quorum thalamo prodierint quatuor illi filij, qui Patri famam in hæc tempora perennantem, ex rebus geſtis pepererc; quique ideò volgò iactantur LES QVATRE FILS AYMON. *Richardus VVaſſeburgius, in Antiquitatibus Belgicæ l. 2.* *Quatuor Filij Aymonis.*

CHRISTI AN. 531. BONIFACII PAPÆ AN. 2.

ANNO 531. Childeberti Regis virtute, pars ea Galliarum, quam hactenùs Viſigothi poſſederant, cedit Francis. *Baronius.*

CHRISTI AN. 532. IOANNIS PAPÆ AN. 1.

ANNO 532. Ioannes 2. Pont. Max. docet templa circuire, die Dominicâ. *Guilielmus Eyſengreinius lib. 6. Chronici Vrbis Spirenſis.* Cæterùm Philippus Bergomas eam inſtitutionem in annum 535. refert, auctoremque ſcribit Aga- *Supplicatio Dominicalis.*

CHRISTI AN. 549. *Numnus Francorum.* ANNO 549. Franci aureum nummum natiuo & Galliarum metallo cudunt, non Romani Imperatoris, vt cæteri ſolent, Imagine, ſed ſuâ impreſsâ. VIGILII PAPÆ AN. 10.

CHRISTI AN. 550. ANNO 550. Theodebertus Francorum Rex vitâ excedit, eique ſuccedit Theodebaldus filius. *Sigebertus*. Cæterùm Baronius Theodeberti mortem ad annum 552. refert, aitque occubuiſſe, quo tempore Italiam inuaderet. VIGILII PAPÆ AN. 11.

CHRISTI AN. 553. *Crotildis, Clodouæi Regis Coniux moritur.* ANNO 553. (Sigeberto 554.) Crotildis Regina; dierum, bonorumque operum plena, apud vrbem Turonicam obit; quæ Pariſios magno cum pſallentium præconio deportata, in Sacrario Baſilicæ S. Petri, ad latus Clodouæi Regis ſepulta eſt, funus curantibus Childeberto atque Clotario, filijs. Nam Baſilicam ipſa conſtruxerat, in quâ & Beata Genoueſa, Pariſienſium Patrona tumulum recepit. *Biſciola ijſdem penè verbis, qui poſt Baronium ex Gregorio Turonenſi, Sigeberto, & alijs.* VIGILII PAPÆ AN. 14.

CHRISTI AN. 554. *Canonicorum Atrebatenſium initia.* ANNO 554. Canonici Atrebatenſis Eccleſiæ aggregantur. Intelligamus ex Monumentis MSS. eiuſd. Eccleſ. *Sancti Vedaſti mentionem B. Remigius in teſtamento ſuo ſic feciſſe inuenitur*: ECCLESIÆ ATREBATENSI, CVI AVCTORE DEO, VEDASTVM FRATREM MEVM CHARISSIMVM, EPISCOPVM CONSECRAVI, EX DONO LVDOVICI PRINCIPIS, VILLAS DVAS IN STIPENDIA CLERICORVM DELEGAVI, *ORTOS VIDELICET, ET SABVCETVM. *Ex quo conſtat illos beatos viros, ſuo labore & expensâ, primò Canonicos in Eccleſia Beatæ Mariæ Atrebati inſtituiſſe, circa annos Domini* CCCCC, LIV. Sic ibì. VIGILII PAPÆ AN. 15.

* al. Orcos. Vide infrà ad an. 1095.

CHRISTI AN. 555. *Septem Horarũ Canonicarum inſtitutio. Prouincia quot continere debet Ciuitates. Hæreticorum pœna.* ANNO 555. Pelagius in ſummum Eccleſiæ Pontificem aſſumptus, *Clericis in Sacris conſtitutis mandat, vt ſeptem Horas Canonicas* * *cotidiè celebrent. Item vnaquæque Prouincia decem vel duodecim* * *Ciuitates contineat; Hæretici & Schiſmatici non ſolùm ab Eccleſiaſticis, ſed etiam Sæcularium manibus puniantur, quandò rationibus ad ſanitatem nequaquam poſſunt reuocari.* 23. q. 5. c. *Quia nos*. Vide Bergomatem lib. 5. Supplementi, & Eiſengrenium in Chronico Spirenſi. PELAGII PAPÆ AN. 1.

* Vide Roberti Bellarmini Controuerſias.

* Vide infrà ad an. 1095.

Theodebaldus, dum à ſuis pugnatur in Italiâ, moritur adoleſcens ac penè puer. Hæreditas ad Conſanguineos deuoluta, Childebertum & Lotharium. *Vide Baronij Annales.*

AN-

CHRISTI AN. 556. PILAGII PAPÆ AN. 2.

ANNO 556. Regnum Francorum in maximum diſcrimen adducitur, ex bello ciuili, conflato inter fratres Reges, Childebertum & Lotharium ſiue Clotarium, ob diuiſionem bonorum Theodebaldi Regis defuncti: cui & domeſticum bellum acceſſit, quùm Chramnus, Clotarij filius, contra Patrem arma ſumpſit; quo tempore, idem Clotarius aduerſus Saxones rebellantes, & auxiliantes ei Thuringos in expeditione eſſet, quos tandem graui pugnâ & exſcidio perdomuit. *Sigebertus*, *Meyerus*, *Bernardus Girardi*, *Biſciola*, &c.

Filij contra patrē congreſſus.

CHRISTI AN. 557. PILAGII PAPÆ AN. 3.

ANNO 557. Radegundis Regina, Clotarij Regis vxor, Religionis habitũ induit, floretq; gloriâ Sanctitatis Pictauij, cũ Regijs alijſq, Virginibus, Monaſterij ſeptis recluſa. *Surius tom. 4. Fortunatus lib. 8. Vincentius in Speculo lib. 21. cap. 79. 80. & 85. Trithemius; Gregor. Turonenſis, &c. Vide infrà ad an. 590.*

CLOTARIVS REX.

CHRISTI AN. 559. PILAGII PAPÆ AN. 5.

ANNO 559. (Baronio an. 562.) Childeberto Pariſiorum Rege abſque liberis defuncto, Clotarius integro Francorum potitur imperio. *Sigebertus*, *Bernardus Girardi*, &c.

CHRISTI AN. 562. IOANNIS PAPÆ AN. 3.

ANNO 562. Cramnus, à Clotario Patre in gratiam receptus, & rursùm deficiens, profugus, latet cum vxore in Britanniâ. *Baronius.*

Caſſiodorus Paſchalem Computum ſcribit, ſimul de Indictione inueniendâ currente, alijſque ad Paſchalis temporis Computum ſpectantibus. *Vide Paulum Petauium, Regium in ſupremâ curiâ Pariſienſi Senatorem, tractatu de Epochâ annorum Incarnationis Christi, Indictionibus, & varijs ab annis Chriſti ſupputandi modis.*

Paſchalis Computus & Indictio.

CHRISTI AN. 563. IOANNIS PAPÆ AN. 4.

ANNO 563. Mos vetus perſeuerat, quo defunctorum, etiamſi Chriſtianorum, corpora (excipio ſanctorũ Martyrum & Confeſſorũ) in Eccleſijs minimè ſepeliantur. Hinc, vt ſuprà diximus* Conſtantini Imp. corpus Conſtantinopoli, ad SS. Petri & Pauli Baſilicæ fores, terræ mandatum. *Vide Concilium Bracarenſe cap. 36.* Nec ſolùm extra Eccleſiam, quin & extra Vrbem* olìm mortuorum cadauera ſepeliri conſuetudo erat, ex lege duodecim Tabularum; licet ab antiquiſſimi æui memoriâ in domo ſuâ quiſque ſepeliretur,

* An. 337.

* Vide ſuprà an. 474.

Mos vetus ſepeliendi defunctos.

Digitized by Google

Polydorus teſtatur l. 8. rerum Anglicanarum.

III. *Lilia.*

Tertium, Tria aurea Lilia, in nitido colore Saphiri, miro ſplendore micantia, è ſuperis tranſmiſſa, vt notauit *Ioannes Ludouicus Viualdus, Tract. de laudibus & triumphis trium liliorum, in Prologo. In eandem ſcribit ſententiam Forcatulus; conſule lib. 6. non procul à principio, vbi prolixiùs; Bernardum Girardi lib. 1. & cæteros Francorum.*

CHRISTI AN. 506. *Codex Theodoſianus.*

Porrò, notant Forcatulus & Bernardus Girardi, tria Francorum millia, Regis exemplo, ſimul Baptiſmum ſuſcepiſſe: adeò verum eſt id vulgatum:

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

CHRISTI AN. 509. *Clodouæi de Barbaris victoriæ.*

SYMMA. PAPÆ AN. 8.

ANNO 506. Alaricus Viſigothorum Rex, Codicem Theodoſianum, ex nimiâ prolixitate contractum, atque ab Epiſcopis approbatum, curat per Auianum edi, Iudicibuſque vtendum tradit. *Baronius.*

Rinacharij Atrebatium Præfecti cædes.

SYMMA. PAPÆ AN. 11.

Pſal 17.

Epiſtolas diſſuaſorias Theodorici Italiç Regis vide apud Caſſiodorum l. 3. variarum c. 1. 2. 3. & 4.

ANNO 509. Clodouæus Rex, accepto victoriæ ſigno à Clericis cantantibus, PRÆCINXISTI ME VIRTVTE AD BELLVM: Alaricum Regem collatis in Aquitaniâ armis ſuperat & interficit; eoque peremto, quicquid Galliarum Viſigothi poſſidebant, cum Tholosâ, Regni Gothorum ſede, ad partes Francorum transfert, ad Pyrenæum vſque montem, ſuum dilatans Imperium. *Sigebertus. Ad hæc (* ſcribit Meyerus*) Rinacharium, * ſeu Raganarium, Cameracenſium Atrebatiumque ac Flandrorum Principem (* vide ſuprà ann. 475.*) Flantberti, vt quidam volunt, filium occidit. Necauit & eius Fratres, Richarium & Lingómirum: Cararicum item Regulum, & eius filium, cum alijs multis ſui ſanguinis, vt ſolus regnaret in Gallijs.* Et poſt pauca: *Præterea datum eſt memoriæ natum ex Rinachario Phinibertum, qui quùm detrectaret in noſtram concedere Religionem, pulſus à Francis fugerit in Daniam ad Clochilacum, filiumque reliquiſſe nomine Phiniardum, Chriſtianum quidem, verùm ſectæ Arianæ aſſeclam ac tyrannum, occiſum tandem in præcipiti ſenectute, ab Lyderico, cognomento Buccenſi.* Hæc ille lib. 1. Annal.

Phinibertus, Rinacharij filius. Phiniardus Phiniberti filius. Eum occidit Lidericus Bucanus primus Flandriæ Saltuarius. Vide an. 631.

* Fertur abnepos fuiſſe Regis Clodionis. *Meyerus*

CHRISTI AN. 514. *Clodouæus Rex moritur.*

SYMMA. PAPÆ AN. 16.

ANNO 514. Clodouæus Rex, glorioſé promoto ac ſtabilito totâ Galliâ Imperio, moritur apud Lutetiam Pariſiorum, anno ætatis, 45. Conditus in æde Diui Petri, quæ nunc ſanctæ vocatur Genoueſæ.

Eius Epitaphium, quod à B. Remigio ſcriptum creditur, eſt tale:

Diues

Diues opum, virtute potens, claruſque triumpho,
Condidit hanc Sedem Rex Clodoueus, & idem
Patritius magno ſublimis fulſit honore.
Plenus amore Dei contempſit credere nulli,
Lumina cui varijs horrent portenta figuris:
Mox purgatus aquis, & Chriſti fonte renatus,
Fragrantem geſſit infuſo Chriſmate crinem;
Exemplumque dedit, ſequitur quod plurima turba
Gentilis populi; ſpretoque errore ſuorum,
Doctorem cultura Deum, verumque Parentem:
His felix meritis, ſuperauit geſta priorum.

Eius Epitaphiũ

Iacobus Middendorpius libro ſexto de Academijs.

Succedunt in Regnum quatuor filij, Childebertus, Clotarius, Theodoricus & Clodomirus, qui diuiſo inter ſe Regno, Childebertus Pariſiorum, Clotarius Sueſſionum, iũctâ Flandriâ & alijs, Clodomirus Aurelianorum, & Theodoricus Nothus Metenſium Regna ſunt conſecuti. *Meyerus, Baronius, Sigebertus, Bernardus Girardi, Petrus Oudegherſt*, &c.

CHILDEBERTVS REX.

HORMISDÆ. PAPÆ AN. 8.

IOANNIS PAPÆ AN. 1.

FELICIS PAPÆ AN. 3.

CHRIST AN. 521.

ANNO 521. Clodomirus, Aurelianorum Rex, ab Godomaro Burgundionum Rege interficitur, liberis tribus relictis, quorum duos Clotarius Patruus, in Childeberti fratris conſpectu interfecit. *Bernardus Girardi.*

CHRIST AN. 524

ANNO 524. Clotarius Radegundem in thalami conſortem aſſumit. *Meyerus.*

CHRIST AN. 530

S. Vedaſtus ad Atrebates Epiſcopus mittitur.

ANNO 530. SANCTVS VEDASTVS, præclarus Clodouæi, primi Francorum Regum Chriſtiani, in rebus Fidei inſtitutor, ad Atrebatios per B. Remigium Remenſem Archiepiſcopum, Pontifex delegatur. Hic repertâ inter euerſæ Vrbis rudera & ſolitudinis vepres, Beatiſſimæ Virginis Mariæ Arâ, Templum eius honori, impensè lætatus, erigit; Ædiculam, popularis tumultus ignaram, cæleſtibus mentis exercitijs percommodam, iuxta* Crintionis fluuioli decurſum collocat, atque quadraginta ferè per annos, optimus Paſtor Atrebatenſis Eccleſiæ ſuſtinet prouinciam. Operæpretium fuerit Templi Cathedralis audire tabulas, in quibus ſic lego: *Conuerſâ Gentilitate, B. Vedaſtus*

Templũ B. Virginis Atrebat. reſtituit.

Oratoriũ S. Vedaſti.

rintio fl.

* Gal. *Crinchon*, vbi hodie Abbatia B. Vedaſto ſacra.

daſtus ſingula ciuitatis Atrebatenſis loca peragrans, quæſiuit inter ruinas ædificiorum, ſi aliquod Eccleſiæ ſignum inuenire valuiſſet. Nam antiquis temporibus, ſacræ in illis locis fidei floruiſſe religionem agnouit, dudum ab Attilâ Hunnorum Rege deletam: & inuenit antiquæ ruinas Eccleſiæ, nec non inter murorum fragmenta, veprium denſitates creſcere. Tunc ſubitò ex ruinoſis ſpeluncis immanis Vrſus proſiluit: cui vir Dei cum indignatione præcepit, vt in deſerta ſecederet loca, qui illicò tali territus comminatione fugit, nec vnquàm poſteà illis viſus eſt in partibus. Reparatis igitur templorum ædificijs, maximè autem Atrebatenſi Eccleſiâ reædificatâ, propter Aram S. Dei Genitricis integram inuentam, præfatus Dei Sacerdos Vedaſtus, in eâ pacificè ſedit, ipſamque, diuinâ auxiliante gratiâ, rexit Eccleſiam annis circiter quadraginta. Qui etiam pro ſuæ ſanctitatis teſtimonio, loco Sancti Remigij prædicti, à B. Mamerto euocatus cum cæteris Epiſcopis apud Viennam conuenit; vbi ſolemne ieiunium trium dierum ante Aſcenſionem eſt inſtitutum.* Hactenùs ibì.

* *An. 451.*

Vrſus S. Vedaſti.

Litaniæ triduanæ ante Chriſti Aſcenſionem, à S. Vedaſto inſtitutæ.

Eadem tempeſtate, B. Antimundus à ſancto Remigio primus Morinenſis Eccleſiæ Pontifex deſtinatur. *Meyerus lib. 1. Annal. Petrus Diuæus Hiſtor. MS. de Rebus Belgicis lib. 2. c. 21. Antonius Demochares tom. 2. de Miſſæ Sacrificio cap. 16.*

S. Antimundus primus Morinorum Epiſcopus.

MORINENSIVM EPISCOPORVM CATALOGVS.

PRIMVS, dictus ANTIMVNDVS, quem Sanctum vocat Demochares, aitque Clotarij 2. Regis temporibus diem ſuum obijſſe.

2. Athalbertus, ſeu Sthabertus.
3. S. AVDOMARVS.
4. Drancius, al. Diancius.
5. Theodoricus Bainus, al. Baiuus. *ex vita SS. Luglij & Lugliani.*
6. Rauengerus.
7. S. ERKEMBODO.
8. Adelgerus.
9. Guntbertus.
10. Etharius.
11. Rodoaldus, al. Radnaldus.
12. Atalfus.
13. Vigbertus.

14. Theo-

Digitized by Google

14. Theoduinus, al. Theodonius.
15. Erembaldus.
16. S. FOLQVINVS; Vide infrà ad an. 817.
17. S. HVNFRIDVS Vide ad an. 855.
18. Actardus, al. Sotardus; Vide ad an. 868.
19. Adelbertus.
20. Herelandus, al. Heritaudus; Vide infrà ad an. 894.
21. Stephanus; Interfuit Synodo Sueſſionenſi an. 909. congregatæ, *Baronius in Annal. Eccleſiaſticis tom. 10.* Item & Eleuationi Corporis ſancti Folquini an. 928. *Demochares tom. 2. de Miſſæ Sacrificio.* Obijt temporibus Arnulphi primi Flandriæ Comitis. *Iperius in Chron. MS.*
22. Vifridus, ſeu Vicfridus, aut VVirfridus, Bertinici cœnobij Aſceta & Præpoſitus. *Iperius.*
23. Dauid.
24. Framericus.
25. Balduinus; hic vrbis mœnia, Roberti Regis ætate, inſtaurauit. Florebat ann. 1021.
26. Drogo; Vide ad an. 1081.
27. Hubertus.
28. Gerardus.
29. B. IOANNES; Vide ad an. 1099. & 1130.
30. Milo, Monachus Ordinis Præmonſtratenſis; Vide ad an. 1130.
Balduinum quendam, hoc nomine ſecundum, nominat Breſinius ſucceſſorem Milonis: verùm omittunt Demochares tom. 2. de Miſſæ Sacrificio; Affligemenſe Chonicon; Ioannes Iperius; Meyerus; Franc. Belforeſtius in Coſmographiâ; &c.
31. Milo 2.
32. Deſiderius; Rogeri Iunioris, 4. Inſulenſium Caſtellani Filius. Obijt an. 1194.
33. Lambertus; Sedebat an. 1201.
34. Ioannes 2.
35. Adam.
36. Petrus de Kalâ, Flandriæ Archidiaconus; Obijt an. 1250.
37. Rudolphus. Sedebat an. 1255. vt ex eius Diplomate ad Canonicos opidi S. Pauli conſtat.
38. Henricus. Sedebat an. 1283.
39. Iacobus.

40. Enguerardus; al. Enguerannus, Crecquius*; interfuit Synodo Siluanectenſi, anno 1317.

* Gal. de Crecquy.

41. Ioannes tertius, Viennenſis, indè Remorum Archiepiſcopus.

42. Raymundus Saguetius, poſteà Archiepiſcopus Lugdunenſis, Caſleto abs Anglis, Philippo Valeſio regnante, intercepto.

43. Ægidius, tempore Innocentij Papæ & Ioannis Francorum Regis.

44. Robertus Gabonenſis, qui poſtmodùm Pontifex Cameráceníis; deindè, Vrbano VI. Pont. Max. ſedente, Antipapa, Clementis ſeptimi nomine aſſumpto.

45. Gerardus Dainuillius, anteà Atrebatenſis, hìnc in Morinis aliquanto tẽpore elapſo, EpiſcopusCameracenſis.

46. Aldemarus ſiue Aderamus; Sedebat an. 1374.

47. Petrus Orgemontanus, poſteà Pontifex Pariſienſis. Obijt anno 1409.

48. Ioannes 4. cognomento Tabary, Caroli ſexti Regis medicus. Interfuit octauæ Synodo Oeconomicæ, ſub Eugenio 4. Florentiæ, an. 1439. celebratæ.

49. Matthæus Reginaldus, Caroli ſeptimi à Confeſſionibus.

50. Ludouicus Lutcemburgenſis; qui poſteà Rothomagenſis Archiepiſcopus; inde Anglorum Regis Conſiliarius, atque Elienſis Sedis in Angliâ Pontifex.

51. Henricus Lotharingus; deindè Metenſis Epiſcopus. *Hunc omittit Demochares, tomo 2. de Miſſæ Sacrificio.*

52. Henricus Iunior (Ioannem vocat Demochares) Cardinalis, qui Florentino Concilio interfuit, ſub Eugenio 4. congregato.

53. Dauid à Burgundiâ, qui deindè Traiectenſem Sedem occupauit.

54. Antonius de Croy, Philippi, Portiani Comitis filius.

55. Franciſcus Melodunæus, anteà Atrebatẽſis Epiſcopus.

56. Philippus Lutcemburgius, tit. SS. Petri & Marcellini Cardinalis, & Tuſculanus exindè Epiſcopus. Mortali vitæ nuntium miſit anno 1519. ſecũdum Democharem.

57. Ioannes Lotharingus, indè Cardinalis, Archiepiſcopus Narbonenſis; Metenſis & Albanenſis Epiſcopus.

58. Franciſcus Crecquius.

59. An-

Digitized by Google

59. Antonius Crecquius, Franciſci frater; quo ſedente Teruanna *, anno 1553. ab Carolo Quinto Cæſare expugnata, & in fauillas ſupremo funere reſoluta eſt. Quo factum vt iſta Diœceſis, ſuo interitu tres alias genuerit, Bononienſem, Audomarenſem, atque Hyprenſem, vti ſuo loco, ſicut & de pleriſque iſtorum Epiſcoporum, dicemus. Atque hactenùs de Epiſcopis Morinorum.

* Morinū (*Forte Morinum*) eā vocat Bartholomæus Anglicus lib. 15. de rerum proprietatibus. cap. 123. ſecutus Herodotum in Regionum deſcriptione.

THEODORICVS REX, expeditionem parat aduerſus Gothos in Gallijs agentes; cum quibus declinato conflictu, ex morbo moritur, ante quidem annum 534. quo Caſſiodorus ſcripſit Epiſtolam primam libri vndecimi Variarum, in quâ hæc lego: *Theodoricus ille diu potenti nomine gloriatus, in triumphum Principum noſtrorum, languoris potius pugnâ ſuperatus, occubuit; ordinatione credo diuinâ, ne nos aut affinium bella polluerent, aut iuſtè productus exercitus vindictam aliquam non haberet.* Fallitur ergo Sigebertus, qui ſcripſit eum occupaſſe Ditionem Gothorum in Gallijs, & mortuum anno Domini 537.

Theodebertus Theodorico Patri ſuccedit, qui multis iniquè aut patratis aut toleratis, occubuit, Theobaldo filio relicto, qui Patris fatum mox ſecutus, Clotarium Regem Propatruum ſuum teſtamento hæredem inſcripſit. *Bernardus Girardi lib. 1.* Vide poſt Baronium, Stephanum Forcatulum libro tertio de Gallorum Imperio & Philoſophiâ.

Hâc ferè tempeſtate, volunt quidam Aymonem, Ardennæ Principem, Matrimonij leges excepiſſe, cum Veraiâ, Caroli Naſonij, Tungrorum Ducis filiâ: ex quorum thalamo prodierint quatuor illi filij, qui Patri famam in hæc tempora perennantem, ex rebus geſtis peperere; quique ideò volgò iactantur LES QVATRE FILS AYMON. *Richardus VVaſſeburgius, in Antiquitatibus Belgicæ l. 2.* *Quatuor Filij Aymonis.*

CHRISTI AN. 531. ANNO 531. Childeberti Regis virtute, pars ea Galliarum, quam hactenùs Viſigothi poſſederant, cedit Francis. *Baronius.* BONIFACII PAPÆ AN. 2.

CHRISTI AN. 532. ANNO 532. Ioannes 2. Pont. Max. docet templa circuire, die Dominicâ. *Guilielmus Eyſengreinius lib. 6. Chronici Vrbis Spirenſis.* Cæterùm Philippus Bergomas eam inſtitutionem in annum 535. refert, auctoremque ſcribit Aga- IOANNIS PAPÆ AN. 1. *Supplicatio Dominicalis.*

pytum * ſummum Pontificem. *lib. 9. Chron. Suppl.*

** al. Agapetum.*

Ciclus Paſchalis.

Romana Eccleſia Ciclo Paſchali, annorum 532. quem Dionyſius Abbas compoſuerat vti incipit. *Meyerus in Anna.*

Codex Iuſtinianeus.

Iuſtinianus Imp. Legum Romanarum libros ingentes, vno complectitur volumine, quod Iuſtinianæum appellatur. *Sigebertus in Chronico.*

CHRISTI AN. 534. — *IOANNIS PAPÆ AN. 3.*

ANNO 534. Aurelius Caſſiodorus Senator, cuius aliquoties meminimus, ampliſſimâ Prætorij Præfecturâ augetur. Ex fructu erit legiſſe eius Variarum Epiſtolas, libri 9. viceſimam ſecundam & ſeqq.

CHRISTI AN. 535. — *AGAPETI PAPÆ AN. 1.*

S. Medardus Nouiom. & Tornac. Epiſcopus.

ANNO 535. S. Medardus Veromanduorum Epiſcopus, ab Auguſtâ Veromanduorum * per Vandalos atque Hunnos euerſâ, Sedem Epiſcopalem Nouiodunum (Meyero Nouiomagum) transfert, eique Tornacenſem adnectit.

** hodie Fanum S. Quintini appellatur.*

CHRISTI AN. 536. — *AGAPETI PAPÆ AN. 2.*

Apparitio S. Michaëlis.

ANNO 536. 8. Id. Maij, In monte Gargano Apparitio ſancti Michaelis Archangeli. *Vide Baronij notas ad Martyrol. Rom. 8. Maij.*

CHRIST. AN. 537. — *SILVERII PAPÆ AN. 1.*

Vbi Sacra celebranda.

ANNO 537. Iuſtinianus Imp. Sacra in priuatis ædibus fieri, Sanctione editâ vetat. *Nouel. 58. Baronius, Biſciola.*

Ratio Capellæ ſeu Oratorij ædificandi.

Idem Iuſtinianus Sanctionem promulgat, ne quis, præter voluntatem Epiſcopi, Oratoria ſeu Capellas fabricet. *Nouellâ 67.* Porrò Oratoria & Capellas pro ijſdem accipi, vſus obtinuit; inde Capellaniæ & Capellani nomen exortum: quâ cauſſâ? audiamus Gulielmum Durandum: *In pleriſque locis* (inquit) *Sacerdotes Capellani vocantur; nam antiquitùs Reges Franciæ ad bella procedentes Cappam Beati Martini ſecum portabant, quæ ſub quodam tentorio ſeruabatur, quod ab ipsâ Cappâ, dictum eſt Capella; & Clerici in quorum cuſtodiâ ipſa Capella erat, inde Capellani dicebantur; & conſequenter ab illis, ad cunctos Sacerdotes nomen illud in quibuſdam regionibus eſt transfuſum. Sunt etiam qui dicunt, quod antiquitùs in expeditionibus in tentorio fiebant domunculæ, de pellibus Caprarum ſupra tecta, in quibus Miſſæ celebrabantur, & indè Capellæ nomen tractum eſt.* Sic ille lib. 2. Rationalis Diu. Offic. c. 10. fuſiùs lege in Notis Baronij ad Martyrol. Rom. x1. Iunij.

Capellanorum etymon.

Cappa B. Martini.

CHRIST. AN. 540. — *VIGILII PAPÆ AN. 1.*

ANNO 540. Childebertus Rex, cum Patruele Theodeberto, in Fratrem Lotharium inſurgit; ſed Matre eorum Rothilde ſatis-agente apud Deum, ne inter fratres fieret ciuile bellum, horrendâ tempeſtate coërciti, cùm ſuper

Lotha-

Lotharium ne ſignum quidem horroris apparuerit, reddunt ſe Fraternæ paci. *Sigebertus, Baronius, Biſciola, ijſdem penè verbis.*

Concilium Aurelianenſe celebratur, in quo ſtatuitur, *vt Clericus cuiuſlibet gradus ſine Pontificis ſui permiſſu, nullum ad Sæculare iudicium præſumat attrahere; neque Laico, inconſulto Sacerdote, Clericum in Sæculari iudicio liceat exhibere.* Conc. Aurel. Can. 31. ijſdem verbis. *Clerici ſæcularis iudicij immunes, abſque Epiſcopi conſenſu.*

CHRISTI AN. 541. ANNO 541. (Sigeberto an. 545. Meyero an. 540.) S. Remigius Francorum Apoſtolus, humanitatis vinculis exſolutus, cœlum glorioſus ingreditur. *Vide Baronij Annales, & de obitus eius tempore cenſuram ad hunc annum.* Epiſcopum egit annos 74. Vnde propter ætatis prolixitatem, Iubilæus nominabatur. *Vide Molani Natales 13. Ianuarij.* VIGILII PAPA AN. 2. *S. Remigius moritur.*

In diuerſis Galliarum locis diuerſa viſuntur prodigia. Cometes Paſchæ die apparet; Cœlum ardere viſum, ſanguis nubibus effluit, domus cuiuſdam cruentatur; clades, puſtulæ ſeu veſicæ in populo. *Sigebertus.* *Prodigia in Gallijs.*

Conſulum in Chronicis concinnandis nomina ſopiuntur, Imperatorum autem, quibus perpetuò adnexus ſit Conſulatus, aſſumuntur. Inuidioſè hoc quidem Iuſtinianus; an quod maluerit proprio, quàm alieno, nomine tempora notari? an quod immoderatos ſumptus, in ingreſſu Conſulatus fieri ſolitos, tollere voluit? an Triboniano adſcribendum, quod ampliſſimam dignitatem, quam ipſe Ethnicus conſequi non poterat, alijs inuidit? *Baronius.* *Chronica ad Impp. annos relata.*

Iuſtinianus Imp. aduerſus Hæreticos, Sanctiones edit Ne priuilegijs datis (ea verò fuere varia) fruerentur Hæreticæ fœminæ. Vt Hæretici omnes velut ingrati, à Parentibus exhæredarentur, Catholicis tantùm filijs ab eis hæredibus inſtitutis. *Hæreticorum priuilegia antiquata.*

CHRISTI AN. 545. ANNO 545. Controueſia in Occidente oritur de Paſchatis celebrandi die; hinc in Concilio Aurelianenſi quarto ſic ſtatutum: *Quæ Feſtiuitas annis ſingulis ab Epiſcopo, Epiphaniorum die in Eccleſijs denuntietur. De qua ſolemnitate, quoties aliquid dubitatur; inquiſita vel agnita per Metropolitanos à Sede Apoſtolica ſacra Conſtitutio teneatur.* Et hæc quidem aduerſus Iuſtiniani Imp. edictum, ſibi, quod ſuum non eſſet, arrogantis, quo vna Hebdomada augebatur Quadrageſimæ ieiunium. *Baronius.* VIGILII PAPA AN. 6. *Controuerſia de Paſchatis celebrandi Die.*

AN-

CHRISTI AN. 549. *Nummus Frãcorum.*

VIGILII PAPÆ AN. 10.

ANNO 549. Franci aureum nummum natiuo & Galliarum metallo cudunt, non Romani Imperatoris, vt cæteri ſolent, Imagine, ſed ſuâ impreſsâ.

CHRISTI AN. 550.

VIGILII PAPÆ AN. 11.

ANNO 550. Theodebertus Francorum Rex vitâ excedit, eique ſuccedit Theodebaldus filius. *Sigebertus*. Cæterùm Baronius Theodeberti mortem ad annum 552. refert, aitque occubuiſſe, quo tempore Italiam inuaderet.

CHRISTI AN. 553. *Crotildis, Clodouæi Regis Coniux moritur.*

VIGILII PAPÆ AN. 14.

ANNO 553. (Sigeberto 554.) Crotildis Regina; dierum, bonorumque operum plena, apud vrbem Turonicam obit; quæ Pariſios magno cum pſallentium præconio deportata, in Sacrario Baſilicæ S. Petri, ad latus Clodouæi Regis ſepulta eſt, funus curantibus Childeberto atque Clotario, filijs. Nam Baſilicam ipſa conſtruxerat, in quâ & Beata Genoueſa, Pariſienſium Patrona tumulum recepit. *Biſciola ijſdem penè verbis, qui poſt Baronium ex Gregorio Turonenſi, Sigeberto, & alijs.*

CHRISTI AN. 554. *Canonicorum Atrebatenſium initia.*

VIGILII PAPÆ AN. 15.

ANNO 554. Canonici Atrebatenſis Eccleſiæ aggregantur. Intelligamus ex Monumentis MSS. eiuſd. Eccleſ. *Sancti Vedaſti mentionem B. Remigius in teſtamento ſuo ſic feciſſe inuenitur*: ECCLESIÆ ATREBATENSI, CVI AVCTORE DEO, VEDASTVM FRATREM MEVM CHARISSIMVM, EPISCOPVM CONSECRAVI, EX DONO LVDOVICI PRINCIPIS, VILLAS DVAS IN STIPENDIA CLERICORVM DELEGAVI, *ORTOS VIDELICET, ET SABVCETVM. *Ex quo conſtat illos beatos viros, ſuo labore & expenſâ, primò Canonicos in Eccleſia Beatæ Mariæ Atrebati inſtituiſſe, circa annos Domini* CCCCC. LIV. Sic ibì.

* al. Orcos. Vide infrà ad an. 1095.

CHRISTI AN. 555. *Septem Horarũ Canonicarum inſtitutio. Prouincia quot continere debet Ciuitates. Hæreticorum pœna.*

PELAGII PAPÆ AN. I.

ANNO 555. Pelagius in ſummum Eccleſiæ Pontificem aſſumptus, *Clericis in Sacris conſtitutis mandat, vt ſeptem Horas Canonicas* cotidiè celebrent Item vnaquæque Prouincia decem vel duodecim* Ciuitates contineat; Hæretici & Schiſmatici non ſolùm ab Eccleſiaſticis, ſed etiam Sæcularium manibus puniantur, quandò rationibus ad ſanitatem nequaquam poſſunt reuocari.* 23. q. 5. c. *Quia nos*. Vide Bergomatem lib. 5. Supplementi, & Eiſengrenium in Chronico Spirenſi.

* Vide Roberti Bellarmini Controuerſias.

* Vide infrà ad an. 1095.

Theodebaldus, dum à ſuis pugnatur in Italiâ, moritur adoleſcens ac penè puer. Hæreditas ad Conſanguineos deuoluta, Childebertum & Lotharium. *Vide Baronij Annales.*

AN-

Digitized by Google

Christi An. 556. Anno 556. Regnum Francorum in maximum diſcrimen adducitur, ex bello ciuili, conflato inter fratres Reges, Childebertum & Lotharium ſiue Clotarium, ob diuiſionem bonorum Theodebaldi Regis defuncti: cui & domeſticum bellum acceſſit, quùm Chramnus, Clotarij filius, contra Patrem arma ſumpſit, quo tempore, idem Clotarius aduerſus Saxones rebellantes, & auxiliantes ei Thuringos in expeditione eſſet, quos tandem graui pugnâ & exſcidio perdomuit. *Sigebertus*, *Meyerus*, *Bernardus Girardi*, *Biſciola*, &c. Pelagii Papæ An. 2. *Filij contra patrē congreſſus.*

Christi An. 557. Anno 557. Radegundis Regina, Clotarij Regis vxor, Religionis habitũ induit, floretq; gloriâ Sanctitatis Pictauij, cũ Regijs alijsq; Virginibus, Monaſterij ſeptis recluſa. *Surius tom. 4. Fortunatus lib. 8. Vincentius in Speculo lib. 21. cap. 79. 80. & 85. Trithemius; Gregor. Turonenſis, &c. Vide infrà ad an. 590.* Pelagii Papæ An. 3.

Clotarivs Rex.

Christi An. 559. Anno 559. (Baronio an. 562.) Childeberto Pariſiorum Rege abſque liberis defuncto, Clotarius integro Francorum potitur imperio. *Sigebertus*, *Bernardus Girardi*, &c. Pelagii Papæ An. 5.

Christi An. 562. Anno 562. Cramnus, à Clotario Patre in gratiam receptus, & rursùm deficiens, profugus, latet cum vxore in Britanniâ. *Baronius.* Ioannis Papæ An. 3.

Caſſiodorus Paſchalem Computum ſcribit, ſimul de Indictione inueniendâ currente, alijſque ad Paſchalis temporis Computum ſpectantibus. *Vide Paulum Petauium, Regium in ſupremâ curiâ Pariſienſi Senatorem, tractatu de Epochâ annorum Incarnationis Chriſti, Indictionibus, & varijs ab annis Chriſti ſupputandi modis.* *Paſchalis Computus & Indictio.*

Christi An. 563. Anno 563. Mos vetus perſeuerat, quo defunctorum, etiamſi Chriſtianorum, corpora (excipio ſanctorũ Martyrum & Confeſſorũ) in Eccleſijs minimè ſepeliantur. Hinc, vt ſuprà diximus* Conſtantini Imp. corpus Conſtantinopoli, ad SS. Petri & Pauli Baſilicæ fores, terræ mandatum. *Vide Concilium Bracarenſe cap. 36.* Nec ſolùm extra Eccleſiam, quin & extra Vrbem* olìm mortuorum cadauera ſepeliri conſuetudo erat, ex lege duodecim Tabularum; licet ab antiquiſſimi æui memoriâ in domo ſuâ quiſque ſepelire- Ioannis Papæ An. 4. *Mos vetus ſepeliendi defunctos.*

* An. 337.

* Vide ſuprà an. 474.

tur, vt teſtatur Iſidorus, lib. 15. cap. 11. Eam autem Legem duodecim Tabularum, de non ſepeliendo mortuo intra Vrbem, contrario vſu penè abolitam, reſtituit Theodoricus Rex Italiæ. At ea omnia Iura, Leo Imp. Nouel. Conſtit. 53. irrita prorsùs reddidit. *Baronius in Notis ad Martyrol Rom. 10. Febr.* Vide infrà ad an. 570.

CHRISTI AN. 564. *Filij contra Patrem militantis ſupplicium.*

ANNO 564. (Sigeberto 563.) Chramnus cum Clotario Patre confligens, captus ſtrangulatur, & in caſulâ cũ vxore & filiabus incenditur, dignâ illas quoq; pœnâ proſequente, quæ eum ad rebellãdum impulerant. *Baronius tom. 7. Annal.* IOANNIS PAPÆ AN. 5.

CHERIBERTVS REX.

CHRISTI AN. 565.

ANNO 565. (Sigeberto 564. Meyero 568. Bernardo Girardi 560.) Clotarius Rex anno Regni ſui 52. Compendij ex febre moritur: quo defuncto, quatuor eius filij Regnum partiuntur: Cheribertus Pariſijs ſedem Regni (id ab Moſâ fl. Ligerim vſque protendebatur;) Chilpericus Sueſſione; Guntheramnus Aurelianis; Sigebertus Remis collocauerunt. Horum omnium religioſiſſimus habitus eſt Sigebertus. *Baron.* IOANNIS PAPÆ AN. 6.

CHRISTI AN. 566. *Epiſcoporum aſſumendorum ratio.*

ANNO 566. In Concilio Pariſienſi ſtatuitur, neminem admittendum ad Epiſcopatum, quem Regis auctoritas, abſque legitimâ atque Canonicâ electione intruderet, ſed quem Clerus eligeret, & Epiſcopi Prouinciales vnà cum Metropolitano approbarent. IOANNIS PAPÆ AN. 7.

Septem proles ex eodem partu.

Meretrix quædam in Longobardiæ regno, vno partu ſeptem edit liberos. *Bergomas.*

Pax inter Gotthos & Francos.

Eadem ferè tempeſtate, Chilpericus Geleſuintham, & Sigebertus Brunechildem, Sorores, Athanagildi, Gotthorum Regis filias, in coniuges ſibi deuinciunt: quibus nuptijs ſancita pax inter Gotthos & Francos.

CHRISTI AN. 567. *Adulterij merces.*

ANNO 567. Geleſuintha, Chilperici Regis, à Pellicibus infatuati, iuſſu ſtrangulatur. Hinc Rex Fredegundem, Pellicum Principem, in vxorem aſſumit; cuius fœminæ cauſſâ Geleſuintham Reginam necatam Fratres agnoſcentes, illum Regno deturbauerunt. IOANNIS PAPÆ AN. 8.

CHRISTI AN. 570. *S. Vedaſtus moritur.*

ANNO 570. Sanctus VEDASTVS, Atrebatium Apoſtolus, fato corripitur: de cuius obitu, ſic in tabulis Atrebatenſis Eccleſiæ legitur: *Beatus Vedaſtus, in ſenectute bonâ, migrauit* IOANNIS PAPÆ AN. 11.

grauit ad Dominum, prout glorioſum tranſitum eius, per ſpatium duarum fermè horarum, è cœli faſtigio, vſque ad domum ipſius Pontificis, Columna lucis * *edocuit. Corpus verò eius in Eccleſia Atrebatenſi, vbi Pontificalis Cathedræ fungebatur officio, tumulatum exſtitit honorificè, multiſq́; poſtmodum coruſcans miraculis.* Sic ibì. De eius autem ſepulturâ, Albinus ſeu Alcuinus Flaccus, Caroli Magni præceptor, ad Raddonem Vedaſtini Monaſterij anno 795. Abbatem, ſic loquitur: *Dum digno honoris officio feretrum, in quo iacebat corpus, paratum ſtaret in medio, ſed accedentes, mouere illud non valebant; quid verò agerent, ambigebant, quò ſe verterent, neſciebant. Sciſcitabantur à Scopilione Archipresbytero, viro religioſo, qui ſecretarius fuerat ſermonum Sancti Dei, ſi aliquid de ſuâ eum teſtari ſepulturâ memoraret; timentes ne fortè illis hoc ideò accidiſſet, quià intra murum eiuſdem Ciuitatis illum ſepelire diſponebant. Quibus ille reſpondit, ſæpiùs illum ſe audiſſe dicentem, quod nullus intra muros Ciuitatis ſepeliri debuiſſet;* * *quia omnis ciuitas locus debet eſſe viuorum non mortuorum. Volebant ſiquidem illum in Eccleſia Beatæ ſemper Virginis Mariæ, vbi ſede Pontificali præſederat, tumulari. Ipſe verò ſepulturæ ſuæ locum in Oratorio, quod paupere ſumptu, id eſt ligneis tabulis, propter littus Crientionis fluuioli ædificauerat, fieri diſpoſuiſſe dignoſcitur. Quod licet ipſe pro humilitate, quâ ſemper vſus eſt, fieri voluiſſet; omnes tamen qui aderant, attendentes meritorum eius inſignia, indignum ducebant tanti viri Corpus, in loco humili debere ſepeliri; præſertìm quùm nec locus ipſe habilis eſſet tanto monumento; nec, palude obſitus, foret acceſſibilis populo. Dum talia inter ſe queruntur; venerabilis vir Scopilio, illachrymans ſuper Corpus ſacratiſſimum, incumbens orationi, in hanc vocem erupit: Permitte, obſecro, te perferri ad locum, qui tibi filiorum curâ, præparatus exiſtit. Et his dictis, accipientes capulum, in quo ſancti viri Corpus iacebat exanime, nullum onus ſentientes, portauerunt eum ſubiectis humeris, cum alacritate animi ad ſepulturæ locum; ſepelieruntque eum in iam dictâ Eccleſiâ Beatæ Dei Genitricis ſemper Virginis Mariæ, in dexterâ parte altaris, vbi quondam Pontificalis cathedræ fungebatur officio; nobilem terræ condentes theſaurum, in quo loco per aliquod iacuit tempus, quo vſque Domino reuelante, ad locum vbi nunc eius fulget memoria, eſt à viris ſanctis Autberto & Audomaro Epiſcopis, felici tranſlatione mutatus.* Hactenùs Alcuinus.

S. VEDASTO defuncto, B. DOMINICVS in Atre-

In eius morte prodigiũ.

* Illi ſimiles columnæ apparuere in morte ſanctorũ Ioannicij Anachoretæ & Vulſtani. *Vide Baronij Annales Tom. 10.*

Aliud.

Scopilio Archipresbyter Atrebatenſis.

Vetus mos ſepeliẽdi extra vrbẽ.

* Vide ſuprà ad an. 563.

Oratoriũ S. Vedaſti, adeòque Vedaſtini Monaſterij initia ſeu cauſa.

Eiuſdem ſepultura.

batenſem Cathedram ſucceſſor nominatur, eiuſdem antea Vicarius, vt vocant, atque Archidiaconus, de quo ſcriptores pauca vel nulla ſcriptis ſuis poſteris tranſmiſere.

S. Vulganius.

Eadem tempeſtate, B. Vulganius, patriâ Anglus, Atrebati moritur, *in cellulà* (vt Auctor vitæ eius loquitur) *iuxta Monaſterium, atque ſepelitur in Eccleſiâ villæ, quæ dicitur* BONORVM VIRORVM TERMINVS. Quam quidem villam, quàm Atrebatum, nullam aliam eſſe arbitratur Molanus; ita fortè appellatum, ob eximiam in Chriſti famulos hoſpitalitatem. Inde eius Corpus Lenſium Arteſiæ opidum, quarto lapide Atrebato, Lilam verſus abiunctum, transfertur. Quo opido, poſt multa tempora, à Gallis deuaſtato, inde aufertur: at inito pacis fœdere etiam refertur. *Molanus in Natal. 2. Nouemb.*

Atrebatum, Terminus Bonorum Virorum appellatum.

Lenſium Opidum Arteſiæ.

CHRIST AN. 572.

IOANNIS PAPÆ AN. 13.

ANNO 572. Cheribertus Rex, ob inceſtas nuptias, à ſancto Germano Pariſienſi Epiſcopo excommunicatur, ac paulò pòſt moritur, anno Regni ſui octauo.

CHILPERICVS REX.

CHRIST AN. 573.

BENEDICTI PAPÆ AN. 1.

ANNO 573. Hiſpani & Franci de Paſcha celebrando diſſentiunt, Hiſpanis XII. Kalendas Aprileis, Francis verò XIV. Kalend. Maij, Paſcha celebrantibus. Sed Francos rectè celebraſſe, per hoc diuinitùs claruit, quod fontes in Hiſpaniâ, qui in Sabbatho Sancto Paſchæ, ad baptizandum ſponte diuinitùs repleri ſolent, non in Hiſpanorum, ſed in Francorum Paſcha repleti ſunt. *Sigebertus in Chron. iiſdem verbis.*

Altera controuerſia de Paſchatis celebrandi die.

CHRISTI AN. 575.

BENED. PAPÆ AN. 3.

ANNO 575. Romæ deſitum Latinè loqui. *Guilielmus Eiſengreinius lib. 6. Chron.*

CHRISTI AN. 579.

PELAGII SECVNDI PAPÆ AN. 2.

ANNO 579. Pace inter Francorum Reges turbatâ, conſpirantibus in Sigebertum Chilperico & Gunthieramno, Sigebertus de vtroque victor euaſit. Verùm pòſt paulò, dolo impiæ Fredegundis, dum aduerſus Chilpericum Germanum Regem iterum certamen parat, per ſicarios, necatur, anno ætatis 40. de his ſic Meyerus: *Sigebertus Tornacum, & in eâ Chilpericum fratrem, Regem Francorum Occidentalium prælio victum eoque profugientem pertinaciter obſidet, ſubmiſſis ab vxore Chilperici Fredegundâ, clam ex opido per-*

cuſſoribus

cuſſoribus, in caſtris obtruncatur. Soluitur obſidione Tornacum; Chilpericus periculo liberatur; amiſſas recuperat ciuitates, donatque Epiſcopo Craſmaro fiſcum Regium, vt aiunt, in Tornaco, cum temporaria quadam iuriſdictione in Flandris. Hæc ille. *Tornacum.*

CHRISTI AN. 580. ANNO 580. Merouæus, Chilperici Regis filius, inuito patre, venit in manus cum Brunechilde, Athanagildi Viſigothorum Regis filiâ, moribus corruptiſſimis fœminâ. Hæc viam quâ Cameraco Atrebatum, hinc Teruannam iter eſt, ſaxis pulchro opere inſtrauit, cuius vulgatum ſupereſt hodiè nomen, LA CHAVSSEE DE BRVNEHAVLT. Eius meminit Chronographus Bertinicus hiſce verbis: *Brunechildis, licet inſolens eſſet, & periculoſa, Eccleſias tamen honorabat. Eccleſiam ſancti Vincentij Landunenſis fundauit: multa etiam opera miranda conſtruxit; inter quæ ſtratam publicam de Cameraco ad Atrebatum, hinc ad Morinum, & vſque in mare ad VVitſantum fecit, quæ Calchera Brunechildis appellatur vſque in hodiernum diem.* Hactenùs Ioannes Iperius Bertinenſis Chronographus & Abbas. De eadem Brunechilde vide Cæſaris Baronij Notas ad Martyrologium Romanum XI. Febr. Littera D. Ioannem Tilletium in Chronico Franciæ ad hunc annum; Adonem in Chron. ad an. 583. &c. PELAG. 2. PAPA AN. 3. *Calchera Brunechildis.*

CHRISTI AN. 583. ANNO 583. S. DOMINICO Pontifice noſtro è viuis erepto; S. VENDVLPHVS eius in locum ſurrogatur. Hic Cameracum, quòd bellorum procellis deſolatiſſimum ac infrequens Atrebatum eſſet, Epiſcopion tranſportauit, ibique fixit: atque eius facti aliquot habuit ſequaces, Atrebatijs nihilominùs iuris ſui à Cameracenatibus ſecreti atque diſtincti pleniſſimè potientibus; Epiſcopo vtramque Diœceſim ab ipſo etiam Vedaſto acceptam, moderante. Etenim in Tabulis Eccleſiæ Atrebatenſis ſic lego: *Vedaſtus ſiquidem ordinatus eſt Epiſcopus, ita ſanè quod auctoritate loci huius Atrebatenſis, Cameracenſi quoque vrbi præſideret: non quod prius alterâ illarum Sedium ab altera dependeret: ſed quia vir ſanctus, propter vicinitatem* locorum vtramque procurare ſufficiebat.* Sic ibì. Cæterum de ſancto Vendulpho, & Sedis Epiſcopalis ad Cameracenates tranſlatione, ibidem ſic legitur: *Vedulphus in Epiſcopatu Dominico ſucceſſit. Ab iſto & cæteris eius ſucceſſoribus, vſque ad Lambertum Cardinalem & Epiſcopum huius Atrebatenſis Sedis, Cameracenſis Eccleſia quandam ſpecialem dignitatis aulam accepit, eo quòd Pontifices* PELAG. 2 PAPA AN. 6. *Epiſcopion Atrebatenſe transfertur Cameracum.*

* *ſolitudinem.*

tunc propter ſolitudinem loci Atrebatenſis , ibidem ſpecialiùs habitare cœperint. Nemo tamen ſuſpicetur Atrebatenſem Eccleſiam illi aliquo iure ſubiectam ; quandoquidem Dionyſius Papa, qui iuxta Chronicorum fidem , ducentis ſexaginta tribus annis , fuit ante Hormiſdam . . . . inter cæteras vrbes Atrebatum atque Cameracum aſſcriptas , cum ſuis æquè Parœcÿs diſtinctas reliquerit. Et licet nobilis Atrebatenſis Eccleſia,Cameracenſi ad tempus ſubiecta inueniatur,ſuæ tamen dignitatis veſtigia in ipſa ſubiectione conſeruans , duos ſuo titulo ſemper habuit Archidiaconos & Vice-Dominum , qui abſente Epiſcopo , cauſſas Atrebatenſis Epiſcopatus animaduertebat.

CHRISTI AN. 584. — PELAG. 2 PAPÆ AN. 7.

ANNO 584. Moritur Ferreolus Vrcenſis Epiſcopus, vir ſanctitate celebris, atque anniuerſariâ memoriâ conſecratus , qui & Scriptorum ſuorum reliquit monumenta, libros videlicet Epiſtolarum , Sidonium Apollinarem inſequutus.*Gregor.Turon. lib.6.c.7.8.& 9.*

CHRISTI AN. 586. — PELAG. 2 PAPÆ AN. 9.

Sacerdotũ Menſa vt ordinanda.

ANNO 586. Concilium Toletanum ſub Recharedo Hiſpaniarum Rege adgregatur ; cuius Canon Septimus ita habet : *Pro reuerentia Dei , & Sacerdotum ; id vniuerſa conſtituit Synodus,vt quia ſolent,crebrò menſis otioſæ fabulæ interponi; in omni Sacerdotali conuiuio , lectio diuinarum ſcripturarum miſceatur. Per hoc enim & animæ ædificantur ad bonum, & fabulæ non neceſſariæ prohibentur.* Neque hoc ſingulare in Sacerdotum menſis videri debet , quùm etiam apud Principes , & quidem , à Religione noſtrâ auerſos, id factum legamus . Siquidem in Turcarum Imperatorum Annalibus , his verbis ſcriptum I. Lipſius grauis Auctor , teſtatur : *Quoties conuiuas vocabant , veſcebantur adhibitis Taliſmanis* (ità Sacerdotes dicunt) *quorum præceptis & admonitionibus inter conuiuandum aures præbebant , & Alcoranum legi iubebant.* Lipſ. l.1. Monit.& Exemp.Polit.c.2.monit.4. num.4.

CHRISTI AN. 587. — PELAG. 2. PAPÆ AN. 10.

Leproſi quì curandi.

ANNO 587. Synodus Lugdunenſis ſecunda celebratur,in quâ de Leproſis Sancitum: *Placuit etiam vniuerſo Concilio , vt vniuſcuiuſque ciuitatis Leproſi , qui intra territorium ciuitatis ipſius aut naſcuntur , aut videntur conſiſtere , ab Epiſcopo Eccleſiæ ipſius , ſufficientia alimenta , & neceſſaria veſtimenta accipiant , vt illis per alias ciuitates vagandi licentia denegetur.*

CLO-

Digitized by Google

CLOTARIVS SECVNDVS REX.

CHILPERICVS Rex, equo deſiliens reuerſus de venatione, gladio per Sicarium confoſſus extinguitur, Fredegundis vxoris dolo. *Sigebertus, & Chronica Francorum.*

Clotarius 2. Chilperici ex Fredegunde filius, menſes tantum ſex* natus, Patri in regnum ſucceſſit, eius tutelam gerente Guntheranno Patruo. *Ibidem.*

* al. nouem.

CHRISTI AN. 590. GREGORII PAPAE AN. I.

ANNO 590. Naſcitur ſanctus Bertinus, Monaſterij ſui in ſancto Audomaro primus Abbas. Audiamus Chronographum Bertinicum: *Anno Verbi Incarnati quingenteſimo, nonageſimo, vel circiter, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ præſidente Beatiſſimo Papâ Gregorio, Imperatoria ſceptra gerente Mauricio, & in Francia regnante Clotario ſecundo adhuc puero; ab Oriente ſolis iubar emicans, qui noſtras Occidentales tenebras illuſtraret, ortus eſt Beatus puer Bertinus, in Conſtantinenſi regione, nec longè à Conſtantiâ ciuitate Alamanniæ, in loco ſuæ hæreditatis, nuncupato Vaſinia Prouinciæ Moguntinæ.* Sic ille. *Sanctus Bertinus naſcitur.*

Eadem ferè temporis tempeſtate naſcitur & Sanctus Audomarus, de quo idem Chronographus: *In eadem etiam regionis parte, ſpecialiter in loco, qui Aurea-Vallis dicitur, vulgariter autem* GVLDINDAL, *natus eſt Beatus Audomarus, eadem ambo* (ſc. cum B. Bertino) *ſtirpe progeniti: de genere ſcilicet Regum & Ducum Auſtraſiorum, Lotharingorum & Brabantinorum: magni videlicet Adolphi, ſanctique Arnulphi, Anſegiſi; Pupini Maioris & Minoris, Caroli Tuditis, & Caroli Magni, vt teſtatur idem Carolus Magnus in quodam priuilegio, in quo, Sanctum ipſum nominans, dicit:* ET QVONIAM IDEM SANCTVS DE GENERE NOSTRO FVISSE DIGNOSCITVR. &c. *Sanctus Audomarus naſcitur. Vtriuſq; genus.*

Beata Radegundis Regina vitâ defungitur. *Baronius in notis ad Martyrologium Rom. 13. Auguſti, vbi plura*; & in Annalibus, vbi in cæteris notat, veterem fuiſſe vſum, vt in funere fidelium defunctorum, vnà cum alijs lætitiæ canticis caneretur *Alleluya*, vt ſanctus Hieronymus admonet in Epiſtola ad Aletium de funere Ruffinæ coniugis. *S. Radegundis moritur. Alleluya in funeribus olim cantatum.*

Sanctus Gregorius, primus omnium Pontificum Romanorum ſe SERVVM SERVORVM DEI inſcribit. Idem lege cauit, vt nullus bigamus ſacro Preſbyterij Ordine initiaretur; *Quis Papa ſeruũ ſeruorum Dei ſe primus inſcripſerit.*

Bigami ab Ordinibus ſacris prohibiti.

tiaretur; vnde vulgatum illud:

Ordo ſacer non detur ei, ſi quis bigamus ſit.

Et mulieres a Monachorũ cœnobijs.

Item ne mulieres Monachorum cænobia ingrediantur, aut eorundem Commatres fiant:

Quadrageſimali ieiunio, quatuor priores dies, ab feriâ quartâ inchoantes, adiunxit.

Introitum Miſſæ, cum vno alicuius Pſalmi articulo, ordinauit.

Alia Edicta.

Item vt nouies *Kyrie eleiſon* diceretur & *Alleluya* & *Offertorium* & Oratio Dominica, & poſt Communionem caneretur; vtque in principio omnium horarum Canonicarum, *Deus in adiutorium meum intende*, cum *Gloria Patri & Filio*, &c. dicatur. *Bergomas*, *Sigebertus*.

CHRISTI AN. 594. — GREG. PAPÆ AN. 5.

S. Gaugerici Monaſteriũ Cameraci.

ANNO 594. Sanctus Gaugericus ex Euoſio Galliarum caſtro, parentibus Chriſtianis oriundus, in Atrebatenſem Epiſcopum, ab Ægidio Remenſi Archiepiſcopo, Clotarij Gallorum Regis inſtantiâ, quod Sedis dignitatem ſubire reformidaret, ſacratus aſſumitur. Is Beati Benedicti Regulam profeſſus, Aſceterium in Cameracenſium Acropoli ſeu Arce (vulgus Citadellam vocitat) quùm Martis virium iſtarum, quas hodiè cernere eſt, locus hic exſors eſſet, ædificari curauit, ſanctorum Medardi & Lupi honori nuncupauit, & Landonem Fratrem præfecit Abbatem. *Molanus in Natt. SS. Belgij* XI. *Auguſti*; *Sigebertus in Chron. Demochares Tom. 2. de Miſſæ ſacrificio c. 15. qui ad an. 595. refert*, &c.

CHRISTI AN. 597. — GREG. PAPÆ AN. 8.

Angli ad fidem cõuertũtur.

ANNO 597. Sanctus Auguſtinus, ab Sancto Gregorio ordinatus Anglorum Apoſtolus, in Britanniam cum ſocijs ferè 40. tranſmittit, eiuſque cæli gentem, in Fidelium ſocietatem ex Gentilitatis tenebris tranſcribit. *Baronius, Meyerus*, *Bergomas*, &c.

CHRISTI AN. 598. — GREG. PAPÆ AN. 9.

ANNO 598. Guntheranus Francorum Rex, è viuorum ſocietate per mortem eripitur. Eum ſanctitate claruiſſe ſcribit Sigebertus.

Veſtis purpurea Clericis inhibetur.

In Concilio Narbonenſi cauetur, ne purpureis veſtibus Clerici vterentur.

CHRISTI AN. 601. — GREG. PAPÆ AN. 12.

ANNO 601 Fredegundis Regina moritur.

Simoniæ peſtis immaniter toto terrarum orbe, ac maximè in Franciæ Regno graſſatur; de qua Audoënus Rothomagenſis Epiſcopus, in B. Eligij vitâ ſic loquitur. *Illis*

dictus

diebus, immaniter Simoniaca hæreſis pullulabat in vrbibus, & in cunctis finibus regni Francorum, maximéque à temporibus Brunechildis, infeliciſſimæ Reginæ, vſque ad tempora Dagoberti Regis: violabat hoc contagium Fidem Catholicam. Hæc ille; quam quidem Eccleſiæ labem B. Gregorius varijs moliminibus conatus eſt exterminare. *Conſule Baronij Annales.* *Simonia labes graſſatur.*

Hoc anno, quinto Regum Francorum Theodeberti atque Theodorici fratrum, conflato inter eos & Clotarium, filium Regis Chilperici, hæredem verò Guntheramni, ciuili bello, magnâ factâ vtrinque cæde, victoria fratribus ceſſit, fugiente Clotario. In quâ pugnâ Angelus Domini aſtans, euaginatum viſus eſt tenuiſſe gladium. *Baronius.* *Angeli appari tio.*

CHRISTI AN. 605. ANNO 605. Clotarius Rex, Templum Morinenſe ad eximium Deiparæ decus conſtruere orditur; quod ad coronidem tandem perductum, vectigalibus ampliter in æuum ſumendis auxit. *Vide noſtrum Mariale l. 2. c. 20.* SABINIANI PAPÆ AN. 1 *Tēplum Teruanenſe erigitur.*

Sabinianus Pont. Max. renuntiatus, Diem & Horas, campanæ pulſu, propter Eccleſiæ officia, diſtinguere iuſſit, vtque lampades accenſæ, continuè in templis ſeruarentur, *Eiſengreinius, Bergomas*, &c.

CHRISTI AN. 613. ANNO 613. Monaſticum inſtitutum in Gallijs ab ſancto VValerico propagatur, illo Monaſterium iuxta Ambianum, ſumptibus Clotarij Regis exædificante. *Baronius.* BONIFACII 4. PAPÆ AN. 7.

CHRISTI AN. 614. ANNO 614. Brunechildis, Clotarij Regis iuſſu, Camelo impoſita, circumlata ad ludibrium, indomiti equi caudæ capillis & brachijs alligata, raptatur & diſcerpitur: hic finis fœminæ crudelis & ambitioſæ fuit, quæ nihil non tentauit vt regnaret & Regina moreretur; cuius operâ & conſilio, decem Reges fuerunt extincti. *Baronius; Sigebertus, qui ad an. 618. Brunechildis interitum differt.* BONIF. 4. PAPÆ AN. 8. *Crudelitas vindicata.*

CHRISTI AN. 615. ANNO 615. Deus-dedit in Romanum Pontificem aſſumptus, decreuit ne quis eam puellam vxorem ducat, quam è ſacro Baptiſmi fonte leuarit. DEVSDEDIT PAPÆ AN. 1.

CHRISTI AN. 618. ANNO 618. Bonifacius V. Summus Eccleſiæ Pontifex creatus, delinquentibus Templa & Aras in Aſyla concedit. Sacrilegos anathematis telo vbique feriri ſancit; nitidum pannum, quem Corporale vocamus, Corpori Dominico à Sacerdote ſemper ſupponi iubet. BONIFACII 5. PAPÆ AN. 1. *Aſyla. Sacrilegi. Corporale.*

ANNO 620. Sanctus Chylianus, aliàs Chilenus, Gen-

CHRISTI AN. 620. | BONIF. 5 PAPÆ AN. 3.

Sanctus Chylianus ad Atrebates mittitur per S. Pharonē Epiſcopum.

te Scotus, ab Sancto Pharone, primùm Clotarij 2. Gall. Regis Palatino, poſteà, abdicatâ aulâ, Meldenſi Epiſcopo, ad Atrebates miſſus, ſopitum propè Chriſtianæ Fidei ignem, in cordibus errantium poſtliminiò excitat & accendit. Audiamus in Genebrardo Auentinum*: *Atrebatenſem Eccleſiam (*inquit*) Chilenus Scotus, à Pharone Epiſcopo Meldenſi miſſus, doctrinâ & miraculis clarus, ad Chriſtum reduxit ſub Heraclio.* Hæc ille. Heraclius autem, ſecundum Sigebertum de Coſroe triumphauit anno Chriſti 631. Imperij ſui anno 19.

*Lib. 23. cap. 17.

Claret miraculis.

Vas vitreum & vinum prodigioſè reſtituta.

Audiamus iterum de Chyliano Petrum Equilinum: *S. Pharo (*ait*) Chilenum fratrem ſuum, ad Prouinciam Atrebatenſem, ad prædicandum miſit, qui ibidem miraculis claruit. Die quodam cum eodem Chileno, Pharo ad menſam ſedebat, & vas vitreum vino plenum cadens in terram confractum eſt. Quod S. Chilenus redintegrauit, vinumque effuſum adeò in vaſe recuperauit, quod neque terra madefacta videretur.* Sic Equilinus, in Catal. SS. lib. 9. c. 116.

An Chylianus fuerit Pharonis frater.

Hìc leuis oritur quæſtio; quomodo Chilenus ſiue Chylianus, Pharonis frater ab Equilino nominetur, quùm Chilenus origine ſit Scotus; Pharo autem in Gallijs natus eſſe videatur, Patre Hagerrico Burgundo, Theodeberti Gall. Regis Palatino, qui ex Leodegundâ Coniuge has ſolas ſuſtulerit proles, Pharonem, VValpertum, Conoaldum, & filiam vnicam Pharam Virginem, ſingulas ſanctitatis laude celebres; vt notauit *Equilinus in Catal. l. 1. c. 39.* Sed facilis eſt reſponſio; inter ſeſe fratres vocatos, ob eximiam quandam, quâ ſe proſequebantur, amicitiam & familiaritatem.

An Epiſcopus, an Confeſſor tãtùm.

Altera, nonnihil difficilior iterum exſurgit: An ſanctus Chilenus ſeu Chylianus fuerit Epiſcopus, an Confeſſor tantùm? Certè Ioannes Molanus grauiſſimus ſcriptor, cum dicit Epiſcopum; vndè in Indiculo & alibì: *Sanctus Chylianus Epiſcopus & Confeſſor, quieſcit Albiniaci, in territorio Atrebatenſi.* Sic ille in dicto Indiculo Sanctorum Belgij, & conformiter in Natalibus, & Vſuardi Martyrologio. Veruntamen, cum veniâ, id tituli, alteri Chyliano, Herbipolenſi Epiſcopo putem tribuendum, qui cum ſocijs in Germaniâ, Iulij 8. Martyrio coronatus eſt: de quo Petrus Equilinus, & cæteri Auctores allegati ab Baronio in Notis ad Martyrol. Rom. Iul. 8. Albiniacenſem verò ſolummodò

Digitized by Google

ſummodò Confeſſorem Equilinus nominat, neque aliter habent ipſa Prioratus Albiniacenſis monumenta: neque repugnat Chronographus Cameracenſis, qui & Atrebatenſis, vulgò Gerardinus, alijque veterum: qui titulus, ſi verus, neutiquàm cum decoro ab ijs ſilendus fuiſſet. Atque de his hactenùs.

Cæterùm hâc ipsâ ætate, celebris quidam Comes, nomine Eulfus, Chileni famâ, quæ longè latéque in Atrebatibus & Gallijs diffundebatur, illectus, prædium, quod in Albiniaco, ad Scarpæ fl. præterlabentis marginem irriguum, & fœcundis paſcuis peramœnum, Atrebato tribus circiter millibus, Occaſum verſus, ſeiunctum habebat, S. Chileno in ſpiritalis vitæ vſum dono conceſſit. Quâ Comitis liberalitate Chilenus admodùm recreatus, ad locum illicò perrexit: in quo ſancti Sulpitij (cuius Corpus vel Corporis Reliquiæ, in S. Giſleni * apud Aduaticos honorificè quieſcunt) Oratorium * quùm reperiſſet; ſtupore & lætitiâ colluctantibus, Eccleſiam exſtruere, eodem in loco eſt aggreſſus; cui ædibus ad vſum Canonicorum poſtmodùm adiunctis, Monaſterij forma acceſſit. Vndè Chronographus Cameracenſis: *In vico Albiniaco Monaſterium eſt Canonicorum, ſancti videlicet Chyliani, qui Scotus fuiſſe traditur.* Hæc ille. Vide infrà ad an. 1131. *Albinia cum ei donatur.* *S. Sulpitij Oratorium ibi repertum.* *Eccleſia, & Monaſterium Albiniacenſium.*

* Molan. in Natt. 17. Ian.

* Hinc S. Sulpitij ibi memoria in cottidiano officio.

Obijt porrò S. Chylianus Id. Nouemb. mediumque Eccleſiæ ſuæ pro ſepulchro occupauit. At temporis ſucceſſu eleuatus, atque argenteâ thecâ incluſus, poſt princeps altare etiamnum viſitur. Eulfus autem fundator ibidem iam antè ab Chyliano adhuc ſuperſtite tumulum acceperat. *Ex monn. MSS. eius loci: Molano, alijs.* *Obitus Chiliani & Eulfi Comitis eius loci fundatoris.*

CHRISTI AN. 626. ANNO 626. (quibuſdam 618. alijs 605) Sancti Mommolinus, Bertramus, & in primis Bertinus, Patriæ & ſanguinis vinculo Beato Audomaro, vt ſuprà diximus, coniunctus, ex Luxouienſi Monaſterio in Flandriam conuenientes, in agro Sithienſi, quem ab Adroaldo, viro præpotente Beatus Audomarus dono acceperat, Eccleſiam conſtruunt, cellâ iuxtìm adiunctâ, quæ ob id veteris Monaſterij nomen retinet. Audiendus hîc Iperius: *Quidam prædiues opum, vir illuſtris Adroaldus nomine, nullum habens filium, cum Beato Audomaro tractare cœpit, qualiter poſſeſſionum ſuarum Eccleſiam hæredem faceret, villam quæ* SITHIV *vocatur,* HONORII PAPÆ AN. I. *Monaſterij S. Bertini initia.* *Villa Sithiu, Audomaropolis.*

cum ſuis appendicijs, Beato obtulit Audomaro, vt ibi Xenodochium conſtruat. Iuſſu igitur Beati Audomari, tres ſancti viri prædicti Bertinus, Mommolinus, & Ebertramnus Eccleſiolam conſtruxerunt & Cellam, in territorio eiuſdem villæ, in loco qui adhuc & propter hoc vocatur vetus Monaſterium ſuper fluuium Agniona, anno Domini 626. Sic ille.

SERIES ABBATVM MONASTERII SANCTI BERTINI.

1. SANCTVS BERTINVS.
2. S. MOMMOLENVS.
3. Erlefridus.
4. S. ERKENBODO.
5. VVimarus.
6. Nantharius.
7. Dadbertus.
8. Hardradus.
9. Odlandus.
10. Nantharius 2.
11. Fridogiſus.
12. Hugo.
13. Adalardus.
14. Hugo.
15. S. HVNFRIDVS.
16. Carolus Caluus Rex.
17. Hilduinus.
18. SANCTVS FVLCO.
19. Rudolphus.
20. S. FVLCO iterùm.
21. Balduinus Caluus.
22. Adololphus Comes.
23. Arnulphus Comes.
24. S. GERARDVS.
25. VVido.
26. Hildebrandus.
27. Regenaldus.
28. Adololphus 2.
29. Hildebrandus 2.
30. Balduinus 2.
31. Arnulphus 2.
32. VValterus.
33. Trugandus.
34. Odbertus.
35. Hemfridus.
36. Rodericus.
37. Bouo.
38. Heribertus.
39. Ioannes.
40. B. LAMBERTVS.
41. Ioannes 2.
42. B. SIMON.
43. B. LEONIVS.
44. Godeſcalcus.
45. Simon 2.
46. Ioannes 3.
47. Iacobus.
48. Simon 3.
49. Gillebertus.
50. Iacobus 2.
51. VVillelmus.
52. Ioannes 4.
53. Galterus.
54. Euſtachius.
55. Ægidius.
56. Henricus Condeſcarius.
57. Anſelmus *Briſtel*.
58. Ioannes *le Long*.
59. Iacobus *de Condé*.
60. Ioannes 6.
61. Alardus.

62. Ioan-

Digitized by Google

62. Ioannes 7. cognomento *de Grebonal.*
63. Ioannes 8.
64. VVillelmus 3.
65. Ioannes *de Lannoy.*
66. Iacobus *du Val.*
67. Antonius *de Berghes.*
68. Inglebertus *d'Eſpaigne.*
69. Gerardus *de Hamericourt.*
70. Vedaſtus *Grenet* Atrebas.
71. Nicolaus *Mainfroy* Atrebas.
72. Guilielmus *Loeumel*, qui hodiè feliciter præeſt. De quibus fuſiùs ſuis tempore & loco.

CLOTARIVS REX conſortem Regni ſibi facit Dagobertum filium, ex Bertrude Reginâ ſuſceptum, atque à Beato Arnulpho Metenſi Epiſcopo optimis moribus imbutum. *Baronius.*

CHRISTI AN. 630. ANNO 630. Sancta Rictrudis Beati Amandi conſilio, Marchianenſe* Cœnobium, in Atrebatenſi, non agro quidem, ſed Diœceſi conſtruere aggreditur; cui Sanctus Ionatus Amandi diſcipulus, primus Abbas datus eſt. Poſtmodùm verò æquum viſum fuit, ibi ſub S. Rictrude, glorioſâ-fundatrice, Virgines honeſtaſque viduas, cum Monachis adgregari. Horum luculentum profert teſtimonium eiuſdem loci Chronicon MS. à quodam non imperito ibi Monacho, hortatu Simonis Abbatis 20. olim conſcriptum, in quo ſic narratur: *Marchianenſis locus, circunfluentibus aquis & paluſtri arundine circundatur; habetque verſus Aquilonem ſiluam grandem, ad Auſtralem partem fluuium* SCARPE, *qui labitur ad Orientem; in cuius vtraque parte adiacent prata, herbis paluſtribus ſtrata. Ad Orientem Marchianenſis villæ, cœnobio ritè compoſito, & à duobus Reuerendiſſimis Epiſcopis, Auberto videlicet & Amando, Monaſterio in honorem Apoſtolorum Petri & Pauli*, VI. *Kalendas Nouemb. ſolemniter dedicato, nobilis Matrona Rictrudis, voti compos effecta, vniuerſa quæ ſibi reſidua viſebantur eſſe, teſtamentum legitimum faciens, perpetuo iure poſſidenda liberaliter Sanctis Dei, & eidem contulit Monaſterio. Obtulit quoque tres filias ſuas Virgines infantulas, Regi Chriſto ſponſo chariſſimas futuras. In eodem cœnobio primùm Monachis, ad ſeruiendum Deo, à Beato Amando delegatis Paſtor vigilantiſſimus ac procurator interius exteriuſque fidelis & ſimplex Ionatus datus eſt eis, qui Beati Amandi Pontificis diſcipulorum vnus, eius ſacrâ eruditione admodùm informatus, ad hoc officium*

*Gal. Marcenes.

HONOR. PAPÆ AN. 5.

Sancta Rictrudis.

Monaſterium Marchianenſe fundatur.

Fuit primò virorum.

Inde Virginũ.

Monaſterij Templũ conſecratur.

Primus eius Abbas.

Moniales introducuntur, Monachis remanentibus.

Primatus loci penes Moniales.

Sancta Rictrudis moritur.

idoneus inuentus eſt. Verùm poſtmodùm rationi conſentaneum viſum eſt (quoniam ſua bona Beata Rictrudis huic loco conſecrarat, ibique Deo ſeruire ſtatuerat) vt ibidem Sanctimoniales inter ſeruos Dei collocarent, quæ primatus ordinem obtinerent. Itaque permodico ſuperſtite conuenticulo eorum, cum pace mutuâ nobiles Matronæ illuc certatim confluunt; religioſæ viduæ ac Virgines raſæ, quibus tamen ob humilitatem dominari renuebat Sancta Rictrudis. Quæ decurſo vitæ ſuæ termino, in omni virtutum exercitatione, ætatis ſuæ anno ſeptuageſimo quarto, 4. Idus Maij diem clauſit extremum. Poſt S. Rictrudis dormitionem, Marchianenſis cœnobij Abbatiſſa fuit Clotſendis filia eius; cui ſucceſſerunt aliæ; rexeruntque hanc Eccleſiam Sanctimoniales per annos trecentos triginta tres, vel circiter.* Hactenùs ibi. Vide latiùs in Aub. Miræi Originibus Cœnob. Belg. l. 1. c. 3. Molani Natal. 12. Maij, & infrà ad an 1028.

* Anno 687. vt notat Franciſc. Balduinus in Chron. MS. Arteſiæ.

Porrò ad Sanctæ Rictrudis (ibi hodieque cum Sanctâ Euſebiâ filiâ, thecis inauratis recluſa, magnâ religione aſſeruatur) vbi ante eleuationem quieuerat, ſepulcrum, tale Epitaphium legitur.

Eius Epitaphiū.

Hic quondam iacuit totum veneranda per Orbem
Rictrudis, pietatis ager, virtutis Imago.

Fuit B. Rictrudis ex Guaſconiâ, Arnoldo ſiue Erkenoldo & Lichiâ, nobiliſſimis parentibus oriunda. Illi Sanctus Amandus Chriſtianæ pietatis magiſter; Adalbaldus in maritum; Maurontus Leuita & Abbas, Clotſendis Marchianenſis poſt matrem, Euſebia Hamaticenſis poſt Beatam Gertrudem Abauiam Antiſtitæ; & Adelſendis (quæ præmaturè in nocte Natiuitatis Domini mundo erepta eſt) quatuor ſanctæ proles obtigerunt.

Clotarius Rex cum Dagoberto filio, ingenti editâ cæde, de Saxonibus triumphat. *Meyerus.*

Per hæc tempora Leyda & Harlemum Batauorum opida conduntur. *Petitæus in Chron. Hollandiæ.*

SAL-

Digitized by Google

SALTVARIORVM
FLANDRIÆ INITIA.

LIDERICVS BVCANVS.

CHRISTI AN. 631. — HONOR. PAPÆ AN. 6.

ANNO 631. CLOTARIVS GALLORVM REX, LIDERICVM BVCANVM Saluarti Digeonenſis Satrapæ, ex Emengarde* Ruſſiloniâ coniuge, filium, Flandriæ tunc ſæpè aut paluſtris, aut ſaltuoſæ, Præſidem tutelarem conſtituit. Sedem legit in Arce Bucâ, vetere celebrique, (à Iulio Cæſare nonnulli conditam volunt) à quâ ei cognomen; cuius Arcis Reliquiæ in antiquiori Lilæ caſtello olim viſebantur; quas, vt ferunt, ſuſtulerit parœcialis B. Mauritij Eccleſia ibidem exædificata. *Marchantius lib. 2. Flandriæ; Breſinius tom. 1. Chronici MS. Flandriæ & Arteſiæ. Vide infrà ad annum 676. & 792. vbi Emengardis, ſiue Ermegardis Epitaphium.*

[Left margin: * al. Ermegarde] [Right margin: *Flandria.* — *Arx Buca, vbi hodiè Inſula ſeu Lila.* — *Eccleſia S. Mauricij Inſulenſis.*]

Eodem anno, Clotarius Rex, quum annos 44. regnaſſet, morte corripitur, Dagoberto eius filio, paterna ſceptra capeſſente, eademque ad annos ſedecim geſtante.

CHRISTI AN. 632. — HONOR. PAPÆ AN. 7.

ANNO 632. Dagobertus Rex, alioqui Regnum præclarè adminiſtrans, cùm filijs careret, & amori mulierum impenſiùs deditus eſſet, vxorem, quia ſterilem repudiat, raptamque è Monaſterio puellam ſibi copulat; cuius flagitij quùm grauiter a B. Amando argueretur, penitentiæ loco, cum Sede ſuâ exegit & in exilium relegauit.

[Right margin: *Dagoberti in Monialem facinus.*]

CHRISTI AN. 633. — HONOR. PAPÆ AN. 8.

ANNO 633. aut circiter (iſta enim temporis ratio, etſi nonnulli repugnent, ad vitandam confuſionem videtur habenda) Sancto Gaugerico Atrebatium Pontifice in Beatorum ſedes aſſumpto; Bertoaldus ex illuſtri Francorum proſapiâ ortus, ſuccenturiatur. Porrò *ſanctus Gaugericus ſepultus eſt* (ſcribit Ioannes Molanus) *apud Cameracum, in Baſilicâ, quæ ab ipſo* (vti ad annum 594. ante notauimus) *in*

[Right margin: *S. Gaugerici mors & ſepultura.*]

montis vertice, ad honorem Sancti Medardi erat exſtructa. Sed ibi Carolus Quintus Imperator exſtruxit Caſtrum ſiue Citadellam, vt loquuntur. Vnde Canonici ſancti Gaugerici quùm cogerentur Templum ſuum deſerere, receperunt ſe in Parochialem Eccleſiam ſancti Vedaſti, vbi in magnifico choro, quem exſtruxerunt, Corpus S. Gaugerici repoſuerunt. Atque ità Eccleſia ſancti Vedaſti dicitur etiam Eccleſia ſancti Gaugerici. Hæc Molanus.

S. Medardi Eccleſia Cameraci. *S. Vedaſti Eccleſia Cameraci.* *In Natt. SS. Belg. 11. Aug.*

Cæterùm de Bertoaldo Epiſcopo in Chronico Cameracenſi, hæc leguntur: *Hic amore & veneratione B. Gaugerici ductus, quâ ſemper vt filius fragrabat, in cubiculum ſancti viri, vnde animam ad cælos emiſit, lectum ſuum conſtratum locauit, non præſumptione lubrici animi, ſed certus quia hunc locum nullæ aduerſæ partis fantaſticæ inſidiæ vexarent, quem vir tantus obitus ſui caſu dicauit. In quo quùm aliquâ nocte pauſaret, apparuit illi per viſum Beatus Gaugericus, blandè quidem & leniter alloquens, vt promptiùs emoto lectulo, præſumptionis culpam meminiſſet piare, ſi propitium ſibi eum habere voluiſſet. Mox ille ſummoto lectulo, quod iuſſum fuerat, expleuit; & in eodem cubiculo altare Domino, in honore Beati Gaugerici dedicauit, pigneribuſque ſanctorum compoſitis, diuinis cultibus aptauit, vbi vſque in hodiernum celebratio ſancti peragitur, immò & Deo vota ſoluuntur.*

Templũ B. Gaugerici Cameraci erigitur.

CHRISTI AN. 635. *Sanctus Eligius.* HONOR. PAPÆ AN. 10.

ANNO 635. Sanctus Eligius Nouiomenſis Epiſcopus, editum montis iugum, Atrebato duobus ad Aquilonem paſſuum millibus remotum, valdè frequentat; &, licet cultu aſperum, cæleſtibus tamẽ exercitijs ſuaue reddit, ibique exiguum ſacellum meditationibus commodum componit: quod quidem labentibus retrò annis Eremitæ aliquot, inde Canonici, vt vocant, Sæculares, poſteà Regulares, Beati Auguſtini regulam profeſſi occuparunt. Quem propterea locum MONTEM SANCTI ELIGII appellare placuit, neque hactenus Nomenclaturam dimiſit. *Monn. MSS. eius loci; & Andreas Vaillandus, ibid. Prior, lib. MS. Præſulum Eligianorum.*

Initia Cœnobij Montis S. Eligij iuxta Atrebatũ.

CHRISTI AN. 637. HONOR PAPÆ AN. 12.

ANNO 637 (fortè vt nonnulli volunt 639.) Sanctus Emebertus, aliàs Ablebertus, Bertoaldo defuncto, in Atrebatenſem Epiſcopum adoptatur. Is patriâ Brabantus, parentes habuit Nobiles; patrem Vintgerum Comitem; Matrem Amelbergam; ſorores Raineldem, Gudulam Bruxellanorum Patronam, & Pharaildem in Cathalogum Sanctorum relatas. *Vide Molani Natales varijs locis.*

S. Gudula Patrona Bruxellanorum.

AN-

CHRISTI AN. 639 — SEVERINI PAPA AN. I. — S. Amandus ab exilio reuocatur.

ANNO 639. Dagobertus Rex octauo demùm anno, dimiſſis concubinis & illegitimâ vxore, ex propriâ & legitimâ, quam ſibi iunxit, filium ſuſcepit, quem Beato Amando ab exilij ærumnis in patriam reuocato, & veniâ poſtulatâ, baptizandum & educandum tradere voluit. At is ne eius officij cauſsâ in curiam traheretur, diu renuit; at victus tandem Regis & Procerum precibus, aſſenſus filium baptizauit & Sigebertum vocauit 40. à Natali eius die; qui infans nemine reſpondente, AMEN diuino miraculo reſpondit. *Baronius, Richardus VVaſſeburgius, in Antiquitatibus Belgicæ, lib. 2.* &c.

Miraculum.

CHRISTI AN. 640. — IOANNIS QVARTI PAPA AN. I.

ANNO 640. B. Bertinus tranſactis in cœnobio, quod anno 626. ſtruxerat, quatuordecim annis; loco, quòd Aſcetis capiendis anguſtior eſſet, cedit; & nauim conſcendens eò diuinitus appellit, vbi hodieque pernobile cernitur Monaſterium. Id Iperius Verbis hiſce aperit: *Sanctus Bertinus quùm in veteri Monaſterio reſediſſet annis quatuordecim, quia locus ille permodicus erat, vt aptiorem locum quæreret, ſpem ponens in Domino nauem conſcendit, cum aliquibus ſocijs ſuis. Et ecce ſtatim contra fluenta præcipitis fluuij, Angelico miniſterio nauis impellitur; donec Bertinus ex ordine decantati Pſalterij, verſiculum illum pronuntiaret;* HÆC REQVIES MEA IN SÆCVLVM SÆCVLI, &c. *Lecto verſiculo, nauis ſtetit immobilis circa medium, vbi nunc eſt Monaſterium ſuum. Cognoſcens igitur, illum ſibi à Deo electum locum, ibi Monaſterium ædificauit, in honorem Dei ſanctique Petri Apoſtolorum Principis, Anno Domini ſexcenteſimo quadrageſimo; in quo breui tempore centum quinquaginta Monachos adunauit.* Sic Iperius; Vide etiam Molani Natales 9. Sept.

S. Bertinus alio & commodiore loco Monaſterium conſtruit. — Miraculum.

CHRISTI AN. 642. — THEODORI PAPA AN. I.

ANNO 642. Natali Dominico proximante, Rothildis (aliàs Rithildis) Dagoberti Regis filia, Sueſſione concedit in thalamum Liderici Principis, ingenti Regis, & Palatinorum applauſu. *Oudegherſtius.*

Liderici Saluarij nuptiæ.

CHRISTI AN. 645. — THEOD. PAPA AN. 4. — S. Emebertus moritur.

ANNO 645. S. Emebertus ſiue Ablebertus Atreb. Epiſcopus vitâ defungitur; de illo Cameracenſe Chronicon hoc pacto loquitur: *Fuit huic, vt aiunt, prædium, quod Martinas dicitur, familijs quidem & rebus circumfluis locupletiſſimum, de quo Dei genitricis Eccleſiam Cameracenſem hæredem fecerat: ſed neſcimus quâ de cauſsâ, niſi infeſtatione Paganorum amiſerit. Superueniente die ſuæ vocationis, in Brachbantenſi pago,*

villâ videlicet HAM *defunctus, migrauit è mundo, ibique eſt ſepultus: deindè ad Martinas deportatus, poſteà verò ad Malbodium**, *ibique diem Reſurrectionis exſpectat.* Hactenùs Chronicon. Vide Molanum in Natt. xv. Ian. Eſt verò Malbodium Aduaticorum opidum, in quo Canonicarum Eccleſia, quæ hodiéque ſacro beati Ableberti pignore lætatur, eiuſque ſolennia annuè recolit.

Malbodium Opidum.

* Ibidem quieſcit corpus S. Pharaildis

Sancto Ableberto ſuccedit B. Aubertus, cuius pauca poſteris innotuiſſe dolet, & meritò, Ioannes Molanus: cuius vitæ pauca hæc prodit: *Refulſit temporibus Dagoberti, incliti Francorum Regis, Sacerdos Chriſti probatiſſimus; ſub quo, & per quem Hannonia mirabiliter in Chriſtianâ Religione cœpit florere & vigere. Habuit enim in eâ diſcipulos Landelinum** *Abbatem Criſpinij, Vincentium Madelgarium Comitem, & coniugem eius ſanctiſſimam VValdetrudem. Horum ſanctitati adiunxerunt ſe etiam multi Apoſtolici prædicatores ex Galliâ & Scotiâ, quibus ſanctiſſimus Giſlenus ex Græciâ acceſſit. Per quas columnas felix Hannonia Chriſto Domino eſt incorporata, ac fidei Chriſtianæ initijs imbuta.* Hactenùs ille in Natt. 13. Decemb. Vide Sigeberti Chronicon ad an. 651.

S. Landelinus. S Vincentius, S. VValdetrudis. S. Giſlenus.

* Natus eſt in Atreſiâ, pago Vauxio, patrio idiomate *Vaux* Comitis Buſquoij hodie dominio. Conſule Molani Natales, 15. Ian.

Porrò Sanctus Landelinus quatuor exſtitit Aſceteriorum fundator, ſc. *Criſpinienſis*, ad fluuium *Hen*, vbi fontem criſpantium vndarum precibus impetrauit; deindè *Laubienſis*, *Alnenſis* & *VVaſlarienſis*, cui Sanctus Dodo primus præfuit. Vide Molani Natales xv. Iunij, & Aub. Miræi Origines lib. 1. c. x. & xi.

Quatuor Monaſteria à ſancto Lãdelino conſtructa.

Sanctus verò Vincentius cum Sanctâ VValdetrude coniuge, alia duo Monaſteria poſuere; ille Altimontenſe, vno milliari à Malbodio remotum, quod hodieque Benedictini Aſcetæ incolunt; Hæc Montenſe illud, quod à fundatrice nomen ſortitum eſt, Virginum Nobilium cætu celebre, nulli Religionis voto aſtrictarum; vndè ad Matrimonia ſubindè liberè tranſeunt.

Monaſteria, Altimontenſe, & S. VValdetrudis Montibus Hannoniæ.

Per hæc tempora floret ſanctus Furſæus, in Arteſijs vel hoc nomine cenſendus, quod *quùm Atrebati* (ſcribit Molanus) *apud quandam Dominam hoſpitium peteret, eaque recuſaret, morbo eſt correpta; à quo vt liberaretur ſanctum virum reuocauit. Qui renuit quidem venire; abſens autem eam ſanauit. Hoc autem miraculo per Gallias crebreſcente, Ercanaldus** *Maior domus, ſancto Furſæo locum dedit Latiniaci, vbi Monaſterium conſtruxit.*

S. Furſæus Atrebati miraculo clarus.

* Vide infrà ad an. 647.

ſtruxit. Ædificauit etiam idem Princeps ei Peronæ alterum Monaſterium cum Eccleſia. Præterea ſanctus Furſeus ſuo exemplo multos inſignes & ſanctos prædicatores in Belgium noſtrum euocauit inter quos ſunt fratres eius Germani Foillanus & Vltanus. Quare mirum non eſt Apoſtolicos Belgij noſtri Epiſcopos Eligium & Aubertum quarto poſt obitum anno, Corpus eius quod omninò incorruptum Peronæ deprehendebant, è terrâ ſubuexiſſe. Natalem Atrebatenſes celebrant nouem lectionibus. Hæc Molanus in Natt. XVI. Ianuarij: Vide eundem pro ſanctis Foillano & Vltano 31. Octob. & 1. Maij & Sigebertum ad annum 648. *SS. Foillanus & Vltanus.*

Theodoricus Eccleſiæ ſummus Pontifex, in cæteris Cerei Paſchalis Benedictionem in Sabbatho ſancto fieri inſtituit. *Cereus Paſchalis.*

CHRISTI AN. 647. ANNO 647. (Sigeberto 645.) Dagobertus Rex moritur, regnante iam maiore filio eius Sigeberto in Auſtraſiâ, minore verò Clodouæo ſuccedente in Galliam occidentem. THEOD. PAPÆ AN. 6.

CHRISTI AN. 649. ANNO 649. Martinus Eccleſiæ Romanæ Pontifex creatus, ſtatuit; Ne Clerici comam nutrirent; Vt ſponſi & ſponſæ, ante carnalem copulam à Sacerdote benedicerentur; ne quis in Diaconum ordinetur, niſi caſtitatem profiteatur; Ne Chriſtiani Calendas obſeruent; Vt omnes Epiſcopi ſacrum Chriſma ſingulis annis conficiant, & per omnes Diœceſis ſuæ Eccleſias deſtinent, aliaque eiuſmodi. MARTINI PAPÆ AN. 1. *Coma Clerici non nutrienda. Benedictio nubentium. Alia ſtatuta.*

Eadem ferè tempeſtate Ercanaldus ſiue Arcanaldus Clodouæi 2. Francorum Regis Palatinus, Duaci ſanctiſſimæ Virgini Eccleſiam, (nunc ſancti Amati audit) à fundamentis exædificat; quæ, licet opidum ipſum Flandrenſibus adnumeretur, eſt tamen Atrebatenſis Diœceſis & Atrebatium legum municipalis. Idipſum Andreas Hoyus, Græcarum litterarum Duaci Regius Profeſſor, hoc ſtylo euulgauit: *Licet Duacum vti Flandriæ Gallicanæ membrum, ad Flandriæ Curiam in appellationibus, iuriſque ſummi actionibus perfugiat, Amatenſes tamen poſt ſublatum Bellæ-Quercus (qui pagus eſt Ambianis & Dorlentibus interiectus) tribunal, ab Arteſiæ curiâ, ex eiuſdem Imperatoris* (Caroli V.) *conſenſione pendent.* Hactenùs Hoyus libello de Duacenſis opidi initijs & progreſſu. Conſule Mariæ Auguſtæ noſtræ Notas ad eiuſdem Chronicon: Tilletium, Iperium; Sigebertum. *Duaci Templũ S. Mariæ virginis, quod nũc S. Amati vocant, ædificatur. Duacẽſes S. Amati Canonici ab Arteſiæ Curiâ pendent.*

Initia Opidi Duacenſis.

Ibidem dictus Arcanaldus cum Adalbaldo fratre, Caſtrum conſtruxerunt, aut certè repararunt. Vnde Chronicon Marchianenſe: *Eo tempore Adalbaldus Dux, & Erchenaldus frater eius maior natu, reædificarunt Duacum Caſtrum, & infra Caſtrum ædificauerunt Eccleſiam B. Dei Genitricis Mariæ.* Hæc ibi; nec diſſimiliter in Iperij Chronico Bertinico. Vide Mariam Auguſtam noſtram libri 2. c. 16.

CHRISTI AN. 655 — *S. Gertrudis. Cœnobiũ Hamaticenſe.* — VITALIANI PAPÆ AN. 1.

ANNO 655. Sancta Gertrudis, dicti Arcanaldi & Adalbaldi fratris Auia, & poſt Rigomari Coniugis mortem, Hamaticenſis Cœnobij Fundatrix, tollitur è viuis. Eius corpus poſt aliquot annos, ex Hamatico, ſimul cum ſanctæ Euſebiæ Proneptis corpore Marcenas, ad S. Rictrudis neptis ſuæ Monaſterium tranſlatum eſt. Hatta primus Vedaſtini Aſceterij Abbas, temporibus ſancti Vindiciani iſtud officium perſoluit. *Molanus in Natt. 5. Febr.*

S. Etto. — *Bienuilleri pagus Arteſiæ.*

Beatus Etto Hybernorum Epiſcopus in Gallias, deindè in Belgicam appellens, Agrum Atrebatium, diuini Eloquij Præco illuſtrauit, villamque quam BIENVILLERS indigetant, Eccleſiâ exornauit, in quâ & beati Clementis Papæ Reliquias ſacras recondidit, & iugis Sacrificij Victimam conſecrauit. Vndè eo in loco præclara hodieque eius habetur memoria. *Sigebertus & Molanus 10. Iulij vbi plura.*

CHRISTI AN. 657 — *Corporis S. Quintini inuentio.* — VITAL. PAPÆ AN. 3.

ANNO 657. Beatus Eligius apud Auguſtam Viromanduorum, corpus S. Quintini Martyris glorioſiſſimi inuenit. *Meyerus. Vide ſuprà ad an. 258.*

12. Monaſteria Auſtraſiæ.

Sigebertus Rex, anno Regni ſui XI. migrat è viuis, ob pietatem & egregias virtutes inter Diuos relatus. Hic maior natu, minori Clodouæo maiorem Regni partem ceſſit benéque pace vſus duodecim Monaſteria in Auſtraſiâ ædificauit. *Molanus 1. Februarij.*

CHRISTI AN. 660. — *Reliquiarum ſanctorum abuſus punitus.* — VITAL. PAPÆ AN. 6.

ANNO 660. Clodouæus Rex, Corpus ſancti Dionyſij diſcoperiens minùs religioſè, os brachij eius fregit & rapuit, moxque in amentiam perpetuam incidit. *Aimonius l. 4. c. 41. de rebus Franc.*

CHRISTI AN. 661 — *S. Amãdi mors.* — VITAL PAPÆ AN. 7.

ANNO 661. Moritur ſanctus Amandus. *Vide Meyerum, Molanum, Baronium, Biſciolam.*

CHRISTI AN. 664 — VITAL. PAPÆ AN. 10.

ANNO 664. Clodouæus Rex, anno Regni ſui 18. diem obit, relictis tribus filijs, Clotario, Childerico & Theodorico. *Surius 1. Decemb. ex S. Audoëno, qui B. Eligij geſta conſcripſit.*

CHRISTI AN. 665. VITAL. PAPÆ AN. 11.

ANNO 665. Sanctus Eligius Nouiomenſis Epiſcopus, Montis illius, non procul Atrebato, ſibi cognominus, aſſiduus cultor; ex mortali carcere ad immortalem cæleſtis gloriæ aulam, generoſus Athleta progreditur. *Baronius in Nott. ad Martyrol. Rom. 1. Decemb. Vide ſuprà ad an. 635. & Sigeberti Chronicon.*

Sancti Eligij mors.

Eâ ferè ætate S. VVinocus ſtirpe Regiâ ortus, adhuc iuuenis quùm eſſet, ad Sanctum Bertinum, Cadauoco, Ingeuoco & Maſdoco comitibus acceſſit; *quos* (ſcribit Molanus) *quùm ſanctus Abbas, ſub normâ beati Patris Benedicti, docuiſſet ferre ſuaue iugum Chriſti; & inter ipſa conuerſionis primordia, culmen perfectionis iam attigiſſe miraretur: locum ijs attribuit in Morinorum territorio, qui vſque in præſentem diem* MONS SANCTI VVINOCI *dicitur; vt cellam illic ſacris occupationibus congruentem exſtrueret, in quâ ſe mundo & ſibi mundum crucifixerunt.* Hæc Molanus in Natal. 6. Nouemb. De S. VVinoci cœnobio, vide Auberti Miræi Origines Cœnobiorum Belgicæ l. 1. c. 21. Vide etiam hîc infrà, ad ann. 697. & 717.

S. VVinocus.

Mons S. VVinoci.

CHRISTI AN. 667. VITAL. PAPÆ AN. 13.

ANNO 667. ſecundum Baronium in Annal. Clotarius Rex Francorum, quùm regnaſſet annos 4. ex hac vitâ migrauit. Succeſſerunt in Regnum paternum Theodoricus & Chilpericus fratres.

Quo eodem anno Theodoricus Rex, & Ebroinus Equitum magiſter, homo ſceleſtus & crudelis, comam ponere iuſſi, Monaſterijs includuntur, hic Luxouij, ille ad S. Dionyſij Pariſiorum.

Leodegarius Auguſtodunenſis Epiſcopus, Chilperico Regi gratiſſimus, ab æmulis perſuaſus, Regem illi infenſum necem moliri, illo inſalutato ſecedit ab aulâ, petens Monaſterium Luxouienſe, vitam ibi Monaſticam acturus. Rex re cognitâ mœrens, & ægrè diſceſſum ferens, mittit qui aſſequantur, per quos deprecans ſeceſſionem à ſæculo, vix impetrat. *Baronius.*

CHRISTI AN. 668. VITAL. PAPÆ AN. 14.

ANNO 668. Sanctus Audomarus, natione Germanus, patriâ Conſtantienſis, Morinorum tertius creatur Epiſcopus, ex Luxouienſi cœnobio, quod B. Columbanus Burgundæ Genti addictus conſtruxerat, euocatus: Quâ in dignitate, *Morinos* (affero Meyeri ſtylum) *magnâ ex parte in veterem relapſos Idololatriam, ſummis laboribus ad Orthodoxam reduxit pietatem. Reduxit, inquam; Nam Morini iam tum*

S. Audomarus Morinorum Epiſcopus & Apoſtolus.

Imperante Diocletiano, primum Euangelij ſementem, à Beatis Fuſciano & Victorico acceperant: quibus à Rictiouaro Præſide Ambiani Martyrio coronatis, in priſtinos errores ſenſim corruerunt, carentes nimirum ijs, quorum operâ in rudimento fidei confirmarentur. Sic ille lib. Annal. Flandr. primo. Vide ſuprà ad ann. 258. 284. & 362.

Caſtrum Sithienſe in Monaſteriũ conuertitur.

Arkæ B. Bertino dantur.

Sanctus Bertinus Sithienſe Caſtrum, Adroaldi Viri Nobilis donum, in cœnobium commutat: cui ſimul acceſſere ARKÆ, & Poperinga, VValberti Comitis pientiſſimâ largitione. Et quidem quòd ARKAS VValbertus B. Patri Bertino donauerit, Ioannes Iperius Bertinici Cœnobij Abbas & Chronographus (obijt ann. 1383.) ſic teſtatur. *Haugericus vir Illuſtris, Maior domus Theodorici Regis Burgundorum, filij Hildeberti, filij Sigeberti ex Brunechilde, vxorem habuit Leodegundam; de quâ genuit ſanctos Pharonem,* VVALBERTVM, *Anoaldum, & ſanctam Pharam. Sanctus Pharo, primò miles, indè Clericus, deindè Monachus, in Resbaco, ſub Beato Agilo Abbate, cognato ſuo, filio Agnaoldi, fratris Haugerici prædicti, deinde Epiſcopus Meldenſis eſt effectus. Sanctus Anaoldus frater eius, à puero Monachus, ex Luxouio ſub Patre Columbano, poſteà fit Epiſcopus in Lugduno Clauato. Sancta Phara ab infantia Virginitatem Deo vouit, in manu ſancti Euſtathij Luxouienſis Abbatis. Hæc in Sombris prope VViſſantum, Monaſteriolum ædificauerat; vbi aliquantiſper Domino ſeruiens, morabatur; ſed inde ad Calam Monaſterium tranſijt, vbi ſub habitu regulari Domino fine tenus inſeruiuit. Sanctus autem* VVALBERTVS *ſucceſſione paternâ Pontiuenſis, Ternenſis, & Arkenſis Comes, vxorem habuit ſanctam Ragentrudam; de quâ filium genuit, quem B. Pater Bertinus de ſacro Fonte leuans, Bertinum nominauit, & vtriſque pater Confeſſionum, Verbum vitæ ſæpiùs proponebat. Quare* VVALBERTVS *ad B. Bertinum ſæpè veniebat audire Verbum Dei, & Benedictionem de eius manu ſuſcipere. Quadam verò die* VVALBERTVS *ad Baſilicam Sanctæ Dei Genitricis oraturus acceſſit: ſed inſalutato B. Bertino recedens de equo lapſus, fracto crure membriſque colliſis à S. Bertino aliquid ſuâ manu benedictum per celerem nuntium expoſcit. Sanctus autem Bertinus direxit ei ſignatum ſuâ manu vinum; quo guſtato ſoſpes gratias referens, magnam hæreditatis ſuæ partem Deo & Beato obtulit Bertino;* ARKENSEM *videlicet* VILLAM & COMITATVM *cum omnibus appendit ijs eius; & ſæculo renuntians, hîc primum*

ſub

ſub B. Bertino, dein in Luxouio Monachus eſt effectus ſub B. Euſtathio. Poſt quem ipſe VVALBERTVS, *immediatè eſt in Abbatem aſſumptus; & demùm, vt aliqui referunt, poſt B. Pharonem fratrem ſuum, eſt Meldenſis Epiſcopus ſublimatus. Filius verò eius S. Bertinus hic in Sithiu Monaſterio, ſub B. Patre Bertino profeſſus, religioſam vitam ſancto fine concludens, ad Dominum glorioſè migrauit. Cuius corpus cum corpore ſancti Erkenbodonis, & aliorum ſanctorum, ſupra maius altare in Eccleſia Canonicorum S. Audomari repoſitum veneratur.* Huc-vſque Iperius.

Quod verò Poperingam idem adiecerit, Iacobus Meyerus, & Iacobus Marchantius in ſuis Flandrijs pariter ſcribunt; & ille quidem hiſce verbis: *Fertur idem VValbertus Poperingam aſſignaſſe Diuo Bertino, quod in tabulis confirmationis Caroli Calui, quarum initium eſt* PRISCIS LOCIS &c. *Purpurningahem appellatur.* Marchantius autem ſic: *Poperinga agnoſcit Dominatum Abbatiæ Bertinicæ, ex donatione Balduini Securiculæ, vetus VValberti Arkenſis potentis Reguli & in Monaſterium illud profuſiſſimi, beneficium confirmantis.* — *Etiam Poperinga.*

Floret ſanctus Lambertus (Landebertum vocat Demochares) 40. aut. 43. Lugdunenſium Epiſcopus ex Arteſiæ agro, non procul Teruannâ, Patre Elcberto oriundus. *Vide Molanum in Natt. & Notas Baronij ad Mart. Rom. 14. Aprilis.* — *S. Lambertus.*

CHRISTI AN. 670. — ADEODATI PAPAE AN. 2.

ANNO 670. aut circiter Renticam ſeu* Rentiacum, munitiſſimum in Arteſijs, Occiduam verſus plagam hodiè Caſtrum, VVambertus eius loci Comes, annuente Homburgâ Coniuge, atque ſancto Bertulpho ſuadente, ſiue impellente; cœnobio ad Beati Dionyſij honorem, tribuſque templis 1. Principis Apoſtolorum; 2. B. Martini; 3. S. Vedaſti memoriæ ſacris non mediocriter illuſtrat. Horum Meyerus ad annum 668. ſic memoratur. *Pari enituit ſanctimoniâ Bertulphus, cognomine Alemannus, habitans cum VVamberto Comite Renticenſi, ad fluuium Ennonam, qui Comes cum Homburgâ vxore nihil prius duxit, quam ſacris ditionem ſuam ædibus exornare; quarum magnam partem aut Petro Apoſtolo aut Dionyſio dicauit.* Sic Meyerus; at Molanus paulò explicatius: *Erant ibi* (ſcribit) *tunc temporis VVambertus pius Comes, & coniunx eius Homburga, qui eo loci ex proprijs facultatibus, in argumentum Religionis, cœnobium conſtruxerant in honorem Martyris Dionyſij & tres Eccleſias, quæ dicatæ ſunt Princi-*

* *Gall. Renty.*

Monaſterium S. Dionyſij Rentiaci.

Tria ibidē templa conſtruūtur.

pi Apoſtolorum, Beatiſſimo Martino, & ſancto Vedaſto. In horum famulitium libenter intrauit Bertulphus &c. Hæc Molanus in Natt. 5. Febr. vbi prolixius de ſancto Bertulpho.

Quædam difficultates ex pendun-tur.

In quibus diſcutienda obiter hæc occurrunt. Videri B. Bertulphum non fuiſſe Abbatem, quia reſcriptor eius vitæ, nunquam talem eum vocat, nec talis vſquam dicitur, nec pingitur: quodque Eccleſiarum à Bertulpho conſtructarum nulla hodiè ſuperſit; ſolam Beati Bertulphi frequentari.

An S. Bertulphus fuerit Abbas.

Ad primum dico, ex puris negatiuis non concludi. Addo è contra, & dici & legi Abbatem. Dici, immo aſſeri, ab omnibus id loci incolis & accolis, ex auitâ traditione; quæ nec ſcripturæ baſi, ſeu teſtimonio careat; adeoque & legi. Etenim ex vetere Antiphonario M S. Rentiacenſis Eccleſiæ diſcere licet, quòd quùm Morinenſis Diœceſis Officium ibi floreret, nec Romanum recens introductum illud ſuppreſſiſſet, in ſolemniori Beati Bertulphi feſtiuitate, huiuſmodi verſiculi ſolerent decantari.

Omni Bertulphus virtutum laude probatus,
Suſcipit Eccleſias prece VVamberti moderandas;
Firmo iure quidem, ſibi dux quas contulit idem.
Prælatus verò, tanto reuerenter ab hero,
Non formidari, ſed plus quæſiuit amari;
Et curâ vigili Deico præſedit Ouili.

Ad picturam quod attinet, diuerſa temporum & pictorum, addo & iubentium eſt ratio.

Eccleſiarum verò, quas idem Bertulphus ædificauit etiamnùm tertia ſupereſt, nempe ſancti Vedaſti, ſed ea lignea, quam populus ſolet, velut parœcialem frequentare: in qua quotannis, quintâ Februarij, feriâ huic diuo ſacrâ, ſolent mille amplius panes pauperibus diſpenſari, ſumpto ex Bertulphi rebus geſtis, quas frequens eius ibi Imago exprimit, exemplo. Etenim ea ſic effigiata: Stat ſublimi in pegmate, manu ſiniſtrâ librum geſtante, dexterâ ad crumenam zonæ appenſam admotâ, largaſque eleemoſynas egenis diſtribuente. Caput aquila expanſis alis tegit; indicio, quòd cum aliquando quùm ſe . nondum Monachum induiſſet, ac Domini ſui paſceret gregem, ab ingruente & ſæuiente aëris inclementiâ, reddiderit incolumem.

At

At ſancti Dionyſij Monaſterium planè olim dirutum, aliquantiſper tamen reuixit, ſub ædificio ligneo, in Prioratus titulum degenerans. *Ex literis D. Ioannis de Maigny, S.T. B. eo in tractu Paroeci.*

Sancti Dionyſij Monaſterium fit Prioratus.

In Cameracenſibus B. Maxellendis Virgo, ab Arduino proco ſuo interficitur. *Vide Molani Natales 13. Nouembris.*

S. Maxellēdis.

HASNONIENSE Aſceterium, Atrebatenſi, non quidem territorio, verùm Diœceſi complexum, ab Ioanne viro Nobili eiuſque tractus in Hannonibus, Toparchâ, & eius ſorore Eulaliâ conſtruitur. Id aliquot poſt annos 2. Kal. Maij B. Vindicianus Atrebatenſis Epiſcopus beato Petro Apoſtolo nuncupauit. *Iacobus Guiſius in Chronico Hannoniæ.* De eius cœnobij inſtitutione verſus hi leguntur:

Haſnonienſe Monaſterium conſtruitur.

Si cupis Haſnonij ſtructores noſcere templi;
Hæc metra pertracta, ſic ſuccedent tua vota.
Inclyta progenies Eulalia, ſicque Ioannes,
Frater hic, illa ſoror, Germani mente fideli,
Huius præſentis ſtatuunt fundamina templi;
Tunc humanati VERBI *dum voluitur annus*
Qui ſexcentenus, quoque ſeptuagenus habetur.
Cunctis expletis aduenit Vindicianus,
Antiſtes Cameracenſis; templumque dicauit
Altithrono Domino, cuius nós luſtrat Imago,
Cœli Clauigero, Doctori Gentis amœno.
Deſine mirari hîc ſexum duplicem famulari;
Namque Ioannis & Eulaliæ præclara propago
Cœnobium rexit, cœtum ſuper æthera vexit.
Hic locus enituit rigidi ſeruator honeſti,
Vſque dies Carli durans, cognomine Calui,
Induperatoris, Regis quoque Francigenarum.
Ipſius & Coniux Ermentrudis vocitata,
Mundum deſpexit, Regni faſtumque reliquit;
Huic domui ſeſe dedens fit Martha Maria.
Otia ſectando pia, diuiniſque vacando.
Semine Cæſareo produxerat æquiuocatam,
Formoſam natam, meritis tamen vniuocatam,
Quam ſecum nutrijt conſortem Religionis.
Hic ſpreto Mundo tegitur velamine nigro.
Moribus ornata fuit Abbatiſſa creata.
Aſt eius Genitor poſt Carolus Induperator

Nota, de duplici ſexu hic, vt ſæpe alibi.

Cœnobij, Matris prece, dotes amplificauit. &c. Vide infra ad an. 1070. & Miræi Origines c. 17.

CHRISTI AN. 671. *Crudelitatis in Regibus præmiũ.* ADEOD. PAPÆ AN. 3.

ANNO 671. Childericus Rex, ob nimiam ſæuitiam in Francorum nobiles, eorum animis in ſe concitatis, a Bobilone, quem ſeruili ſupplicio, ad ſtipitem tentum verberari iuſſerat, occiditur; & in eius locum Theodoricus ſurrogatur. Quo audito Ebroinus, ex Monacho Miles, & Magiſter domus effectus, aduerſus eos, quos conatibus ſuis contrarios paſſus eſſet, gladium ſtrinxit. *Baronius.*

CHRISTI AN. 672. *S. Amatus in exilium mittitur. S. Maurõtus. Monaſterium S. Petri in Minore-villa.* ADEOD. PAPÆ AN. 4.

ANNO 672. Sanctus Amatus Senonenſis Epiſcopus à Theodorico Rege in exilium relegatur, idque irreuocabile, vt notat Sigebertus, & cauſſâ non diſcuſſâ addit Molanus. Quamobrem Peronnæ exulauit, vſque ad Vltani Abbatis obitum: hinc beato Mauronto commendatus primùm* Hamatici vixit, vbi SS. Gertrudem & Euſebiam Antiſtitas ſepeliuit. Poſtmodùm rogatus à B. Rictrude, eiuſque filio iam dicto Mauronto, Monaſterij ſancti Petri, quod Broyli in proprio fundo ſtruxerant, regimen ſuſcepit. *Vide Molanum varijs locis Natalium Sanctorum & infra ad ann. 690.*

* De Hamaticenſi Monaſterio, vide Miræi Origines.

CHRISTI AN. 676. *Liderici Flandriæ Saltuarij primi obitus. Eiuſdem liberi. Iuſtitiæ Patris in Filium exemplũ.* DOMNI PAPÆ AN. I.

ANNO 676. aut circiter, (Oudegherſtius anno 692. ſcribit) LIDERICVS BVCANVS primus Flandriæ ſaltuarius, arceſſente morte naturæ debitum ſoluit ſuſceptis ex Rithilde al. Rothilde, Coniuge, Dagoberti Regis ſorore, Clotarij filiâ, hiſce liberis; quorum

Primus dictus eſt *Ioſſeranus*, cui Digeonenſe Dominium obtigit. Is Patris iuſſu capite plexus eſt, quod per vim aliquot poma cuidam mulierculæ abſtuliſſet: nec vllam pecuniam numeraſſet factum Tornaci:

2. *Antonius*, ſecundus Flandriæ Saltuarius, idemque Neruiorum Dynaſta.
3. *Bochardus* ſeu *Burchardus* (nonnullis *Libochartius*) Grudiorum Dominus, qui ex Heluuide, Pipini Craſſi, cuius partes contra Bertarium adiuuerat, conſanguineâ, Eſtoredum Liderici Harlebecani, tertij Flandrorum Saltuarij Patrem produxit. De Burchardo ſic in ſcriptis reliquit Iuſtus Lipſius: *Viuente Pipino aiunt Flandriæ Annales Burchardum, Liderici primi Foreſtarij filium, Comitem Louanienſem fuiſſe; eique ſucceſſiſſe filium Eſtoredum quem Vandali & Hunni Louanio expulerunt. Hæc eueniſ-*

ſe

ſe aiunt annis 647. & 737. ſed me nonnihil ambigente, nec vndique huic narratiunculæ aſſentiente. Hæc ille in ſuo Louanio l. 1. c. 8.

4. *Balduinus*, Ambianenſis
5. *Eliamus*, Attrebatenſis;
6. *Leonellus*, Viromanduorum.
7. *VValleramus*, ſeu *Gallerandus*, Noyellæ, al. Nigellæ.
8. *Amauricus*, Buci;
9. *Saladranus*, Sithienſis;
10. *Baudriſius*, Duacenſium;
11. *Magniferus*, Arienſium;
12. *Godefridus* Gandauenſium;
13. *Garimedes*, Brugenſium;
14. *Gordianus* Harlebecæ Regulus.
15. *Lidericus*, qui iuuenis non procul Lutetiâ Pariſiorum, a Saracenis cæſus occubuit.

Duæ etiam memorantur eiuſdem Liderici Bucani filiæ, quarum nomina ſilentur. Atque hæc quidem deſumpſimus ex prægrandi Flandriæ & Arteſiæ Chronico MS. Ludouici Breſinij; & Cornelij Martini Genealogijs Saltuariorum & Comitum Flandriæ, non ita pridem, iunctis ſingulorum iconibus, euulgatis, & Princip. oblatis. Aliquid etiam ex libro 2. Flandriæ Marchantianæ.

ANTONIVS BVCANVS.

ANTONIVS BVCANVS Liderici ſecundogenitus, atque ſecundus Flandriæ Saltuarius, paternâ ſucceſſione inſtitutus, huiuſce dignitatis titulum quandiù portauerit, eſt ignotum: notum tamen, quod eo defuncto, Danorum Hunnorumque incurſionibus Flandria deuaſtata, Foreſtario caruerit, adv ſque LIDERICI HARLEBECANI, alterius Bucani ex Eſtoredo, Libochartij * (cuius is Lidericus Bucanus pater erat) filio, Pronepotis ætatem; qui demùm à Carolo magno auitam recepit dignitatem. *Marchantius*; *Oudegherſtius in Fland. Chronico*; *Breſinius*; *&c. Vide infrà ad annum 792.*

* al. Bochardi.

Itaque deinceps ad vſque dictum Lidericum Harlebecanum, ſecundum Gallicanorum Regum Seriem, Chroni-

con noſtrum concinnabimus.

Aria Arteſiæ opidum muris cingitur. Templũ B. Iacobi, ibidem; hodiè S. Petri. CHRISTI AN. 680. *S. Auſtreberta.*

Porrò Antonius, in cæteris præclarè geſtis Ariam* (al. Aëriam) perelegans hodiè Arteſiæ opidum honorandi tumuli Patris ſui ergo, qui eo in loco quieſcebat, foſsâ & mœnibus primus cinxit; atque Templum Beato Iacobo Maiori Apoſtolo ſacrum erexit; quod deindè faciente Balduino Lilano, Flandriæ Comite, Sancti Petri nomen accepit, atque hactenùs ſeruauit. *Breſinius. Vide infrà ad ann. 1064. 1174. & 1186.*

* Gall. *Aire.*

ANNO 680. Sancta Auſtreberta moritur. *Hæc Virgo* (ſcribit Molanus) *Teruanenſi territorio exorta, cùm eam Parentes carnali marito tradere vellent, fugit per flumen quod Quantia* * *dicitur, ad Epiſcopum ſuum Audomarum, magni apud Deum meriti, ſacro velamine conſecranda. In fugâ, ponte per inundationem ſubmerſo, cum comitibus illæſa ſuper aquas ambulauit. Audomarus autem eam conſecratam, ad parentum ædes reduxit, delinitis eorum animis. Poſteà relictis Parentum ædibus, petijt in Monaſterio aliquo ſacris ſociari ſororibus & ſub poteſtate alterius viuere. Vnde à Parentibus eſt perducta ad Monaſterium Sommonæ adiacens, quod Porcus dicitur. Indè autem Fama ſanctitatis eius peruenit ad Philibertum Gemeticenſem Abbatem: qui voluit, vt in Pauliaco Monaſterio à ſe constructo, Dei famulas regeret. Quo in loco, reliquum vitæ ſuæ ſanctiſſimè exegit.* Hæc ille in Natt. 10. Febr.

* Gal. *Canche.*

SAL-

Digitized by Google

SALTVARIORVM FLANDRIÆ INTERRVPTIO, ET AD GALLIÆ REGES CHRONICI HVIVS REDVCTIO.

THEODORICVS GALLIÆ REX.

CHRISTI AN. 682.

SEDE VACANTE.

S. Bertha.

ANNO 682. THEODORICO REGE, annum imperij ſui duodecimum agente, Sancta Bertha * Blangiacenſe * Monaſterium in S. Pauli territorio conſtruere aggreditur, loco per Angelum ſuper Thenam* fl. diuinitùs commonſtrato, in quo Religionis habitum ipſa fundatrix (quippe Sigifridus maritus, Theodorici Regis conſanguineus iam antè obierat) quadraginta annos nata cum Gertrude & Deotilâ filiabus ſuis accepit. Fuit itaque Blangiacenſe Cœnobium principiò ſacrarum Virginum domicilium, quod quidem à Normannis vaſtatum Monachi Benedictini, Balduino Barbato Comite Flandris imperante, ſumptibus Herſendis piæ ac diuitis fœminæ inſtauratum ingreſſi ſunt. *Ex eius vitâ MS. quæ penes me eſt. Vide Molanum in Natt. 4. Iul. Miræi Origines c. 18. Mariæ Auguſtæ noſtræ librum 3. c. 66. & hîc ad ann. 721. 1031. 1139. & 1591.*

*.i. Fulgida, ſiue Splendida.

* Gal. *Blangy.*

* Gal. *Ternois.*

Blangiacenſis Monaſterij initia.

Sanctus Leodegarius Auguſtodunenſis Epiſcopus, ab Ebroino capitur, & cum Fratre ſuo Gerino grauiter affligitur. Gerinus non multò pòſt, lapidibus obruitur. *Sigebertus ijſdem verbis.*

Gerinus S. Leodegarij frater occiditur.

In Gallijs Concilium Generale Rothomagenſe celebratur, ſub Auſberto eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo, cui B. Audomarus Morinorum Pontifex interfuit. *Baronius.*

Conciliũ Rotomagenſe.

CHRISTI AN. 685.

IOANNIS QVINTI PAPÆ AN. 2.

ANNO 685. Sanctus Leodegarius in agro Atrebatenſi per Ebroinum, Domus Regiæ Maiorem, Martyrio coronatur. De quo Sigebertus: *Sanctus Leodegarius* (ſcribit) *diù ab Ebroino tormentatus, poſt famem & carceris ſqualorem, poſt*

S. Leodegarius Martyrio coronatur.

oculorum euulſionem, poſt plantarum conciſionem, poſt linguæ & labiorum exciſionem, tandem conſummauit Martyrium per capitis abſciſſionem. Hæc Sigebertus; Molanus verò prolixius hâc methodo: *Ebroinus magnæ impietatis homo, propter ſuam tyrannidem tonſo capite, recluſus in Luxouio Burgundiæ Monaſterio. Sed coortâ ſeditione priorem gradum inuaſit. Et æſtimans ſe memorati Pontificis factione, ab antiquâ poteſtate deiectum, crudeliſſimis tormentis eum affecit. Poſt famem enim & carceris ſqualorem, poſt oculorum euulſionem, poſt plantarum conciſionem, poſt linguæ & labiorum exciſionem, ne coronâ frueretur Martyrij, velut truncum reddidit VVaningo. VVaningus autem in ſuæ fundationis Monaſterio glorioſum Confeſſorem multis diebus fouit; vbi exciſa lingua ſuum recepit officium, & magnum doctrinæ ſemen ſparſit in populo. Vnde Ebroinus dum ſibi ignominiam, Beatiſſimo autem Leodegario vidit gloriam augeri, tandem decollari eum fecit in loco Atrebatenſis territorij, qui dicitur ſilua* Sancti Leodegarij &c.* Hactenus Molanus in Natt. 2. Octob. cui conſentiunt Iperius; Baronius quùm in Annal. tum in Nott. ad Martyrol. 2. Octob. Monn. MSS. Atrebat. Eccl. & Cœnob. Vedaſtini &c.

* Gal. *Le bois S. Legier.*

Porro in dicto Beati Vedaſti Monaſterio, ad ſacrarij ingreſſum marmor candidum hodieque viſitur; ſuper quo in famâ eſt Leodegarij oculos fuiſſe effoſſos & fidem auget hoc diſtichon, quod iuxta in pariete legitur:

Lux Leodegarij ſuper hunc lapidem terebrata,
Vi fuit Imperij Theodorici penetrata.

CHRISTI AN. 686. *Cænobiũ S. Ioannis iuxta Teruannam.*

CONONIS PAPÆ AN. I.

ANNO 686. Theodoricus Rex, in partem expiationis fœdiſſimæ necis, cuius conſcius erat, B. Leodegario illatæ, cænobium B. Ioanni Baptiſtę ſacrum non procul Teruannenſi oppido exædificat. *Miræus in Originibus Cænob. Belg. c. 19. Vide infrà ad an. 1090. 1553. & 1590.*

CHRISTI AN. 687. *Tranſlatio corporis S. Vedaſti.*

CONON. PAPÆ AN. 2.

ANNO 687. CORPVS BEATISSIMI VEDASTI APOSTOLI ATQVE TVTORIS NOSTRI, ex Cathedrali tẽplo, in locum quem meditationibus ſublimioribus extra vrbem idoneum viuus elegerat, ſtructâ inibi prius per B. Aubertum Epiſcopum ſacra æde, adiuuantibus Lamberto Leodicenſi, & Audomaro Teruannenſi, alijſque ſanctis Epiſcopis transfertur. Audiamus Alcuinum, ſiue Albinum in vitâ MS. beati Vedaſti, ad Raddonem, XI. Vedaſtini cœnobij Abbatem conſcriptâ: *Autbertus, vt relatione maiorum cognouimus, & vt innumerabilium hominum ore*

verſatur

*verſatur, & quod oculis etiam factum probamus; dum quadam die in mœnibus conſiſtens, rubente Aurorâ Orientem verſus intenderet, vidit eminùs trans fluuiolum, qui Crientio * vocatur, virum præfulgidum, virgam manu tenentem, baſilicæ locum metiri. Quod ille cernens, reuelante Deo viſionem cognouit Angelicam, oſtenſumque eſt illi, beatum illuc Vedaſtum, annuente Chriſto ſine dubio transferendum. Quâ reuelatione certior factus, inuitauit ad tantum opus beatum Audomarum, qui eâ tempeſtate Taruennæ Morinorum Vrbis Epiſcopus, in Dei rebus magnificus habebatur; qui licet iam ſenio preſſus, & amiſſione luminum debilior videretur factus; animum tamen, vt arcum habens ſpiritali ſtudio intentum, illicò promptiùs Chriſto greſſus regente feſtinus, ad venerabilem peruenit Autbertum. At ille quid animo gereret, & quid ſibi diuinitus oſtenſum eſſet referens, pari voto communique conſilio, cum magno populorum gaudio, qui vndique confluxerant, ad locum deſignatum, B. tranſtulerunt Vedaſtum. In quâ tranſlatione perhibetur B. Audomarus lumen recipiſſe * oculorum; ſed illicò precibus, eandem quam vltroneus ferebat, reimpetraſſe cæcitatem &c.* & paulo poſt: *Eſt autem locus ipſe non longè ab eadem vrbe, qui pro nobilitate ſui Nobiliacus primò eſt appellatus; ſed procedente tempore, tam inſignis effectus, vt Vrbis * nomine, quæ iam ruinis crebrioribus penè obſoluerat vocetur.* Hactenus Alcuinus, Caroli magni Præceptor; qui & hos verſus beati Vedaſti tumulo apponendos, eidem Raddoni tranſmiſit.

Hic Pater egregius Vedaſtus corpore pauſat,
Cuius honore ſacro hæc domus alma micat.
Fulcitur tanti meritis per ſæcla patroni,
Per quem multa Deus ſigna ſalutis agit.
Qui ſacra Celſithroni viuens veſtigia Chriſti,
Linguâ, mente, manu, namque ſecutus erat.
Multiplicauit opes bis quinis ſorte talentis;
Nec data marſupijs lucra ligauit iners.
Audiet idcircò vocem mox Iudicis almi,
Intra nunc Domini gaudia ſancta tui.

De eiuſdem ſancti Pignoris Tranſlatione, etiam ſic loquuntur Eccleſiæ Atrebatenſis tabulæ: *Corpus eius in Eccleſiâ Atrebatenſi, vbi Pontificalis Cathedræ fungebatur officio tumulatum exſtitit honorificè, multis poſtmodùm coruſcans miraculis; iacuitque ibidem annis circiter 118. Dehinc a beato Auberto & Audomaro Epiſcopis tranſlatum exſtitit in locum ab Angelo*

* al. Criēcio. Gal. *Crinchon.*

* Eo, vt fertur, in loco, vbi hodie parœciale Templū B. Auberto ſacrū.

* Hinc collige Attrebatenſis oppidi ab Ciuitate diſtincti antiquitatem. Alcuinus namque horum ſcriptor, & ann. 804. vitam terminauit teſte Baronio in Annalibus.

S. Audomari cæcitas ſanata, reddita.

Epitaphium S. Vedaſti.

denotatum,

denotatum, vbi nunc veneratur; Capite tamen, nec non brachio eius dextro in Eccleſiâ Atrebatenſi meritò reſeruatis. Hactenus ibì: & in ſerie Abbatum Vedaſtinorum etiam id lego: *Diuus Autbertus Septimus ab eo* (ſc. Vedaſto) *Epiſcopus, vtrique Eccleſiæ & Atrebatenſi & Cameracenſi communis, centeſimo duodenigeſimo, ab acceptâ ſepulturâ in templo Diuæ Virginis Mariæ, anno, qui erat Chriſti, 687. tandem vt eo* (ſepulturæ loco) *potiretur, effecit; hucque tranſlatum Diuum Vedaſtum voti compotem reddidit, ſtructâ hîc æde ſacra, cuius paucis ante menſibus, ab Angelo metari locum, deſignarique aream viderat. Tum etenim præſenti miraculo adductus, hanc ædem ſacram D. Vedaſto excitauit; Monaſterium erexit; adductâque huc monachorum coloniâ, euecturus erat dicatum Virtuti D. Vedaſti Mauſoleum, ad ſupremum decus; niſi eam gloriam prælatura mors ipſi inuidiſſet, ſpemque tanti conſilij eliſiſſet.* Sic ibì; nec hinc recedit Chronographus Cameracenſis, vt legere eſt in Miræi Originibus. Verùm enimuerò, quod ad Tranſlationis tempus attinet, reluctantur Sigebertus atque Demochares, eamque ad annum 658. contrahunt; quæ tamen eorum ſententia ſiſtere lectorem non poſſe, hinc apparet, quod ſacro huic miniſterio beatus Audomarus iam tum Morinorum Epiſcopus interfuerit. At quî interfuiſſet, ſi demùm anno 668. in eam fuerit aſſumptus dignitatem? Accedit, quòd vtì iàm probatum eſt, beati Vedaſti corpus 118. annos ad maius Cathedralis templi altare quieuerit. Qùum itaque in annum 570. eius contigerit obitus; non video abſurdum, ſi rem geſtam hac tempeſtate concludamus. De eadem Tranſlatione ſcripſerunt Molanus in Natt. 6. Febr. Breſinius & Gemblacenſis Chronographus in hoc peccans, quod eam tribuat ſancto Vindiciano beati Auberti ſucceſſori. Hinc ob illam loci deſignationem, Aſcetæ in diuino Officio cantare ſoliti: HIC EST BEATVS VEDASTVS, CVI TEMPLVM FIERI AB ANGELIS IVSSVM EST HOMINIBVS.

Monaſterium Vedaſtinum erigitur.

Quæſtio de tranſlatione corporis S. Vedaſti.

S. Rictrudis.

CHRIST. AN. 688.

Ebroinus tyrannus interficitur.

SERGII PAPÆ AN. I.

Eodem tempore ſancta Rictrudis Princeps Duacenſis, fato concedit. *Meyerus & Franciſc. Balduinus in Arteſiæ Chron. MS.*

ANNO 688. Ebroinum tyrannidis ſceleribus inſperſiſſimum Ermenfridus vitâ exuit, & in Auſtraſiam ad Pipinum ſe recipit. *Sigebertus & Iperius.*

Addit

Digitized by Google

Addit Ado Viennenſis eius animam à quodam, cui lumina effoderat, oranti viſam ad pœnas trahi. Eiuſdem meminit *Baronius in Annal. ad an. 687.*

CHRISTI AN. 690.

SERGII PAPAE AN. 3.

ANNO 690. Beato Auberto ad cœleſtem gloriam ex mortali carcere euocato, Sanctus Vindicianus illi in Atrebatenſem Cathedram ſurrogatur. Eſt quidem de inaugurationis eius tempore non vna opinio. Ipſa Principis Eccleſiæ vetera monumenta produnt Sedem ingreſſum, anno ſupra ſeptingenteſimum viceſimo ſeptimo. Demochares autem ad annum, 670. reuocat. Cæterùm retuli ad annum 690. tum quia communior eſt ſententia; & Monaſterij Eligiani (in quo ſepultus olim Vindicianus, magno honore hodie colitur, Corpuſque ſacrum aſſeruatur) veteres tabulæ ita omninò habent; nec diſſonant Vedaſtina monumenta, quibus etiam ſubſcripſit Franciſcus Balduinus in Arteſiæ Chronico: tum etiam, quia in archiuis Atrebatenſis Eccleſiæ legitur quòd Sanctus Vindicianus acceperit a Ioanne Pont. Max. quædam ſpecialis libertatis diplomata. Signo verba: *Memoratus Sanctus Epiſcopus quædam priuilegia ſpecialis libertatis & immunitatis ſuper prædictas Eccleſias, à Ioanne Romano Pontifice, conſenſu præfati Domini Regis Theodorici, impetrauit.* Sic ibi: atqui nullus Ioannes Romæ ſedit ab obitu Ioannis ſeptimi, qui contigit anno 707. ad annum vſque 873. quo Ioannes Octauus in Summum Pontificem eſt aſſumptus, Baronio teſte in Annalibus. Quì ergo potuit Sanctus Pontifex immunitatis litteras a Ioanne Papâ impetrare, ſi in annum 727. protrahenda ſit eius ordinatio? Et quomodo Theodorici Regis aſſenſu, vt ibidem legitur, quem conſtat anno 694. diem ſuum obijſſe? Atque hæc quidem examinandæ ſtudio veritatis.

Variæ ſententiæ de tempore inaugurationis S. Vindiciani

Cæterùm ad res à Beato Vindiciano præclarè geſtas vt veniamus: Ioannes Molanus quùm in Indiculo tum in Natalibus Sanctorum Belgij, vndecimâ Martij, ſic loquitur: *Plebem ſuam multitudinis numeroſæ, creberrimis prædicationibus conuertit, ad exſequendam normam vitæ melioris. Eccleſiam Dei Genitricis Atrebatenſem, ex rebus proprijs, vnà etiam cum Rege Theodorico, augmentauit villis, Eccleſijs, terris, molendinis, alijſque ſubſidijs. In villâ* HVNOLCOVRT *Sedis Cameracenſis, cum precioſiſſimo Martyre Lamberto* (paſſus eſt anno 698.) *Monaſte-*

Theodorici Regis in Atrebatēſem Beatæ Virginis Eccleſiam liberalitas.

Hunolurtenſe Cœnobium.

rium conſecrauit, ad laudem Dei & venerationem ſancti Petri, ibique Clericos & Sanctimoniales conſtituit. Hactenùs Molanus: Cathedralis autem Eccleſiæ monumenta paulò apertius hoc ſtylo: *Sancto Vindiciano interueniente, præfatus Rex, ad vſus Canonicorum Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Atrebatenſis, villas* BASSEVX, FRESNICOVRT, AYX, *iuxta* FAMPOVX ET BOYELLE, *cum omni libertate conceſſit*. Hæc ibì.

Nota, de duplici ſexu hic, vt ſæpè alibi.

Eiuſdem liberalitas in S. Vedaſti Atreb. Monaſterium.

Quid autem ipſis Vedaſtinis ab eodem Rege? Et Vindiciano hortatore atque impulſore, id quàm maximè curauit, vti quantus ijs rerum temporalium parens haberi optarit, ſera poſteritas loqueretur; quæ æternùm ſtarent pœnitudinis ſuæ, ob ſancti Leodegarij necem, glorioſum monumentum. Audiamus de vtroque; Vindiciano, inquam, & Theodorico, quid habeat Vedaſtini Monaſteſterij Chronicon: *Præclarum hunc conatum morte pijſſimi Patris (* S. Auberti, de quo ad annum 658.*) collabentem D. Vindicianus, Diuo ſuffectus Autberto, anno circiter 691. voti vt dignitatis hæres & æmulus, erexit. Poſtea magno cum fænore, dum lucis ereptæ illatæque necis D. Leodegario conſcium Theodoricum, ſententiâ Præſulum Gallicanorum damnatum, commiſſumque ſibi pœnitentiâ mulctandum, adduxit ad perficiendum, ornandum, locupletandum, ad iuſtamque amplitudinem euehendum hoc Monaſterium; quod fælicibus auſpicijs D. Autberti cæptum, præcipitata eius mors, ne planè efficeretur obſtiterat. Aſſenſus Vindiciano Theodoricus, peramplum Monaſterium ornauit ædibus, auxit diuitijs, euexit priuilegijs, abdicato à ſeſe omni in id Regio iure. A quo ne omni ex parte Vindicianus, huius rei auctor vinceretur, ipſeque dati beneficij (cuius in alio auctor) expers omninò exiſteret; aut turpe ratus auctorem vinci ab eo, qui ſequebatur auctoritatem, vtque nonnullâ ſaltem ratione, cum Rege beneficio certaret; exemptionem plenam conceſſit Vedaſtinis: neque ad id in propriâ acquieſcens auctoritate, profectus ipſe Romam, ſe omni curâ abdicauit Monaſterij Vedaſtini, eamque reijciens in Summum Pontificem, curauit ab eo hoc Monaſterium in clientelam aſſumi, darique perpetuæ immunitatis & exemptionis ampliſſimum diploma.* Hæc ibì.

Hatta primus Vedaſtini Monaſterij Antiſtes.

Quæro iterùm: Ecquis & vndè tanto loco regundo primus Abbas accitus? *Hatta (* vt ibidem legitur*) Monachiſmum Gandaui, in monte Blandinio complexus, ad exemplum multò ſanctiſſimorum Patrum amatorum profeſſionis Monaſticæ, vitam componens: ſecutus imprimis veſtigia S. Amandi, primi*

eius

eius domus conditoris: quùm multos instituto æquales, commendatione pietatis atque virtutibus antëiret, latè diffuſâ famâ, Theodorico notus, huc ab eo accerſitus, Abbas nouello gregi datus eſt: quem, inauguratus à B. Vindiciano, ita geſſit, vt non immeritò percelebri huic Præſulum Ordini, Dux quidam atque Anteſignanus credatur deſignatus. Sic ibidem.

ORDO SIVE SERIES ABBATVM MONASTERII S. VEDASTI.

PRIMVS Hatta.
2. S. HADVLPHVS.
3. Madebaldus.
4. Ragenfridus.
5. Goſſilenus.
6. Guido.
7. Romanus.
8. Adalricus.
9. Sigibertus.
10. Radfridus.
11. Raddo.
12. Adalongus.
13. S. FVLCO: hoc ordine ſecundùm eius loci Chronicon.
14 Madfridus.
15. Rotholdus.
16. Adalardus.
17. Carolus Caluus Rex.
18. Hugo.
19. Hugo 2.
20. Rodulphus.
21. Balduinus Caluus Comes.
22. Alchmarus.
23. Adelelmus.
24. Arnulphus Comes.
25. Hugo 3.
26. Hugo 4.
27. Hildebrandus.
28. Framericus.
29. Malfridus.
30. Fucardus.
31. Richardus.
32. Matholdus.
33. Leduinus.
34. Ioannes.
35. SANCTVS POPO.
36. Balduinus Pius Comes.
37. Adelelmus.
38. Herchenboldus.
39. Adalardus 2.
40. Adloldus.
41. Henricus.
42. Galterus.
43. Guerricus.
44. Martinus.
45. Henricus 2.
46. Ioannes 2.
47. Ioannes 3.
48. Ioannes 4.
49. Henricus 3.
50. Raimundus.
51. Odo.
52. Ioannes 5.
53. Martinus 2.
54. Hugo 5.
55. Paulus.
56. Simon.
57. Garinus.
58. Rodulphus 2.
59. Petrus.

60. Nicolaus.
61. Euſtathius.
62. Ioannes 6.
63. Ludouicus.
64. Robertus.
65. Ioannes 7.
66. Sigerus.
67. Ioannes 8.
68. Ioannes 9.
69. Carolus..
70. Robertus 2.
71. Iacobus.
72. Martinus 3.
73. Hieronymus.
74. Rogerius.
75. Thomas.
76. Ioannes 10.
77. R. D. Philippus Cauerelius hodieque ſuperſtes.

De ſingulis agemus ſuis tempore & loco.

S. VVillibrordus.

SANCTVS VVILLIBRORDVS, Friſiæ Apoſtolus, ex Hyberniâ in Belgicam appellit. De illo Gaſpar Bruſchius, tractatu de Monaſterijs Germaniæ, in Epternacenſi, ſic diſſerit: *Epternacum opidum hodiè Abbatis eſt, ſitum inter Treuirorum Auguſtam & Lutzemburgum, Diœceſis Treuirenſis. Hic Monaſterium celeberrimum Epternacenſe, conditum anno Domini 696. precibus Domini VVillibrordi ab Pipino Seniore, Francorum Duce, eiuſque coniuge Dominâ Blitrude & eorum filio Carolo Martello, adiuuante Irminâ Abbatiſſâ, & fundatrice Treuirenſis Horrei, quod idem Cœnobium eſt. Fundator in diplomate ſic ſeſe ſcribit:* PIPINVS ILLVSTER VIR, DVX, FILIVS ANAGESILI QVONDAM, ET ILLVSTRIS MATRONA MEA BLITRVDIS, FILIA HVGOBERTI. *Abbas huius Epternacenſis Monaſterij tantâ floruit antiquitus potentiâ, vt 22. Arces vicini Ducatus Lutzemburgenſis ſub ſe haberet, omnes excepto Lutzemburgo, quod in S. Maximini Treuirenſis fundo ſitum fuiſſe legitur. Opidum Epternacum ſitum ad Suram amnem, mœnibus & foſſis munitum. Primus hic Abbas erat VVillibrordus ipſe Epiſcopus Traiectenſis.. Venit ex Hyberniâ Traiectum anno Domini 690. ætatis ſuæ anno 32. Natus erat anno Domini 658. Ordinatur Epiſcopus ab Sergio Ro. Pont. Anno 694. Iuuante & petente Pipino Duce, ipſo die S. Ceciliæ fundat Epternacenſe Cœnobium anno 696. cui præſidere cœpit primus Abbas anno 698. præfuit vnà cum Epiſcopatu annos 41. Obijt anno Domini 739. ætatis ſuæ anno 81. Sepelitur ſplendidè in eodem Monaſterio ſuo Epternacenſi &c.* Vide Miræi Origines Cœnob. Belgicæ c. 22. Molan. in Natt. 7. Nouemb.

Broyli, Sanctus Amatus, Senonenſis Epiſcopus vitæ

periodum excipit. *Eius Corpus* (ſcribit Molanus) *ſed & ferri pondus, quod ad collum geſtauerat, multis miraculis claruerunt. Quibus auditis Theodoricus Rex, ad ſepulcrum veniam perpetrati in eum facinoris flagitauit, & multas poſſeſſiones, ad alimoniam Seruorum Dei eidem contulit. Maurontus verò ad honorem eiuſdem Præſulis, ſui etiam Patrimonij multa prædia, per chartarum inſtrumenta aſſignauit. Præterea, haud longè à B. Petri Eccleſià, aliam Deiparæ conſtruxit Baſilicam: ad quam diuinitùs monitus, cum Sancto Baino Morinorum Epiſcopo Beati Amati reliquias tranſtulit.* Hæc Molanus 13. Sept. Vide ſuprà ad ann. 672. & infrà ann. 872. & 874.

S. Amati mors.

Eccleſia B. Virginis Mariæ in Minore-Villâ.

CHRISTI AN. 691.

ANNO 691. S. Mommolenus B. Bertino familiaris, & in eius Aſceterio Monaſtices Regulam profeſſus, poſteà Abbas à B. Audomaro creatus, indè Nouiomenſis Epiſcopus, vitam cum morte commutat. *Molanus 16. Octob. vbi plura.*

SERGII PAPÆ AN. 4.

S. Mommolenus.

CHRIST. AN. 694

ANNO 694. Rex Theodoricus vitæ muneribus defungitur. Iacet in B. Vedaſti Atrebatenſis ampliſſimo templo, ad Chori dexteram, non procul principe altari, magnifico Mauſolæo cum Dodâ coniuge conſpicuus: in cuius latere ſiniſtro id Epitaphij cernere eſt:

SERGII PAPÆ AN. 7.

Theodorici Regis mors.

Eius Epitaphiũ.

Rex Theodoricus ditans vt verus amicus
Nos ope multimodâ, iacet hîc cum coniuge Dodâ.
Regis larga manus & Præſul Vindicianus,
Nobis Regale dant & ius Pontificale.
In decies nono cum quinquagies duodeno
Anno, defunctum ſciet hunc, qui quattuor addet.
Qua legis hæc horâ, Dominum pro Regibus ora,
Muneribus quorum ſtat vita Dei famulorum.

CLODOVÆVS TERTIVS REX.

EXTINCTO Theodorico, Gallis Rex datur CLODOVÆVS; qui annos ferè quatuor imperauit: quãquàm, vt verius dicã, deinceps Francorum Regnum adminiſtratum fuerit per Domus Maiores, vt vocant, vſque ad annum 750. ipſis Regibus genio & voluptati ſolũmodò indulgentibus. *Baro.*

Sanctus Bertinus Rigobertum ſibi ſubſtituit Abbatem, qui quamquàm pauco tempore, eleganter tamen ſtrenué-

que Prouinciam ſibi datam ſuſtinuit: *Donec* (ſcribit Iperius) *ob corporis grauedinem & contemplatiuæ vitæ ſtudium, ab eodem Bertino, indulgentiam & requiem ſuis temporibus impetrauit.* Hinc Erlefridus tertius Abbas ab eodem Bertino creatus eſt, vir eius muneris digniſſimus.

Miſſa Defunctorum an pro viuis dicenda.

Toleti Concilium 17. celebratur, in quo ſublatus eſt error ille pernicioſus celebrandi Miſſam defunctorum pro aliquo viuente, cui ex odio mortem quis optaret. *Baronius*

CHRISTI AN. 695 *S. Audomarus moritur.* — SERGII PAPÆ AN. 8.

ANNO 695. Beatus Audomarus, tertius Morinorum Antiſtes, communem omnibus mortis viam ingreditur, æternæ vitæ gloriam capeſſiturus. *Sigebertus, Iperius, Meyerus, Baronius, Molanus, Breſinius,* &c. Molani ſunt verba: *Obijt in villâ VVarantis* ſuæ Diœceſis; & à Reuerendiſſimo Abbate Bertino ſepultus eſt in Monaſterio ſiue Eccleſiâ ſanctæ Mariæ in* SITHIV: *qui locus olim erat lutoſus portus. Nunc verò celebre & bilingue Arteſiæ opidum, quod hæres eſt nominis ſancti Audomari, & Imaginis ipſius in Sigillo negotiorum; Frandricè* SINT OMEER. *Natalem habet ab Vſuardo notatum die nonâ Septembris. Legitur etiam, duodecimo Calendas Nouembris; Inuentio S. Audomari Epiſcopi Morinenſis: & ſexto Idus Iunij, Monaſterio* SITHIV, *Relatio ſiue Tranſlatio S. Audomari Epiſcopi, quando S. Folquinus Corpus eius, fugato Hugone Abbate, à* LESBOVRG* *retulit anno 843. & in* SITHIV, *iuxta Corpus Beati Bertini, ſub terrâ recondidit; vbi per multos annos homines quidem latuit; at reuelatus eſt, vbi Dominus voluit.* Hactenùs Molanus, & conformiter Breſinius. Verùm de his infrà, ſuis locis fuſiùs.

Sigillum Audomarenſium. *S. Audomari inuentio.* *Tranſlatio.*

* Gal. VVaurāt.

* Vulgò *Lesbourg* pagus eſt in S. Pauli Comitatu. Liſa ſitu origine ceſſioris, a quo id nominis mutuauit.

Sancto Audomaro in Pontificalem dignitatem ſucceſſit Drancius, aliàs Diancius.

CHILDEBERTVS REX.

CHRISTI AN. 697. — SERGII PAPÆ AN. 10.

ANNO 697. Clodouæus Rex, ætate adhuc puer morti concedit, CHILDEBERTO Fratre in Regnum ſuccedente.

Hademarus (ſic Molanus, Meyerus Heremarum vocat) virtute & opibus non modicè auctus, Beatum Bertinum hæredem ſcribit prædij VVOROMHOLT vocati, ad Penam* fluuiolum, in Morinorum atque Flandrenſium confinio collocati; quò mox ſanctus Bertinus Beatum VVinocum, adiunctis Collegis

Monaſterij S. VVinoci initia.

* Flandricè *Peene*, à pago cui id nomen, & in quo eius origo.

legat;

legat; vt poſitis ibi ædibus, Chriſtus in pauperibus excipiatur, & monaſticus Ordo excolatur. *Molan. in Natt. 5. Sept.*

CHRISTI AN. 698.

ANNO 698. Sanctus Bertinus vitæ mortalis epilogum ſubit, perenniorem orſurus; ac in Sithienſi Aſceterio ſepulturæ traditur, poſtquàm diutiſſimo tempore fœlix Antiſtes monachis imperaſſet. De cuius obitu ſic Iperius: *Condigna ſancti viri Bertini laboribus, expendere Chriſtus præmia volens, vocatum ad ſe tranſire fecit plenum dierum perfectorumque meritorum. Quem Erlefridus & Monachi, cum honore, vt tantum decebat Patrem, conditum ſepelierunt hic in Monaſterio ſuo proprio* SITHIV, *quod ipſe fundauerat, in quo fuit ipſe primus ſepultus. Ex quo clarè conuincitur ipſum beatum Patrem Bertinum in hac Monaſterij ſui fundatione multum ac diligenter inſudaſſe ſeu laboraſſe. Nam locum quem à principio ſic paludoſum inuenit, vt ſepulturæ non eſſet idoneus, & ideò Atrium in Arce villæ a beato Audomaro conſecrari impetrauit.* Et paulo poſt: *Tranſijt autem idem Athleta Domini Nonas Septembris, an. 698. ex quo Monaſterium ſuum fundauit in veteri Monaſterio, 73. anno verò à ſui Monaſterij fundatione in hoc loco 59. ætatis verò ſuæ 112. &c.* Huc vſque Iperius: Conſonant Sigebertus, Meyerus, Breſinius, in Chronicis; & Molanus in Natt. 5. Sept.

SERGII PAP. AN. 11.

S. Bertinus moritur.

Cœmiterium primum Audomarenſium.

Aetas S. Bertini.

Huius Monaſterij 25. Aſcetas Sanctos (& plures fortaſsè) Eccleſia celebrat; atque ab eodem orta quatuordecim eiuſdem Ordinis Monaſteria. *Iperius & Molanus in Indiculo.*

25. Monachi Bertinenſes ſanctitate clari.

Sanctorum, licet locis proprijs dicendorum, ſubtexam hic Catalogum.

14. Monaſteria ex Bertiniano orta.

SANCTORVM ET BEATORVM SERIES, QVOS BERTINENSE *Monaſterium produxit.*

1. SANCTVS BERTINVS cœnobij ſui parens & primus Abbas; obijt anno 698.
2. S. BERTRAMNVS, ſancti Bertini ſocius in prædicatione & omni ſanctâ functione.
3. S. VVALBERTVS, Comes Arkenſis, reſignato Comitatu ſuo in Bertinicæ familiæ vſum, à ſancto Bertino in Monachum ſuſceptus, ſed obijt Abbas Luxouienſis.
4. S. BERTINVS paruus, filius ſancti VValberti, qui patris exemplo, eodem tempore, a ſancto Bertino, Religioſus factus eſt.

5. S.

Digitized by Google

22. B. Simon, magnæ pietatis eiuſdem loci Abbas; qui commodiùs diuinis volens vacare, ceſſit præfecturæ. Obijt anno 1148.

23. B. Leo, Abbas dicti loci, antè Monachus Lobienſis, (tulit SS. ſanguinem Chriſti Brugas) ibidem ſepultus anno 1163.

24. S. Iosció, Beatæ Virginis ſummus cultor, & miraculo quinque Roſarum ab eâ honoratus, mortuus anno 1164.

25. S. Bernardvs Poenitens, auſteriore poenitentiâ Religioſus, miraculis clarus. Obijt anno 1183.

Henricus Coſterius Antuerpienſis Eccleſiæ Canonicus & Paræcus, in arbore Sanctorum eius Monaſterij.

Floret Sanctus Vigor, Epiſcopus Baiocenſis. Is in agro Atrebatenſi parentes habuit, quâ generis ſplendore, quâ Fide & Religione conſpicuos. Adoleſcens Atrebati in ampliſſimo Beati Vedaſti Monaſterio verſatus eſt, tantâ obedientiâ & humilitate, vt cæteris gratioſior videretur. Quùm autem parentes non tam Monachum, quam opum ſuarum hæredem cuperent; Theodemiro puero in ſocium itineris aſſumpto, in Baiocenſem regionem ſeceſſit; vbi eius loci homines brutos prædicatione, precibus, & ſanctitatis exemplis penè omnes ad Chriſtum conuertit. Quumque per Serpentum eiectionem, mortui reſurrectionem, aliaque miracula eius fama augeſceret; vacante Baiocenſi ſede, communi omnium voce Epiſcopus eſt acclamatus. Obijt Cal. Nou. plenus dierum & meritorum. *S. Vigor Atrebatenſis.* *Baiocenſes ad Fidem conuertit.* *Fit Epiſcopus.*

Molanus in Natt. apud quem plura.

Christi An. 700. Anno 700. Florent Sancti Luglius & Luglianus fratres, Hybernorum hic Rex, iſte Archiepiſcopus; qui, Theodorico Baino Morinorum Epiſcopo ſedente, Religionis ergò, patriâ emigrantes, Bononiam appulerunt: vbi ſignis variè & ſplendidè editis, Terüannam concedentes, eandem ab incendio mirabiliter eripuerunt. Vndè in quâdam Proſâ, Canonicis Lilerianis familiare; *Sergii Papæ An. 13.* *SS Luglius & Luglianus.* *Terüanna ab incendio eripitur.*

Propter Dei ſalutare,
Tranſierunt ambo mare,
Relinquentes Patriam.
Verbum Dei prædicantes,
Atque ſignis coruſcantes,
Venerunt Boloniam.

*li ſanati leguntur, qui a mortalibus & conductitijs medicis curari non valebant. Corpus eius cum Corporibus Sancti Ionati & Rictrudis defoſſum erat Marcianis in Nordmannorum deuaſtatione. Quandò autem indè ſit Duacum ad ſancti Amati Eccleſiam tranſlatum, nuſquam legitur. Vulgò Morandus dicitur, & natalis eius ab omnibus incolis celebratur, cum feſtiuâ ad Vrbis muros, quos aliquando protexiſſe * memoratur, ſupplicatione.* Hactenùs Molanus 5. Maij.

Corpus transfertur.

* Vide Arnoldū VVioniū Duacenſem in ligno vitæ.

ANNO 705. aut forte 700. vt nonnulli volunt, Sancto Vindiciano ex Atrebatenſi Sede in Cœleſtem aſſumpto; Hildebertus Pontifex conſecratur.

CHRISTI AN. 705. — IOANNIS SEPTIMI PAPÆ AN. 1.

Porrò Beati Vindiciani Corpus ex Broſellanno * pago, vbi obierat, in Beati Eligij montem, vti tunc exiguum erat Sacellum, hodiè verò peramplum Monaſterium, delatum eſt; ita enim viuus iuſſerat, quia ſuperſtiti Eligio arctâ amicitiæ copulâ fuerat coniunctus. *Molanus in Natt.* XI. *Martij & in Indiculo, quem conſule.*

Tranſlatio corporis S. Vindiciani.

* Iuſtus Lipſius pro Bruxellâ, Brabātiæ opido Principumque domicilio habet. Vide eius Louanium lib. 2. c. 1.

ANNO 706. Hatta primus Vedaſtinorum Atrebatium Antiſtes, de quo ad annum 688. egimus, ob inſignem prudentiam raramque pietatem, quâ eo in loco annos quindecim coruſcauit; etiam alterâ Blandinienſium * vnde arceſſitus fuerat, honoratur Præfecturâ, dignus vel maioribus, niſi mors inexorabilis præclaros eius conatus interrupiſſet. *Chron. Vedaſtinum.*

CHRISTI AN. 706. — IOANNIS 7. PAPÆ AN. 2.

Hatta primus Abbas Vedaſtinus fit & Blandinienſis.

* Hic Ordine quintus fuit Abbas.

ANNO 709. Secundùm Baronium, apparitio diuinitùs facta eſt B. Auberto Epiſcopo noſtro, de erigendâ Baſilicâ ſancti Michaelis Archangeli: verùm illam in alia tempora referendam eſſe, ex ijs facilè intelliges, quæ ad annum 690. produximus.

CHRISTI AN. 709. — CONSTANTINI PAPÆ AN. 1.

ANNO 710. Kalendis Februarijs, Hatta Vedaſtini & Gandauenſis Cœnobiorum Antiſtes, è viuis tollitur, à ſuſcepto B. Vedaſti regimine, viceſimum primum; Diui Petri quintum agens annum.

CHRISTI AN. 710. — CONST. PAPÆ AN. 3.

Hatta Ab. moritur.

Sanctus Hadulphus ſecundus Vedaſtini Monaſterij Antiſtes, Hattâ defuncto, nominatur; atque ab Hildeberto Epiſcopo in iſto honoris gradu conſecratur. Patrem habuit Ragnulphum Martyrem, de quo intereſt audire Molanum:

S. Hadulphus 2. Abbas Vedaſtinus creatur.

In territorio Atrebatenſi (Natalis) *Sancti Ragnulphi martyris; qui pater, vt fertur, S. Hadulphi Epiſcopi Atrebatenſis, ab Vſuar-*

S. Ragnulphus, S. Hadulphi pater.

do notatur VI. Cal. Iunij; quibus Calendis Atrebatenſe Sancti Vedaſti Monaſterium, in quo requieſcit, memoriam eius celebrat duodecim lectionibus, ſed de communi ſumptis. Conſtat autem eum paſſum eſſe in TELV, *Villâ Sancti Vedaſti, quæ Latinè dicitur Telodium. Ceterùm in Diœceſis Atrebatenſis Breuiario, ponitur V. Iduum Nouembris. E quibus colligo ab Vſuardo notatum eſſe diem Natalitium; Diœceſim tamen Natalem celebrare in die eleuati corporis. Nam id vſu ſæpè aliàs venit.* Sic Molanus de Ragnulpho, 27. Maij: At de Hadulpho mox fuſiùs agemus.

Locus Martyrij S. Ragnulphi.

S. Erkenbodo, 4. Abbas Bertinenſis creatur.

Eodem anno S. Erkenbodo, quartus Bertinicæ familiæ Præſul creatur; qui Cœnobio ſuo vtiliſſimus, comparatis etiam priuilegijs præfuit. Poſt ſexennium verò in Epiſcopum Terüannenſem eſt ſublimatus. *Iperius. Vide infrà ad annum 716. & 742.*

CHRISTI AN. 713. — CONST. PAPÆ AN. 6.

ANNO 713. Erepto è viuis Hildeberto Epiſcopo, Hunaldus (aliàs Humaldus) Atrebatenſis Eccleſiæ Pontifex renuntiatur, atque annos circiter quinque moderatur. *Tabulæ Eccl. Atrebat.*

CHRISTI AN. 714. — CONST. PAPÆ AN. 7.

Pipinus domus Magiſter moritur.

ANNO 714. Magnus ille & ſtrenuus Princeps Pipinus de Herſtallo, & Maior Domus Francorum moritur, quùm viginti ſeptem annos Præfecturam illam adminiſtraſſet, Carolo Martello, ex Pellice filio, hærede relicto: quùm alioqui pius multa Eccleſijs contuliſſet; Monaſteria ædificaſſet; Sanctos viros coluiſſet. Sed incontinentiâ ad extremum omnia fœdauit. *Baronius. Vide ſuprà ad annum 688.*

CHRIST. AN. 715. — GREGORII SECVNDI PAPÆ AN. 1.

Alciacenſis Cœnobij initia.

ANNO 715. Alciacenſis* Monaſterij, iuxta Heſdinum vetus Arteſiæ opidum, ad Thenæ* fluuij marginem initia iaciuntur; pietate atque opibus Adaſquarij & Anegliæ eius coniugis, Siccedis Virginis parentum: qui eodem in loco iacent ſepulti. *Breſinius & Meyerus. Vide infrà ad annum 716. & 1101.*

** Gal. Auxy les Moynes.*

** Gal. Ternois*

CHILDEBERTVS Rex vitam cum diademate deponit: atque Nancæi in Beati Stephani quieſcit. *Hiſtor. Franc.*

DAGOBERTVS REX.

CHRISTI AN. 716. ANNO 716. (Baronio 709.) DAGOBERTVS Childeberto Patri in Regnum ſuccedit. Quo rerum potiente, Franci, Plectrudis detrectantes Imperium, Danielem Childeberti Fratrem atque Monachum, ſpreto Dagoberto, in Regem aſſumpſerunt, Chilpericum-que vocauerunt, ei in Maiorem Domus* Ramenfridum cedentes. Interim Carolus Martellus carcere, quo eum Plectrudis Nouerca damnauerat, elabitur. Regnauit Dagobertus annos circiter quatuor. *Annal. Franc.* GREG. 2 PAPA AN. 2.

*al. Ragenfredum.

S. Syluinus. Sanctus Syluinus Toloſanus Epiſcopus, Alciaci vitâ defungitur; cuius Corpus Siccedis, Adaſquarij, vt iam diximus, filia, multo auro & gemmis, pari ſumptu decoreque ſtudioſiſſimè exornauit. *Per eoſdem dies* (ſcribit Meyerus) *Syluinus Epiſcopus Toloſanus, magnum pietatis exemplum, Alciaci naturæ conceſſit. Stirpe erat Toloſas; in Morinis admirandâ enituit Religione. Ex multis hominibus immundos eiecit ſpiritus. Eius ſepulcrum Siccedis Veſtalis auro celauit, gemmiſque varijs inſigniuit. Filia hæc erat Adaſquarij magnæ Religionis viri, conditoris Alciacenſis Cœnobij.* Hactenùs Meyerus in Annal. l. 1. Siccedis Monialis.

Quomodo Syluini Corpus ceſſerit Bertinenſibus. *Claruit autem Syluinus* (verba ſunt Molani) *vſque ad Vinciacum Caroli & Ragenfredi bellum* *potiſſimùm in Alciaco, vbi Abbatia eſt eius nomen habens, fuitque in ea ſepultus à Monaſterio Cetulenſi. Sed Corpus per modum vadij, ſub Comite & Abbate Arnulpho* *magno delatum eſt ad Sancti Bertini Conuentum. Quumque præſcriptum redimendi tempus paululùm, diuinâ, vt putatur diſpoſitione, elapſum eſſet; inuitis Alciacenſibus ibidem remanſit. Eſtque penes Bertinenſes, donec ibi obſeruantia viguerit regularis, prærogatiua honoris, dandi ex ſuo Monaſterio Alciacenſibus Abbatem, iuxta præſcriptum* *Innocentij tertij, quod eſt in fine quinti Decretalium.* Sic ille in Natt. 17. Febr.

* Vide infrà ad an. 719.

* Vide infrà ad an. 952.

Bertinenſium in Alciacenſes priuilegiũ.

* Vide infrà ad an. 1072. & 1198.

S. Erkẽbodo Bertin. Abbas, fit Epiſcopus Morinorum. Sanctus Erkenbodo quartus Bertinici Monaſterij Antiſtes, creatur Pontifex Morinorum. Quâ vtraque in Sede per annos viginti & ſex reſedit. Quibus cum vitâ decurſis, Beati Audomari Eccleſiam, quam Beatæ Virgini viuus ſacrarat, mortuus ſepulcro donandus introiuit. Is in cæteris, quæ ſibi pretio comparauit à Rigoberto viro No-

Digitized by Google

Prioratus Belloramenſis.

bili, LEODREDINGAS*, quas Audomarenſes Canonici hodiè in Mempiſco pago poſſident, & BELLORAMVM*, qui etiam Bertinici Cœnobij eſt Prioratus: eſſe ſcribunt Iperius & Meyerus. *Vide Molani Natt. 12. April. & hîc ſuprà ad an. 710. & infrà, an. 742.*

* Gal. *Lederſelle.*
* Gall. *Beaurain.*

CHRISTI AN. 717. *S. Hadulphus Vedaſt. Abbas, fit Epiſcopus Atrebatenſis.* GREG. 2. PAPÆ AN. 3.

ANNO 717. S. Hadulphus ſecundus Vedaſtini Cœnobij Antiſtes (de quo ad an. 710. diximus) acclamatione populi, fauore Cleri, & iuſſu Chilperici, populi factione* contra Dagobertum regnantis, ad Epiſcopalem Sedis Atrebatenſis apicem ſublimatur: vtriuſque loci titulo & Præfecturâ ad mortem vſque nobilis: quamquam ab ipſis Aſcetis, quam Abbatis nomine, alio nullo voluerit appellari. De illo ſic Vedaſtinum Chronicon: *Poſt Humoldum* (ſeu Hunaldum vel Humaldum) *miro omnium Ordinum ſtudio factus Epiſcopus, eo ſucceſſu, vt ſanctiſſimorum Pontificum famam, pietatis gloriâ æquaſſe meritò cenſeatur. Scribunt Epiſcopum duodecim, Abbatem vndeuiginti egiſſe annis.* Hæc ibi. Vide Molanum 19. Maij.

* Vide ſuprà ad an. 716.

S. VVinoci obitus.

Sanctus VVinocus (de quo diximus ad ann. 665. & 697.) mortalitatis vinculis expeditur; cuius Corpus quùm ſub Danorum procellâ, in B. Bertini Monaſterio per annos 64. delituiſſet; Balduinus Caluus, anno 879. Flandriæ Comes inauguratus, id, obnitentibus nequicquam Audomarenſibus, Bergas; ad Eccleſiam, quam in honorem ſanctorum Martini & VVinoci conſtruxerat, pro imperio iuſſit tranſportari. *Molanus 6. Nouembris. Vide infrà ad annum 902.*

CLOTARIVS QVARTVS REX.

CHRISTI AN. 719. *Carolus Martellus.* GREG. 2. PAPÆ AN. 5.

ANNO 719. (ſecundùm Baronium 714.) Dagobertus Rex moritur, eiuſque ſucceſſor CLOTARIVS IV. renuntiatur. Hinc Carolus Martellus, armis & viribus collectis, Chilpericum alias Danielem, qui Regis & titulum portabat, & ſubindè munia obibat, acriter inſecutus eſt & ſuperauit non procul Cameraco, & turpiter fugauit. *Franc. Annales.*

De eadem victoriâ Baronius hoc ferè ſtylo ad an. 717. loquitur: XII. *Kalend. April. Carolus cum Ragendo Magiſtro Domus, & Chilperico Francorum Rege confligens eos in*

fugam,

fugam, & fugientes cædendo, Pariſios vſque perſecutus eſt. &c.

Qua parta victoria Martellus, Clotarium, quem alij Fratrem, alij Patruum Dagoberti ferunt, in Regem ſacrari curauit. *Franc. Annal.*

CHRISTI AN. 721. ANNO 721. IV. Non. Iul. Sancta Bertha Blangiacenſis Monaſterij Fundatrix, corporis ergaſtulo ſoluta, immortalitatis gloriâ coronatur; de cuius obitu in vitâ MS. ſic lego: GREG. 2. PAPÆ AN. 7. *S. Berthæ obitus.*

Quum eſſet Beata Bertha annorum ſeptuaginta nouem; ſenſit diſſolutionem corporis ſui imminere. Tunc vidit Angelum Dei portantem ſignum Crucis, meruitque audire voces in Cælo pſallentium, voluitque Beatiſſima imitari voces canentium, alijſque inſinuare melodiam; nec ampliùs memoriâ retinere valuit, niſi hoc tantummodo: VENI ELECTA, VENI ELECTA. *Et cum hoc audiſſet, migrauit fœliciter, ſuſcepitque eam Angelorum Chorus cum Fidelibus turmis. Viſi quoque ſunt tres viri inſoliti ſplendoris, illam candidiſſimo habitu circumſtantes & dicentes:* DIRIGATVR ANIMA TVA IN PARADISVM EXVLTATIONIS, ET ELEVATIO MANVVM NOSTRARVM PERDVCAT TE IN CONSPECTV SANCTORVM ANGELORVM. &c. Sic ibi. Vide hîc ad ann. 682. 1031. & 1591.

Porrò ſuperſtite adhùc B. Berthâ, Diotila eius filia Blangiacenſis Monaſterij regimen acceperat, atque in annos XXIX. prorogauit. *Eius Filiæ.*

CHRISTI AN. 722. ANNO 722. Clotarius Rex moritur, & Nancæi ſepelitur; quo defuncto Chilpericus, aliàs Daniel, cuius anteà meminimus, per Carolum Martellum, Childerico & Theodorico filijs Dagoberti neglectis, ex Gaſconiâ euocatus, Rex Francorum ſacratur. *Annal. Franc.* GREG. 2. PAPÆ AN. 8.

CHRISTI AN. 725. ANNO 725. Martellus Saracenis in Gallias ex Hiſpanijs, collabentibus, occurrit, eorumque trecenta quinquaginta millia trucidat; mille tantùm & quingentis Francis deſideratis. *Baronius.* GREG. 2. PAPÆ AN. 11. *Saracenorum ſtrages.*

Digitized by Google

THEODORICVS REX.

CHRISTI AN. 727. — GREG. 2. PAPÆ AN. 13.

ANNO 727. Chilpericus Rex, actis in imperio quinque annis, recedit è viuis, nullâ ſui relictâ prole. Hinc Martelli, cuius ad arbitrium res Francici Regni gerebantur, operâ ſeu fauore, Theodoricus 2. Dagoberti 2. Filius primogenitus, Galliarum Rex ſalutatur: indignus licet eâ dignitate, qui non, niſi adinſtar Idoli, præfuit, nec minus annis quindecim. *Annales Franc.*

Rex Idolum.

CHRISTI AN. 729. — GREG. 2. PAPÆ AN. 15.

Ædes ſacra B. Petri, iuxta Monaſt. Vedaſt.

ANNO 729. Sanctus Hadulphus Atrebatenſis Epiſcopus, expletis iſto in munere duodecim annis, mundo emigrat, atque in Beati Petri ſacrâ æde, ipſis Vedaſtini Cœnobij ſeptis hodiè incluſâ, ſepulturæ traditur. Quùm verò poſtmodùm eius virtus, vitæque ſanctimonia, miraculis inclareſceret; Engrannus* eiuſdem Sedis Epiſcopus, ſacrum Corpus Auguſti vltimâ leuauit, atque in maiorem Beati Vedaſti tranſtulit Eccleſiam, ibique hodiè magnâ religione & decore aſſeruatur: Ad eius, in Beati Petri Sacello, Sepulcrum, eiuſmodi Carmina, cum eiuſdem Imagine ſpectantur:

Hic iacuit Sanctus ſpeculum pietatis Hadulphus,
Qui pius Atrebatum rexit ad aſtra Chorum.*
Dulcis aue; noſtris veniam, Pater, obijce culpis,
Grataque dilecto dona rependе gregi.

Vide Molani Natt. 19. Maij. Et hîc ad an. 958. & 1197.

*ſeu Engelrannus; ſedebat anno 958.

Eius thecam noſtro tempore R. D. Phil. Cauerelius Abbas, egregio opere reparauit, argentoque texit.

*al. Vigil.

Cæterùm de ipſâ Beati Petri æde, ſic carmine luſit Alcuinus.

Clauiger Æthereus, ſeruat qui regmina cœli,
Soluere quæque placet, atque ligare potens;
Piſcator quondam, cœli nunc Ianitor almus,
Eccleſiæ Princeps, Paſtor & ipſe bonus.
Cui Chriſtuſque ſuum ſeruandum tradit Ouile,
Dum redit ad Patris Regna beata ſui.
O nimium fœlix, totus quem diligit Orbis!
Huic Chriſtus nomen Petrus habere dedit.
Hoc pietate ſuâ templum, precor, vndique cingat;
Aduentuque ſuo protegat, atque regat.
Auxiliumque ſuis famulis, protector in illo,
Perferat, & precibus adſit vbique pijs.

Deſtru-

* Præfuit an 795. *Deſtructum flammis renouauerat hoc quoque* Rado:
Cui, rogo, mercedem reddat & ipſe Petrus.

Sic ille. Vide infrà in Guerrico Abbate ad annum 1147. ex quo intelliges olim Canonicos in hoc Beati Petri Sacello, diuinum Officium Chriſto perſoluere fuiſſe ſolitos.

CHRISTI AN. 730. ANNO 730. Tragnardus B. Hadulpho in Atrebatenſem Cathedram ſuccedit. Is Synodo Moguntinenſi interfuit, anno 748. ſub Zachariâ Papâ congregatæ, Præſide Sancto Bonifacio, eius Sedis Archiepiſcopo, & Summi Pontificis Legato. GREG. 2. PAPÆ AN. 16.

Vedaſtinis autem Madelbaldus tertius Abbas nominatur; quâ quidem breuiſſimo tempore lætatus eſt dignitate. Etenim integro necdùm anno euoluto, morti obtemperare coactus eſt. Id ex Vedaſtino Chronico ſic colligo: *Madelbaldus, quem alij Madelbertum vocant, vt Hadulpho familiaris, ita pietatem eius & prudentiam è vicino æmulatus, præfectuſque ideo rebus Monaſterij, ſtatim à morte Hadulphi, acceſſione tantæ dignitatis diu lætari non potuit; cui quaſi partos honores mors inuideret, eum ab initâ dignitate vix exacto anno, celeriter nobis eripuit.* &c. Et pòſt paulò:

Ragenfridus ſuffragijs communibus in Abbatem electus Madelbaldo (ob conſimiles ad benè regendum virtutes) ſuffectus eſt, anno dumtaxat eo fælicior, ſed reuerà parùm fælix, qui ne toto quidem biennio dignitatem expertus, mortis conceſſit neceſſitati, anno, quo ſalus mundo illuxit 732. ambo obſcuriores, ob Præfecturæ breuiſſimum tempus. Hactenùs ibi.

CHRISTI AN. 731. ANNO 731. Saraceni qui Galliam Narbonenſem occuparant, à Carolo Martello victi, ab vſurpatis munitionibus penitùs expelluntur, plurimis eorum cæſis: qui fugâ lapſi naues conſcenderant, vi tempeſtatis fluctibus abſorbentur. *Baronius.* GREGORII TERTII PAPÆ AN. 1. *Saraceni Gallia expelluntur.*

CHRISTI AN. 732. ANNO 732. Goſſilenus mortuo Ragenfrido ſurrogatur atque Vedaſtini Cœnobij quintus Abbas inauguratur. Annos octo Monaſterio præfuit. *Chron. Vedaſt.* GREG. 3. PAPÆ AN. 2.

CHRISTI AN. 733. ANNO 733. Deus res Francorum, per Carolum Ducem, magnâ gloriâ tertiò illuſtrat, ad internecionem Saracenis cæſis, qui ingenti numero ex Hiſpaniâ superuenerant, ſuppetias laturi ijs, qui Narbone cum ſuo Rege, ab eodem Carolo obſidebantur. *Baronius.* GREG. 3. PAPÆ AN. 3. *Saraceni iterum cæduntur.*

CHRISTI AN. 738. ANNO 738. Alfonſus, Petri filius, Pelagij gener, ex GREG. 3. PAPÆ AN. 8.

Reccaredi, Sereniſſimi Gothorum Regis progenie ortus, atque Hiſpaniarum Rex glorioſum CATHOLICI cognomentum, quod Reccaredus, ex propagatâ Fide Catholicâ in Gentiles ſuos, ab acclamatione Epiſcoporum in Concilio Toletano congregatorum tulerat, eius gloriæ æmulus, eius Regni ſucceſſor, aſciuit; quod ipſum intermiſſum à ſucceſſoribus, Ferdinandus Aragonius Hiſpaniæ Rex enixis precibus à Iulio ſecundo Romano Pont. impetrauit, vt omnium Regum Hiſpaniæ hæreditarium eſſet. *Baronius. Vide Lipſij Monita politica l. 1. c. 2.*

Catholici cognomentum Regum Hiſpaniæ.

Carolus Martellus ſæpiùs conciſis & fugatis Saracenorum exercitibus, hoc anno Prouinciam illis ereptam Francorum coronæ adiunxit.

Christi An. 740. ANNO 740. Guido ſextus Vedaſtini Monaſterij Abbas conſtituitur; nec quadriennio ampliùs ſacro iſto munere perfungitur. *Greg. 3. Papæ An. 10.*

Christi An. 741. ANNO 741. XI. Kal. Nouembris Carolus Martellus, vir bellicoſiſſimus, fato corripitur, liberis quatuor relictis, Pipino, Carolo-manno, Ægidio Rothomagenſi Epiſcopo, & Griphone. Quieſcit in S. Dionyſij, Regio ornatu decorus. Eius tale reperio Epitaphium: *Greg 3. Papæ An. 11.*

Carolus Martellus moritur. Eius liberi.

Ecce Brabantinus Dux quartus in Orbe triumphat,
Malleus in Mundo ſpecialis Chriſticolarum,
Dux Dominuſque Ducum, Regum quoque; Rex fore ſpreuit,
Non vult regnare, ſed Regibus imperat ipſe.

Is in Barbaros ſæpè irruens, putà Bulgaros, Saxones, Bauaros, ac maximè in Saracenos; decimis Eccleſias ſpoliauit, Nobilibuſque attribuit. Quâ cauſsâ? an quia pecuniam, belli neruum ipſi Nobiles anteà ſuffecerant? nempè,

Aurum per medios ire Satellites,
Et perrumpere amat ſaxa potentiùs
Ictu fulmineo.

Ambigua omninò, atque adeò de eius ſalute, contentio. Vide quæſtionem hanc ab Baronio in Annalibus ampliter ventilatam, ad hunc annum.

CHILDERICVS FATVVS REX.

THEODORICVS Rex 22. Octob. viuere deſiit, homo inutilis, velut & CHILDERICVS, eius & frater & ſucceſſor, qui ob extremam hebetudinem, Fatui cognomentum eſt conſecutus; quamquam eiuſdem regnum Franci ad nouennium ſuſtinuerint; donec Monachum induere fuit compulſus.

Christi An. 742. ANNO 742. Sanctus Erkenbodo Morinorum Pontifex, atque Antiſtes Bertinenſium, Immortales viſurus, morti concedit; eiuſque Corpus in Diui Audomari ſepelitur. *Iperius*, *Meyerus*, *Breſinius*, & *Molanus* qui de eius ſepulturâ ſic loquitur: *Eſtque cum magnâ reuerentiâ ſepultus in Monaſterio S. Audomari, ſiue in Baſilicâ Sanctæ Mariæ, quam Audomarus pridem dedicauerat, in quâ nunc reſident Cathedrales Canonici S. Audomari; qui ſepulcrum in præfatâ ſuâ Eccleſiâ oſtendunt: Corpus in ſummo altari, Caput verò in particulari vaſe reconditum conſeruant. Feſtum Tranſlationis eius celebrant ſexto Idus Septemb.* Hæc ille 12. April. Zachariæ Papæ An. 1. S. Erkenbodo moritur.

Erkenbodoni in Teruannenſi Epiſcopatu Adelgerus, in Bertinicâ autem Præfecturâ VVymarus ſuccenturiati ſunt. Hic abs Childerico Rege quædam libertatis priuilegia impetrauit. *Iperius*.

Christi An. 744. ANNO 744. Guidone Vedaſtinorum ſexto Abbate per mortem erepto, Romanus eiuſdem fit honoris particeps, verùm non diutiùs triennio. Zachariæ Papæ An. 3.

VVimaro Bertinico ſimiliter extincto, Nantharius eiuſdem Cœnobij gubernaculo admouetur: quo ſedente, *quidam Presbyter* (ſcribit Iperius) *nomine* FELIX, *dedit huic Eccleſiæ* (Bertinicæ) *Cellam & Eccleſiam Sancti Michaelis in Rechashemio, ſeu Thoroaldi luco, in pago Flandrenſi.*

Christi An. 747. ANNO 747. Adalricus Vedaſtini Monaſterij octauus conſtituitur Antiſtes; medicinæ peritiâ celebris, atque vitâ ad litterarum rationem inſtitutâ clarus. Quo in munere totos ſex & viginti annos traduxit *Vir ſanè* (ait Chronicon) *perindè idoneus ad tuendam ſarciendamque valetudinem Corporis myſtici, atque ad humani. Geſſit enim eâ vigilantiâ & curâ, res omnes, vt ab Hadulpho, interiectis omnibus deceſſoribus ſuis notior ad noſtram memoriam, fama benè geſtæ rei celebris perſeueret;* Zachariæ Papæ An. 6.

annis etiam multò eis felicior, qui viginti ſex annos præfuit rebus: iſtud forte peritiâ medicinæ; illud eruditiore Prudentiâ conſecutus. Hæc ibì.

CHRISTI AN. 749. *Pipinus de hoſtibus victor diuinitùs euadit.* — ZACHA. PAPÆ AN. 8.

ANNO 749. Pipinus Maior Domus, Saxones & VVeſtphalos profligat & vincit, qui dolentes ſibi Chriſtianos dominari, feſtinanter inſtaurato exercitu, per compendia itinerum & deuia, exercitum Chriſtianorum feſſum præuenientes propè VVerdam inuadere ſtatuunt. Quo cognito, Pipinus ad terram proſtratus vouet Deo & S. Suuiberto, ſi victor euadat, ipſum ad VVerdam cum ſuis Optimatibus ſe ſuppliciter viſitaturum. Quo nuncupato voto, ſtatim lux immenſa ſuper exercitum Chriſtianorum ſplendens, Paganos adeò exterruit, penè excæcatos, vt conſilio celeriter inito, duos ex Primoribus ad Pipinum miſerint ſe dedentes, & quæ viderent, exponentes. Quibus auditis Pipinus lætus cum ſuis proceribus in terram abiectus, Deum adorans & gratias agens: acceptis obſidibus, S. Suuiberti ſepulcrum diſcalceatus cum Regalibus muneribus & oblationibus piè viſitauit, & deinceps Suuibertum in ſpecialem Patronum & aduocatum adoptauit. *Gabriel Biſciola in Epitome Baron. ijſdem verbis.*

PIPINVS REX.

CHRISTI AN. 750. — ZACHA. PAPÆ AN. 9.

ANNO 750. Childericus Merouingorum vltimus, cognomento Fatuus, Rex, poſito ſceptro, cucullum in B. Bertini Aſceterio induere cogitur. *Breſinius, & Franc. Annal.*

PIPINVS communi omnium voce Francorum Rex renuntiatur. *Franc. Annal.*

CHRISTI AN. 752. — ZACHA. PAPÆ AN. 11.

ANNO 752. Godefridus S. Arnulphi martyris filius, Tragnardo Epiſcopo defuncto, Attrebatenſi Cathedrâ honoratur.

S. Arnulphus Martyr.

Porrò S. Arnulphus fuit miles & martyr, qui in defenſione Domini ac Magiſtri ſui, innocens laqueo peremptus fuit. Ciſonij celebris eſt eius memoria, ibique eiuſdem oſſa quieuerunt; verùm per primos Iconomachorum noſtri temporis furores multum diſperſa Ciſonienſes dolent. Exſtat & de eo Hymnus, quem vide apud *Molanum in Natt. 29. Ianuarij.*

Zacha-

Digitized by Google

Zacharias Pont. Max. Pipino Regi poteſtatem concedit nominandi ſeu poſtulandi Epiſcopos, Eccleſijs toto Regno ſuo vacantibus. *Epiſcoporum nominatio Regi conceſſa.*

CHRISTI AN. 754. STEPHANI TERTII PAPÆ AN. 3. ANNO 754. Stephanus Romanus Pontifex, dum in B. Dionyſij, iuxta Lutetiam Pariſiorum agit, Pipinum, duoſque eius filios Carolum & Carolo-mannum, cum Betradâ vxore, vngit in Reges Francorum; atque Francorum Proceres Apoſtolicâ Benedictione ſanctificans, eoſdem auctoritate B. Petri, ſibi à Chriſto conceſſâ obſtringit, vt nunquam de alterâ, quàm Pipini & filiorum eius ſtirpe, ſibi quenquam in Regem eligere præſumant. *Baronius.* *Pipinicæ ſtirpis priuilegium.*

Sanctus Suuibertus Pipini curâ, in Catalogum Sanctorum refertur. *Id.*

Porrò quâ ratione id temporis, ſolerent viri ſanctitate conſpicui in Catalogum Beatorũ referri alibì docuimus. *Cantus Eccleſiæ.*

Nantharius Abbas Bertinenſis fato concedit; ſuccedit Dadbertus 7. eius Sedis Antiſtes, qui annos fere duodecim præfuit. *Iperius.*

CHRISTI AN. 757. PAVLI PAPÆ AN. I. ANNO 757. Alphonſus Cognomento Catholicus, quùm regnaſſet annos 19. glorioſus Saracenorum triumphis, migrat ad Dominum, in cuius obitu, voces cælitùs auditæ ſunt. Succeſſit illi Froila. *Baronius.*

CHRISTI AN. 764. PAVLI PAPÆ AN. 8. ANNO 764. Sanctus Aldebertus, Auſttouandiæ Comes, & Sancta Regina eius coniunx, Dononienſe * Cœnobium, in Diœceſi Atrebatenſi ad Scaldim fl. componunt. Cui S. Ragenfredis eorum filia, prima dicitur Antiſtita. Quo in ordine dignitatem originis, morum honeſtate, & ſanctorum operum claritate magnoperè illuſtrauit. Porrò Virgines Dononienſes, non Monaſticæ ſed Canonicæ, ſeu regularis vitæ genus initio ſecutæ ſunt. Poſt Normannorum autem vaſtationem, Benedictinum inſtitutum ſunt complexæ. *Ioannes Molanus 8. Octob. vbi plura ſcitu digna. Vide infrà ad ann. 805. & 1030. Et Mariæ Auguſtæ noſtræ lib. 3. c. 93.* *Dononienſe Monaſterium fūdatur.*

* Gal. Denaing.

CHRISTI AN. 765. PAVLI PAPÆ AN. 9. ANNO 765. Lidericus Harlebecanus in demortui Patris Eſtoredi (Salhuardum Meyerus in Collectaneis MSS. vocat; matrem verò S. Roſam, cuius Corpus iacet Viterbij) opes ſuccedit: ductaque vxore Hermengarde, Gerardi Ruſcionenſis filiâ, Englerannum ſeu Engerannum filium ſuſtulit. *Meyerus in Annal. hoc anno, Marchantius,*

Breſinius, &c. Vide hîc ad ann. 676. & 792.

CHRISTI AN. 766. — *PAVLI PAPÆ AN. 10.*

ANNO 766. Dadbertus ſeptimus Bertinenſium Abbas fato corripitur; eique ſurrogatur Hardradus, vir inſignis, in excolendâ Monaſterij dignitate; cui regendo annorum nouem operam inſumpſit. Is villas *de Louinghem* ab quodam VValberto, & *de Freſſinghem* à Sigebertâ Nobili Matronâ, coëmptas, rebus Monaſterij adiecit. *Iperius.*

Haſprẽſis Præpoſituræ initia.

Per hæc tempora, Pipinus Rex Haſprenſem Cellam à fundamentis excitauit & dotauit; inque eam Benedictinos Monachos, ex Gemetico, celebri Diœceſis Rothomagenſis Monaſterio euocatos, intromiſit. Sedet ea Cella ad Scaldim fl. medio inter Valencenas & Cameracum itinere. Eſt hodie Vedaſtini apud Atrebates Monaſterij Præpoſitura; quam anno 1024* Liduinus Abbas, iure permutationis acquiſiuit, Anglicurianâ Bellouacenſis Diœceſis Præpoſiturâ, in vſum Gemeticenſium conceſſâ. Haſpris quieſcunt Corpora Sanctorum Archadri & Hugonis. De quibus *Vide Molanum in Natt. 9. April. & 15. Sept.*

Anglicuria, Præpoſitura S. Vedaſti olim. — ** Vide infrà.*

CHRISTI AN. 768. — *STEPHANI QVARTI PAPÆ AN. 1.*

Pipinus Rex moritur. An eius & Berthæ Coniugis corpora in Arteſia quieſcãt.

ANNO 678. Pipinus Rex Francorum glorioſus, morte euocante ſceptrum vitamque deſerit. Cuius & Berthæ Coniugis Corpora Ariæ, in D. Petri quieſcere feruntur. Etenim Iperius Abbas Bertinenſis in ſuo Chronico, ità cenſet; nec diſſentit Breſinius. Illius hæc ſunt verba: *Berthæ, ac etiam mariti Pipini Regis oſſa, nunc Ariæ Canonici, cum multâ reuerentiâ ſeruant & oſtendunt*; Sic ille, cui anno 1383. contigit mori. Nec ſuis deſtituuntur, qui ita ſentiunt argumentis.

Primò, Traditio & Archiua Arienſium loquuntur Pipinum atque Bertham, eius tractus amœnitate & gratiâ allectos, ædes ibi poſuiſſe & coluiſſe, quibus à Salâ, etiam hodiè eſt nomen, atque incolunt Toparchæ Arienſes.

S. Itisberga Pipini Regis filia.

Secundò, Fidem auget S. Itiſberga, eorum filia, cui in eodem ſolo, vita, mors, ſepulcrum contigerunt; vti mox, & alibi* dicimus. * Ad an. 12[illegible]1.

Tertiò, Oſſium vtriuſque, quæ oſtendi iam dixit Iperius, Tranſlatio; cuius teſtes primò Mauſolæum ſub commodâ fornice tunc erectum, & viſendi cupidis obuium, ſecundò appictæ Hiſtoriæ; tertiò hoc Epitaphium, quo Tranſlationis eiuſmodi tempus * Chronicè monſtratur. * ſc. 1517.

InCLIta PIpInI, aC *Berthæ h*IC *re*CV*bant s*IMVL *oſſa:*

Verùm

Verùm enimuerò prorſus reclamant Galli; & ipſe Baronius in Annalibus, qui ad Sancti Dionyſij, Pipinum conditum volunt, hoc breui Elogio appoſito;

PIPINVS REX, PATER CAROLI MAGNI.

Vide Tilletium, Gerardum Haillanum, cæteros Rerum Gallicanarum ſcriptores.

Porrò Pipini temporibus florebat in hoc tractu Beatus Venantius, de quo ſic Molanus: *In Arteſiâ Sancti Venantij Martyris verè Nobilis. Qui temporibus Pipini Regis Francorum cum eſſet vir militaris, ſecedens ab armis ex regione Haynoenſium, venit in locum, qui Vaſtus Saltus appellatur, qui eſt apud Ariacum caſtrum, & flumen Liſiam: vbi ieiunijs, precibus, & vigilijs vacans, in nemore eſt à quodam nequam, qui pecunias ſperabat, decollatus, & in Liſiam proiectus. Beata autem Itisberga, filia Pipini, quæ apud Ariam validis febribus coquebatur, ex piſce qui erat in trucidato B. Venantij Corpore, eſt reſtituta; & anus quædam, quæ ſæpiùs Sancto viro humanitatem exhibuerat, viſum recepit. Vnde Corpus Sanctum intra Oratorium in Sarcophago lapideo* eſt poſitum, & in hunc vſque diem honorificè quieſcit in opidulo, quod de eius nomine Sancti Venantij dicitur; & feſtum habet decimo die Octobris, ſolenne etiam in viciná Arienſi Eccleſiâ.* Hæc ille in Natt. 10. Oct. — *Sanctus Venantius.*

* Repertum eſt an. 1608. non quidem in B. Venãt. opido, ſed B. Itiſbergæ pago, & templo.

Cæterùm quod Beati Venantij Corpus quieſcere dicit Molanus in opidulo cognomini, licet hactenùs piè creditum ſit: tamen eo ipſo anno quo hæc ſcribimus, nempè 1608. eius Inuentio in ipſo S. Itiſbergæ templo & pago qui abs Arienſi vrbe paſſibus circiter quingentis abiunctus eſt, cum ingenti omnium ſtupore contigit, atque de illa Reuerendiſſimus D. Iacobus Blaſæus Audom. Epiſcopus, diligenter, vt par erat, inquiſiuit. — *An in opido cognomini eius Corpus quieſcat.*

CAROLVS MAGNVS REX.

CHRISTI AN. 769. ANNO 769. CAROLVS Cognomento MAGNVS, Pipino Patre defuncto, Francorum Imperio admouetur. *Franc. Annal.* — STEPH. 4. PAPÆ AN. 2.

CHRISTI AN. 770. ANNO 770. Bertruda Caroli mater in Italiam ad Deſiderium Longobardorum Regem proficiſcitur; cuius filiam, Hildegardam nomine, Carolo filio in coniugem dari, à parente impetrauit. *Baronius.* — STEPH. 4. PAPÆ AN. 3.

AN-

CHRISTI AN. 773 — HADRIANI PAPÆ AN. 2.

Eccleſiæ perſecutio.

ANNO 773. Sigibertus, ab Adalrici morte, nonus Monaſterij Vedaſtini Abbas eligitur, quo tempore Eccleſia graui iactabatur tempeſtate; illam Conſtantino Copronymo, indè Leone 4. Impp. nullâ non ſæuiſſimæ tyrannidis procellâ inuoluentibus. Verùm maximâ Dei benignitate & prouidentiâ, commodùm affuit Princeps Carolus, cuius virtus cum pari pietatis laude coniuncta, quantùm in iſtis turbulentis temporibus, ad Barbarorum ſummam infamiam & perniciem, enituerit;

HISTORIAM TEXAT, QVI NVMERARE VOLET.

CHRISTI AN. 776. — HADR. PAPÆ AN. 5.

ANNO 776. Godefrido Atrebatium Antiſtite, è viuis erepto, Albericus Sedis eius Pontifex acclamatur.

CHRISTI AN. 777. — HADR. PAPÆ AN. 6.

ANNO 777. Sigibertus Vedaſtinorum nonus Abbas vitâ defungitur; hinc ſacrum Vedaſtinæ familiæ ouile Paſtorem, anxiè toto ſexennio inclamauit abſentem.

CHRISTI AN. 778 — HADR. PAPÆ AN. 7.

ANNO 778. Hildegarda geminos Carolo Imp. parit, quorum altero decedente, alter ſuperſtes Ludouicus vocatus eſt. *Baronius.*

CHRISTI AN. 783. — HADR. PAPÆ AN. 12.

ANNO 783. Radfridus vacantem Vedaſtini Monaſterij Sedem, perſecutionum turbine nonnihil ſubſidente, Abbas decimus poſtliminiò inſtaurat. De quo ſic Chronicon: *Radfridus (conquieſcente perturbato rerum Eccleſiaſticarum ſtatu, à morte Leonis quarti, ſenſimque virtute illius Caroli Magni compreſſis tumultibus, & confectis magnâ laude bellis, dum melioris auræ ſpes indies affulget) anno dati mundo ſeruatoris 783. creatus Abbas, expleuit deſiderium Paſtoris, eum ſe reipſa exhibens, quem dignitate referebat. Quod quùm in duodecimum præſtat annum, ea tempeſtas in noſtros graſſata eſt, vt primo incendio hoc Monaſterium conflagrarit.* Hactenùs ibi.

CHRISTI AN. 787. — HADR. PAPÆ AN. 16.

Cantus Gregoriani in has regiones inductio.

ANNO 787. Dum Carolus Romæ cum Summo Pontifice Paſcha celebraret, ortâ contentione inter Romanos & Gallicos Cantores, vtri melius cantarent, Carolus præſtantiam Romanis adiudicauit, cum diceret fontem riuulis puriorem eſſe; ac proindè ad ſuos inquit, REVERTIMINI, VOS, AD FONTEM SANCTI GREGORII; QVIA MANIFESTE CORRVPISTIS CANTILENAM ECCLESIASTICAM. Mox acceptos ab Hadriano Papâ Cantores Theodorum & Benedictum, à S. Gregorio eruditos, in Franciam duxit, qui Francicum cantum corrigerent. Quorum vnum Cantorem miſit in Metenſem

Ciui-

Ciuitatem, & per ſingulas Ciuitates inſtituit Magiſtros Scholæ Cantus, à quibus omnes Franciæ Cantores didicerunt notam Romanam. Similiter erudierunt Romani Cantores ſupradicti, Cantores Francorum in arte Organandi. Dominus item Carolus Româ Artis Grammaticæ & Computatoriæ Magiſtros ſecum adduxit in Franciam, & vbique ſtudium Litterarum expandere iuſſit. Ante enim ipſum Dominum Carolum Regem, in Galliâ nullum ſtudium fuit Liberalium Artium. *Baronius iiſdem verbis, qui ex veteri Chronicô edito à Pithæo. Vide Sigebertum in Chronico ad an.790. Iuſti Lipſij Louanium l.3.c.8. & Ioannis Molani tractatum de Canonicis lib. 2. c. 11.* *Item Organorum. Scholæ Grammatices & Arithmetica.*

Idem Carolus Vſuardo Monacho in mandatis dedit, vt Martyrologium nouum conſcriberet, quo Eccleſia deinceps ad Sanctorum Martyrum memoriam & honorem vteretur: Pariſienſem etiam Academiam, quo Eccleſiæ Chriſtianæ bonum accedere, maius non poterat, primus aut excitauit, aut reſtituit. *Vide Middendolpium.* *Martyrologij vſus in Eccleſiâ. Academia.*

Cæterùm quod ad Organorum in Gallijs vſum attinet (Organa Pneumatica intelligo, quibus proindè neceſſarij folles, & quæ in cæteris Muſices inſtrumentis, Antonomaſticè id nominis vſurpantia) Ioannes Molanus eadem ad Ludouici Imp. Caroli F. tempora refert, ex Aimonij Pariſienſis Hiſtorici & Monachi teſtimonio; qui libro quarto Hiſtoriæ Francorum, ita pingit: *Baldricus Comes, at Pannonici limitis Præfectus, adduxit Domino Imperatori Presbyterum quendam, Georgium nomine, bonæ vitæ hominem; qui ſe promitteret Organum, more Græcorum poſſe componere. Quem Imperator gratanter ſuſcepit; & quia Deus illi, quæ ante ſe inuſitata erant Regno Francorum, attribuebat, gratiarum actiones reddidit: ac Tanculfo, Sacrorum Scriniorum Prælato, commendauit; publicisque ſtipendijs curare iuſſit; & ea quæ huic operi neceſſaria forent, præparare mandauit.* Hæc ille: quanquàm (addit Molanus) & iam anteà, ex dono Conſtantini Imperatoris, Organa ad Pipinum Regem, in Compendio Conuentum generalem celebrantem, peruenerint. *Sic Molanus libro ſecundo de Canonicis, cap. 40.* Qui verò primi, tam præclari adinuenti auctores? Certè Gulielmus Durandus, Mimatenſis Epiſcopus, cùm de Hymno tractat, qui cottidiè Miſſæ Præfationi ſubiungitur, Dauidi & Salomoni Legis antiquæ *Rurſus de Organis.*

N Regibus

Organorum Pneumaticorum primi Auctores.

Regibus, hanc omninò laudem attribuit. Audiamus: *In hoc Angelorum & hominum concentu, quandoque Organa concrepant: quod à Dauid & Salomone introductum eſt, qui inſtituerunt Hymnos in Sacrificijs Domini, Organis & alijs Muſicis inſtrumentis concrepari, & laudes à populo conclamari.* Hæc Durandus libro quarto Rationalis Diuini officij cap. 34. Porrò de Artium harum peritiâ, à quâ ſe exemit Iuſtus Lipſius, quùm in Epiſtolicis, tum Politicis, ad caput 10. lib. 1. notis, eiuſdem vide iudicium.

Bullæ Apoſtolicæ plumbo obſignandæ.

Hâc ferè tempeſtate, Hadrianus Pontifex Maximus inſtituit diplomata, ſeu Litteras Apoſtolicas (Bullas vulgò vocant) plumbo obſignari, vt diutiùs eſſet Sigillum: Hactenùs enim ſolius Ceræ erat vſus. *Polydorus Vergilius, Genebrardus, &c.*

Eâ ipſâ tempeſtate, Carolus Rex, duos ſupra Rhenum Pontes Coloniæ exſtruit & munit, & Sclauiam ingreſſus, eam ſibi ſubigit. *Sigebertus.*

Circa etiam hæc tempora, Octauo Kal. Sept. Sanctus Gregorius Vltraiectenſis Epiſcopus moritur. De illo ſic Molanus in Natt. Hic *fuit inſtructor Sancti Ludgeri, Epiſcopi Monaſterienſis. Cùm autem Sanctus Bonifacius ad Heſſos & Turingos iter agere cœpiſſet, peruenit ad Palaciolum, Monaſterium Virginum prope Treuiros, cui Abbatiſſa Adula præerat. Et cùm ad menſam ſediſſent, Gregorius puer alto eiuſdem Patriæ parentum ſanguine procreatus, ex ſchola & palatio reuerſus, ætatis ſuæ annum quaſi decimum quintum agens, benedictione ab Epiſcopo acceptâ, ad menſam legit. Cumque lectionem perlegiſſet, & Epiſcopus ſecundùm proprietatem linguæ, expoſitionem eius peteret, reſpondit cum verecundiâ ſe id neſcire. Sanctus proindè Epiſcopus id fecit, & in tantum cor pueri penetrauit, vt relictis omnibus, amabilis diſcipulus magiſtro adhæſerit, & ætate ac ſapientiâ prouectiorem poſt ſe in Traiectenſi Eccleſiâ præfecit.*

Atque hactenùs ſecundùm Reges; nunc ſecundùm Saltuariorum Flandriæ ſeriem, Chronicon iteratò componamus.

SAL-

SALTVARIORVM FLANDRIÆ RESVMPTIO.

LIDERICVS HARLEBECANVS.

CHRISTI AN. 792.

HADR. PAPÆ AN. 21.

ANNO 792. LIDERICVS HARLEBECANVS, Liderici Bucani, primi Flandrici Saltus Præfecti, Pronepos, quùm Saltuariæ Dignitatis nomen, in Flandriâ diu latuiſſet, commodùm Tertius ipſe reſumpſit, & publicè circumtulit, fauore Caroli Magni aſpirante; qui ob res fortiter iuxtà ac fideliter bello geſtas, id ei præclarum egregiæ virtutis Honorarium, perpetuo iure tenendum vltrò impertiuit. De his audiamus Iperium:

Eundem Lidericũ primum Harlebecæ Comitem ab eodem Carolo fuiſſe creatum notat Pontus Heuterus in Genealogijs.

Lidericus Miles egregius, poſtquàm ſub Carolo Tudite, deindè ſub Pipino Tuditis filio, ac demùm ſub Rege magnifico Carolo Magno, pluſquàm ſexaginta militauerat annis; iam antiquus & emeritus Miles, ab hoc Rege Carolo, pro ſuæ merito probitatis, honoratur. Nam Flandriæ Patriam ſibi dedit hæreditariè poſſidendam; eumque illius terræ Dominum conſtituens, anno Domini prænotato (ſc. 792.) *Qui ſuper Liſam fl. in Arlebekâ ſibi manſionem eligens, & reliquum vitæ ſuæ peragens, ibidem ſepultus iacet. Hic arma detulit Auri & Lazuri, diſtincta pyramidibus, in voulconis centro, ſcuto rubeo vinctis. Ipſe eſt ſtipes & radix, à quo Flandriæ Comites proceſſerunt: qui omnes hæc armorum inſignia detulerunt, vſque ad Philippum,* qui aurum cum nigro Leone conquiſiuit.* Hæc Iperius, cui conſentiunt cæteri Flandricarum rerum ſcriptores, ſaluo eo, quòd hunc Lidericum ſcribat ſtipitem & radicem eſſe Comitum Flandriæ; quùm tamen reliqui non aliter æſtiment, quàm nos poſuimus ad annos 631. 676. & 765. Et vrget vt Harlebecanum hunc tertium Flandriæ Saltuarium credamus, Epitaphium * Balduini V. Lilani, in vrbe Lilâ ſiue Inſulenſi, ſacraque æde Petri, conditorio inſculptum (ſextus hic tantummodò à Baldui-

Inſignia antiqua Flandriæ.

* Vide infrà ad ann. 1190.

* Illud vide ad an. 1069. Conſule etiam Lipſij Louaniũ lib. 1. c. 8.

De Flandriæ Saltuarijs quæſtio ſoluitur.

Digitized by Google

no Ferreo Comes fuit) quòd vndecimum eum facit. Qui calculus à vero reſilit, niſi ad Eſtoredum, Liderici Bucani Nepotem, Harlebecanus hic reducatur; vt egregiè adnotauit Marchantius.

Quod autem quidam ſcribunt* eum genere fuiſſe Hiſpanum, atque Vlyſſipone oriundum, tacitus prætereo; velut & Flandrinam, ex quâ Flandriæ nomen ortum putant, (Vide ſuprà ad annum 445. & Meyeri Annales ad annum 1310.) quâ defunctâ Emergardem Liderico obtigiſſe coniuges: Etenim Emergardem Liderici primi fuiſſe matrem vult Petrus Oudegherſtius; & credere ſuadet hoc Emergardis Epitaphium:

Emergardis eram, quæ viuens vndique paſſa
Mundanæ ſortis exui vile iugum.
Nunc feror ad ſuperos, nam me Deus euocat. Ergo
Orbatus Genitrice ſuâ valeat Lidericus.

Vide Oudegherſtium in Flandriæ Annalibus cap. 12. & 14.

*In quibus Meyerus & ante illum Iperius.

Christi An. 795.

Hadr. Papæ An. 24.

ANNO 795. Hardradus, inſignis Monaſterij B. Bertini Antiſtes, è viuis tollitur; eique Odlandus ſucceſſor nominatur, factus eius loci nonus Abbas. Is venandi in Siluis auctoritatem à Carolo Magno impetrauit. Vnde Iperius: *Dominus noſter Abbas Hardradus, poſtquam eleganter hanc Eccleſiam rexerat annis xxix. appoſitus eſt ad Patres, & ſibi ſucceſſorem reliquit Odlandum anno Domini 795. qui in omni bono, ſuo prædeceſſori coæqualis, anno primo ſui regiminis, impetrauit à Rege Carolo priuilegium venandi in ſiluis noſtris & alijs vbicunque conſtitutis, ad volumina librorum tegenda, & manicas habendas, & Zonas habendas, ſaluis Foreſtis Regijs.* &c. Idem ad Arkas, quas nouis operis auxerat, atque pulchrè ornarat, fixit domicilium; in quibus & S. Martini Eccleſiam collocauit, aliaque attribuit, quorum prolixius meminit Iperius.

Eccleſia Sancti Martini Arkēſis.

Radfrido Vedaſtinorum Præſule ſimiliter è viuis erepto, Raddoni communibus ſuffragijs ea dignitas defertur. Hic rerum feliciter geſtarum hanc reliquit memoriam: *Raddo ad res inſtaurandas diuino munere datus anno 795. expectationi omnium cumulatè reſpondit; qui ambuſtum fœdatumque incendio templum magnificè inſtaurauit, ornauitque omnibus ſuis partibus. Imprimis magna vi auri argentique fuſi & celati in Calices & Thecam Sancti Vedaſti & conſimilia: tum aulæis & clarâ veſte impenſis adeò magnis, parſimoniâ æquale vectigal ſuppeditante. Miſ-*

Raddonis Monaſterij Vedaſtini Abbatis laus, ex rebus geſtis.

ſale

ſale implicatum ſatis (vt ferebat conditio temporis) examini venerabilis Alcuini ſubiecit; cuius deſcriptæ etiamnum exſtant apud nos duæ ad Raddonem Epiſtolæ, atque aliquot verſus, quibus opera eiuſdem poſteritati commendat. E quibus videre eſt magni admodùm nominis fuiſſe Raddonem: qui extremâ ætate rebus actis, pietate & canitie venerabilis, anno ex quo Chriſtus natus, 815. Mortem obijt, quùm viginti annos præfuiſſet. Poſt mortem ob vitæ innocentiam, in terris fœlix habitus. Hactenùs ex Chron. Vedaſt.

Alcuinus.

Porrò de memoratâ templi inſtauratione, & Raddonis laudibus, Alcuini verſus ſunt tales:

Hæc domus Alma Dei, flammis crepitantibus olim
Arſit & in cineres tota redacta fuit.
Sed miſerante Deo, Raddo venerabilis Abba,
Conſtruxit melius, ac renouauit eam.
Plurima præſenti domui ornamenta miniſtrans,
Exornans totam muneribusque ſacris.
Cancellos, aras, voluit veſtire metallis,
Vedaſti fabricans Sarcophagumque Patris.
Pallia ſuſpendit parietibus, atque lucernas
Addidit, vt fieret lumen in AEde ſacrum.
Officijs Domini fecit quoque vaſa ſacrata,
Argento, nec non aurea tota quidem.
Induit Altaris ſpecioſâ veſte Miniſtros
Vt foret egregium ſemper vbique decus.
Omnia melliſluo Chriſti deuotus amore,
Reſtaurans opera vir pius in melius.
Pro quo, quiſque legat titulos, rogitare memento,
Adiuuet vtque illum gratia ſumma Dei.

Templũ Vedaſtinum reſtitutum.

Hactenùs Alcuinus; quibus verſibus non paucos adiungit, ſacris eius templi Aris, alijſque locis, & ipſius B. Vedaſti ſacro Corpori apponendos, quos in antiquo Codice MS. perlegimus, eiuſdemque Epiſtolas duas ad Raddonem tranſmiſſas; quas huc referre, quia prolixioris eſſet operæ, ſuperſedendum duxi, velut & B. Vedaſti vitam, quæ exſtat eius etiam ſtylo in Raddonis gratiam exarata; ad cuius calcem hoc appendet diſtichon:

Noli quæſo Pater, munuſcula ſpernere noſtra:
Paruula ſi videas, magna hæc dilectio miſit.

Prioris verò Epiſtolæ initium eſt; *Dilectionis veſtræ venerabile præceptum ſecutus, vitam Sancti Vedaſti, Patris veſtri &*

interceſſoris noſtri, emendare ſtuduimus; non quod &c. Poſterior communis eſt Abbati & Monachis, *de Verſuum conſcriptione, & Miſſalis emendatione.*

Eruditio Caroli Magni Gall. Regis.

Sigebertus in ſuo Chronico ad hunc annum hæc de Carolo Magno Rege commemorat: *Karolus Rex non ſolùm patriâ linguâ, ſed etiam peregrinis linguis eruditus, barbara & antiquiſſima carmina, quibus veterum Regum bella & actus canebantur, ſcripſit & memoriæ mandauit. Inchoauit etiam Grammaticam Patrij ſermonis: Menſibus anni, iuxta propriam, id eſt, Teutonicam linguam, vocabula impoſuit; ventos etiam duodecim proprijs nominibus appellauit, quùm anteà quatuor tantùm Cardinales venti nominarentur.*

Hadrianus Papa moritur, cuius ſepulcrum Carolus Rex, Epitaphio à ſe compoſito, ornauit, quod hodieque exſtat pro foribus Baſilicæ Vaticanæ; eius initium eſt tale:

Poſt Patrem lachrymans Carolus hæc carmina ſcripſit;
Tu mihi dulcis amor: te modò plango, Pater.
Tu memor eſto mei: ſequitur te mens mea ſemper,
Cum Chriſto teneas Regna Beata Poli. &c.

CHRISTI AN. 797. *Libertas Eccleſiæ Cameracenſis.* — LEONIS SECVNDI PAPÆ AN. 2.

ANNO 797. Heduardus, ſeu Hilduardus, Alberici Atrebatium Epiſcopi defuncti partes, nouus Antiſtes excipit. Is Eccleſiæ Cameracenſi libertatis priuilegium à Ludouico Pio Imp. impetrauit; atque Nouiomenſi Synodo interfuit, ab VVulfrano Remẽſi Archiepiſcopo euocatus.

Hoc primùm tempore ritum Canonizationis Sanctorum inſtitutum fuiſſe, Robertus Bellarminus grauis auctor, arbitratur. Sic enim in Controuerſijs l. 1. de Sanctorum Beatitudine c. 8. ſcribit: *Primus Pontifex (ni fortè fallor) qui Sanctos legatur Canonizaſſe, videtur fuiſſe Leo Papa Tertius.* &c. vbi plura. Vide infrà ad annum 1027.

CHRIST. AN. 801 — LEON. 2 PAPÆ AN. 6.

ANNO 801. Carolus Magnus Rex, Romanorum Imperator ſalutatur.

CHRIST. AN. 804. *Ghiſnenſis Dynaſtia Bertinicis attribuitur.* — LEON. 2 PAPÆ AN. 9.

ANNO 804. Nantharius Odlando per mortem cadente, decimus Bertinicæ familiæ ſupremo moderamini committitur. Hic ab Lebtrude Nobili Matronâ GHISNENSEM DYNASTIAM ſubſequente anno obtinuit, dictitans illum Corporis eſſe Comitatus Arkenſis, omnem cuius ditionem atque iuriſdictionem VValbertus Comes Bertinico Cœnobio iam olìm tranſcripſerat. Id diſertè notat Iperius: *Anno ſequente Lebtrudis Nobilis Matro-*

na,

na, Domina de Ghiſnis, quam ab hâc Eccleſiâ tenebat in feodum. Et erat de terrâ S. VValberti in Comitatu Arkenſi, quem ipſe VValbertus Beato Bertino, adhuc in corpore viuenti tradiderat. Feodum ſuum prædictum, reſignans in manus Abbatis Nantharij, & ad opus huius Eccleſiæ, tradidit Ghiſnas prædictas; & totam eius terram Appendicem, terræque Dominium, cum omnibus aſpicientijs eius. Hactenùs Iperius.

At eam rem (ſcribit Meyerus) *permoleſtè Lidericus tulit, queſtus de cupiditate Monachorum, nihil ſibi non vendicantium.*

Alcuinus qui & Albinus, cognomine Flaccus, idemque Abbas S. Martini, & Caroli Regis præceptor, moritur.

CHRISTI AN. 805. ANNO 805. Gilla, aliàs Ghiſla, ſanctitatis commendatione celebris Heroina, Pipini Regis filia, atque Caroli Magni, & S. Itiſbergæ Soror, Dononienſe Cœnobiũ, bellorum cladibus vaſtatum, priſtino ſplendori ſuo curat reponi; vt ex ipſius Caroli Imperatoris conſtat diplomate: id eſt tale: LEON. 2. PAPÆ AN. 10. *Dononienſe Cœnobium reparatur.*

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Carolus Dei gratiâ Imperator Auguſtus, omnibus Chriſticolis Pax & ſalus. Præ timore & amore Dei, multa loca Sanctorum, Deo propitiante, alia noua conſtruximus, alia lapſa reparauimus. Quapropter ſciat omnis Sanctæ Dei Eccleſiæ Fidelium tam præſentium quam futurorum induſtria, quoniam per chariſſimæ Sororis noſtræ Gillæ . . . . crebram admonitionem, ac per dilecti Nepotis noſtri ſupplicem poſtulationem, quin inſuper & pro animæ noſtræ perpetuâ ſalute, Abbatiam Sanctiſſimæ Dei Genitricis Mariæ, nec non & Venerandæ Virginis S. Ragenfridis, quam ex ſuis proprijs prædijs, ac vernaculis, ipſaque viuente conſtruxit, ſitam ſuper Scaldis fluuij ripam in . . . . . qui vocatur Denonam, ad priſtinum reſtituere ſtatum decernimus &c. Actum eſt hoc An. IIXC. V. *Ex Iacobi Guiſij Chronico Hannoniæ.*

ENGLERAMNVS.

CHRISTI AN. 808. ANNO 808. ENGLERAMNVS Comes Harlebecanus, Liderico Patre defuncto, atque Harlebecæ ſepulto; fit Præfectus atque Saltuarius Flandriæ, in fide & clientelâ Caroli Magni Cæſaris. *Meyerus, Marchantius,* &c. Hic multa Flandriæ maritimæ opida mœnibus cinxit, ac in pleriſque Arces extruxit. *Heuterus in Genealogijs.* LEON. 2. PAPÆ AN. 13.

CHRIST. AN. 814. *Carolus Magnus Imper. moritur.* — LEON. 2. PAPÆ AN. 19.

ANNO 814. VII. Ian. CAROLVS MAGNVS Imp. perceptis ritè Sacramentis, moritur anno ætatis 72. Regni 47. Imperij 13. & Aquiſgrani ſepelitur enſe accinctus, cum ſceptro & coronâ, Euangelium aureum tenens manibus, planè habitu Imperiali, genibus flexis, magno vniuerſorum luctu. *Baronius.* Eius Epitaphium ita habet:

CAROLI MAGNI CHRISTIANISSIMI IMPERATORIS ROMANORVM, CORPVS SVB HOC SEPVLCRO CONDITVM IACET. *Ex Richardo VVaſſeburgio, in Antiquitatibus Belgicis.*

Alij ſic referunt: *Magni Caroli, Regis Chriſtianiſſ. Romanorumque Imperatoris Corpus hoc Sepulcro conditum iacet.* Vide Mariam Auguſtam noſtram lib. 1. c. 30.

Carolo in Regnum & Imperium ſucceſſit Ludouicus. F.

CHRISTI AN. 815. — LEON. 2 PAPÆ AN. 20.

ANNO 815. Raddo præclarus Vedaſtinorum Antiſtes morti concedit, atque Adalongo variè à ſe ornatam tranſmittit dignitatem. *Hic dignitate quadam oris, & toto corporis habitu ad dignitatem compoſitus, atque litteris benè expolitus, Ludouico Pio Cæſari adeò commendabilem ſe reddidit, vt ſpectatâ eius virtute Cæſar, in obeundis maximis Legationibus, eo libentiſſimè vſus ſit. Quarum ea in primis memorabilis, quam cum Haufrido Comite Curienſi obiuit Romæ, miſſus illuc*, quùm ad componendum Vrbis motum; tum ad reſcindendum qui eſſent conſcij necis Theodorici primicerij. Cuius inſimulatus Paſchalis ſummus Pont. vt ſe purgaret coram Adalongo & Haufrido, in magnâ Epiſcoporum coronâ, immunem ſe ab eo crimine, iureiurando aſſeuerauit. Hac Legatione, probatâ induſtriâ, ſecretioribus negotijs, perſæpè à Cæſare Pio adhibitus.* Ex Chron. Vedaſt.

* Anno, vt adnotat Meyerus, 823.

CHRISTI AN. 816. *In calice vitreo non celebrãdum.* — LEON 2 PAPA AN. 21.

ANNO 816. In Concilio Remenſi ſtatuitur, ne deinceps Calice vitreo inter celebrandum quiſquam vtatur. *Vide Martyrol. Rom. 7. Aug. & Baronij Notas.*

CHRISTI AN. 817. *Liberalitas Alicharij Epiſcopi Atrebatenſis.* — PASCHALIS PAPA AN. 1.

ANNO 817. Alicharius ſeu Alitgarius, mortuo Hilduardo, Atrebatenſis Sedis Pontifex conſecratur. Hic precibus Ebonis Remenſis Archiepiſcopi, ſex libros de remedijs peccatorum, & Ordine Iudicij Pœnitentiæ conſcripſit. Tabulam argenteam, auro gemmiſque ornatam, in quâ non modica pars Crucis Dominicæ, quam ipſemet Conſtantinopoli attulerat, cum multis Sanctorum Reliquijs Atrebatenſi Eccleſiæ dono impertiuit. Sed & Eccleſiæ Cameracenſi Brachium Sancti Stephani Protomartyris, &

Anthi-

Digitized by Google

Anthimi Nicomediæ Epiſcopi, ac Coſmæ & Theodori Martyrum Reliquias, nec non tabulas Eburneas, quibus libri cooperti in eadem Eccleſia fuerunt, contulit. Sepultus iacet in Beati Eligij monte. *Ex tabul. Eccl. Atreb.*

Beatus Folquinus Morinenſis Eccleſiæ Cathedram ingreditur. De quo ſic Iperius: *Huius Ludouici Regis ac Imperatoris anno quarto* (ſeu tertio, vt id ſemel moneam pro varietate ſupputationis; alijs in Dominico Natali, alijs à Paſchate annum inchoantibus.) *magnum lumen exitum ſuper candelabrum Eccleſiæ collocatur Beatus Folquinus; ac per eundem Regem & Imperatorem, Eccleſiæ faſtibus ſublimatur, ac Morinorum Epiſcopus inthroniſatur, anno Domini VIII^c. XVII.* Vide infrà ad annum 855. S. Folquinus.

CHRISTI AN. 821 ANNO 821. Ad Dominum migrat Nantharius Bertinēſis, vbi Præſulem egiſſet annos quatuordecim. Hunc eſt inſecutus Fridogiſus, ordine vndecimus, Natione Anglus, Carolo magno conſanguineus, Palatij Imperatoris ſummus Cancellarius, Canonicus ſæcularis, & Beati Martini, in Turonibus Abbas. *Hic primus* (ſcribit Iperius) *externæ profeſſionis & noſtræ Religionis expers Abbas noſter, ſtatim in ſuo primo aduentu, videns hanc Abbatiam tot Monachorum indiuiſè, ſub vno eodem Abbate Deo ſeruientium, vſibus delegatam, vtpotè centum & triginta Monachorum, nihilque aut parum ſuæ voluntatis vſibus ſequeſtratum; hanc Abbatiam diuiſit. Nam Capellam Sanctæ Dei Genitricis Mariæ, quam Beatus Audomarus ad Monachos ſepeliendos, Arce Villæ dedicauerat.* (dicta eſt poſtmodùm Eccleſia Sancti Audomari, hodieque honore Cathedræ inſignitur, abs anno 1563. vt alibì notabimus) *expulſis indè quadraginta Monachis, triginta Canonicos Sæculares ibidem inſtituit. In capitali autem Monaſterio iſto pro octoginta ſex Monachis, ſolùm quadraginta retinuit; reliquos verò diſtrictioris vitæ viros, quos ſuis voluntatibus ſciebat eſſe conſentaneos, de Monaſterio expellens, abire permiſit. Et quia ſæcularis erat Canonicus, cum ſæcularibus Canonicis viuere prælegit, in Monaſterio Sancti Audomari, ſeu Capellâ Sanctæ Dei Genitricis, &c.* Huc vſque Iperius. Vide infrà ad annum 830.

PASCHA. PAPA AN. 5.

Canonicorum S. Audomari in vrbe conomini initia.

Tanta hoc anno regnat Hyems, vt Rhenus, Danubius, Albis, Sequana, Scaldis, acutiſſimo gelu conſtiterint, totoſque triginta dies equos, plauſtra, carros tranſeuntes ſuſtinuerint.

CHRISTI AN. 823. Legatio Vedaſtini Abbatis ad Pontificē Rom.

PASCHA. PAPÆ AN. 7.

ANNO 823. Adalongus Vedaſtini Monaſterij Antiſtes, Romam Legatus ab Ludouico Imperatore mittitur. *Vide ſuprà ad annum 815.*

AVDOACER.

CHRISTI AN. 824.

EVGENII SECVNDI PAPÆ AN. 1.

ANNO 824. Englerannus, quartus Saltus Flandrici Præfectus, moritur; atque Harlebecæ in Sancti Saluatoris, iuxta tumulum paternum reconditur. Proles habuit Audoacrum, Margaretam & Ioannam, quæ in Virginum Sacratum cœtum, Religionem profeſſa, conceſſit.

AVDOACER, Patre defuncto, quintus Flandriæ Saltuarius, ſeu Foreſtarius ſalutatur, idque tituli gerit annos tredecim, vir cùm primis ſtrenuus, atque Reipublicæ vtilis: *cuius res geſtas* (ſcribit Meyerus) *vel longâ vetuſtate obrutas, vel vix vſquam memoriæ proditas, difficile eſt inuenire. Tradunt quidam hunc omnium primum bella finitimis feciſſe populis, ac Caſtella quædam de ijs cepiſſe: multa reſtituiſſe Monaſterijs, quæ vſque ab Dagoberti Regis temporibus, ad eum diem, alij atque alij ademerant. Habeo auctores, tantùm in agris malè cultis cuique conceſſiſſe, agri quantum ad cultum bonum valuiſſent perducere, datâ in longum tempus immunitate. Decimam quamque captam feram quùm venaretur in ſyluis, Diui Bauonis attribuit Monaſterio.* Hæc Meyerus.

Frequentioris Flandriæ initia.

Addit Heuterus in Genealogijs eundem Audoacrum Gandauenſe opidum mœnibus primùm cinxiſſe, ac Toroti, Caſſelij, Aldenardæ Arces ædificaſſe. Filiamque Toparchæ fani D. Audomari in vxorem arceſſiſſe.

Gandauum mœnibus cingitur.

Addit Petrus Oudegherſtius, Audoacri Dominio, in eximiæ Fidei, quâ in Ludouicum Pium Imp. & Gall. Regem excellebat, honorarium Atrebatum, Teruannam atque Bononiam acceſſiſſe; Froymondo ſeu Froymontio Atrebatio, qui eas ditiones hæreditario iure poſſidebat, criminis læſæ Maieſtatis delato & reo, ad Saracenos transfugiente. Inſuper Oudegherſtius, Audoacrum nuptias cum N. Anſelmi, Fani Pauli Comitis filiâ celebraſſe; quo ex coniugio natus fuerit Balduinus Ferreus, primus Flandriæ Comes. Verùm quâ fide tenendum, quod de Anſelmo Comite ſcribit, aliud ex ijs quæ ad annum 918. aſſerimus, colliges;

Froymōtius Atrebatiū Regulus.

Nota.

Digitized by Google

colliges; nempè primum Fani Pauli Comitem fuiſſe Adalolphum, Balduini Ferrei Nepotem, Balduini Calui Filium.

CHRISTI AN. 825.

ANNO 825. Nobilis quidam iuuenis, perquàm diues, nomine Gotbertus, Sancti Benedicti Ordinem in Beati Bertini ingreditur; cuius memoria apud Bertinianos duplici nomine celeberrima, pietatis & munificentiæ, villis ſeu pagis in iſtanc familiam tribus ſupra triginta, qui ſingillatìm ab Iperio recenſentur, ad vſum perpetuum collatis.

Eugen. 2 Papæ An. 2. Pagi tres ſupra triginta Bertinicis donantur.

In Galliâ miræ magnitudinis decidens grando, pecora multa & nonnullos homines interemit; in quâ tempeſtate glacies duriſſima, pedum longitudine duodecim viſa eſt è Cœlo cecidiſſe. *Palmerius iiſdem verbis.* Bergomas id refert ad annum 832.

GREGORII QVARTI PAPÆ AN. 1.

Circa hæc tempora, Iuliomagi (Gallicè ANGERS) Ludouicus Imp. vt in Dominicâ Palmarum, dum ſupplicatur, id verſiculi, GLORIA LAVS ET HONOR TIBI SIT &c. cantetur, Cæſareo edicto iubet. Cauſſam vide apud Richardum VVaſſeburgium l. 5. de Antiqq. Belgicæ.

Legatio Epiſcopi Atrebatenſis pro Cæſare Occid. ad Cæſarem Orient.

CHRISTI AN. 828.

ANNO 828. Alicharius, Atrebatenſis Epiſcopus, ab Ludouico Cæſare Conſtantinopolim mittitur, ad Michaelem Auguſtum, pro fœdere & amicitiâ iugiter inter duos Cæſares, conſeruandâ.

GREG. 4. PAPÆ AN. 2.

CHRISTI AN. 829.

ANNO 829. Lotharius & Pipinus filij Ludouici Cæſaris in Patrem animos & arma attollunt, ſuiſque in partes Audoacrum Principem noſtrum, licet, vt quidam ſcribunt, inuitum atque renitentem, attrahunt. *Meyerus.*

Filij in Patrem ſumunt arma.

* An. 824.

Saraceni, ad quos Froymandus noſter * transfugerat, ex Africâ in Italiam irruunt, Romamque inuadentes, ſacra Eccleſiarum ornamenta, hoſtili more diripiunt. *Palmerius.*

Italia ab Saracenis vaſtatur.

GREG. 4. PAPÆ AN. 3.

CHRISTI AN. 830.

ANNO 830. Fridogiſus Bertinici Cœnobij Abbas Canonicos Eccleſiæ Sancti Audomari, ex Regularibus in Sæculares transmutat, primo ſcilicet Principatus ſui anno, veluti ad annum 821. in eius inauguratione notauimus. Opportunè hùc, quod ibì omiſi, ex Iperio attulero: *Fridogiſus de omnibus bonis, villis, ac terris Eccleſiæ, portionem Canonicis, pro ſuis gratibus, aſſignauit & tradidit. Ipſe etiam ea, quæ ſibi maximè placuerant, ſuæ voluntatis vſibus reſeruauit.*

Canonici S. Audomari, ex Regularibus ſunt ſæculares.

GREG. 4. PAPÆ AN. 5.

CHRISTI AN. 832.

ANNO 832. Beatus Theodoricus, vir ſingularis pietatis & Spiritu prophetiæ (vt in Vedaſtinis monumentis lego)

pleuus, adeoque iuſto titulo SANCTVS à Demochare nuncupatus, Atrebatenſis Eccleſiæ Epiſcopus renuntiatur. Adfuit Synodo Sueſſionenſi, in Sancti Medardi Monaſterio, ſub Hincmaro Remenſi Archiepiſcopo, congregatæ. Lobbienſe *Cœnobium à Sancto Landelino fundatum, liberaliter auctum iuit, certamque Monachis viuendi præſcripſit Regulam; aliaque præclara obiuit munera, vt ſuis locis monſtrabimus.

*Vide de eo Molani Natales & Miræi Origines Cœnobiorum Belg.

Normanni Flandriam inuadere tentant.

Normanni *ex Noruegiâ delati, Flandrica tentant litora: ſed & hîc & ad Sequanæ oſtium fortiter repulſi, tandem in Aquitaniam penetrarunt. *Meyerus.*

*Siuè Northmanni, id eſt, Septentrionales homines, qui & Dani vocantur.

CHRISTI AN. 833.

Pater à Filijs in carcerem compingitur.

ANNO 833. Ludouicus Auguſtus, ſuorum fraude deceptus, Imperio deponitur, atque Sueſſione in cuſtodiam* traditur. A quibus? (proh flagitium!) pius Princeps, optimus pater, à Filijs Lothario & Pipino. Verùm totius Regni Procerum conuentione, eodem anno habitâ, ſuis Imperio & Regno reſtituitur. In Genealogijs Regum Italiæ lego Bernardum Pipini Filium & Ludouici Imp. Nepotem quùm fortè Italiam, cui cum Imperio præerat, factionibus inteſtinis perturbaret, Ludouici Aui ſui iuſſu, capite plexum; atque Lothario eius Patruo, Pipini Fratri, res Italiæ vt pacaret, fuiſſe commiſſas.

Iuſtitiæ Aui in Nepotem Exemplum.

Baronius in Annal. ad an. 845.

GREG. 4. PAPÆ AN. 6.

CHRISTI AN. 834.

Hugo S. Bertini Abbas, Caroli Magni F. Nothus.

ANNO 834. moritur Fridogiſus, Bertinici Cœnobij Abbas XI. eique ſufficitur Hugo, Caroli Magni ex Reguinâ Concubinâ filius, etiam in Viromanduis aliam Abbatiam S. Quintino ſacram adeptus. *Hic Abbas* (ſcribit Iperius) *regiminis ſui anno primo iuuenem elegantiſſimum, Beatum Grimbaldum recepit & induit huius Monaſterij Monachum; qui qualiter & quantum profecerit, teſtatur eius Legenda,* quam de ipſo canimus in Eccleſia Dei; de quo etiam aliqualis mentio in ſubſequentibus erit.* Hæc Iperius. Vide infrà ad annum 903.

*Quidã Monachum inſuiſſe ſcribunt in S. Medardi.

GREG. 4. PAPÆ AN. 7.

CHRISTI AN. 835

Feſtum omnium Sanctorum in Galliâ & Germaniâ celebratur.

ANNO 835. *Monente Gregorio Papa* (verba ſunt Sigeberti) *& omnibus Epiſcopis aſſentientibus, Ludouicus Imperator ſtatuit, vt in Galliâ & Germaniâ Feſtiuitas omnium Sanctorum in Calendis Nouemb. celebraretur, quam Romani ex inſtituto Bonifacij Papæ celebrant.* Hæc ille; & conformiter Palmerius, Bergomas, alij. Vide Baronij Notas ad Martyrol. Rom. & hîc ad annum 998.

*Vide Molani Natales 8. Iulij.

GREG. 4. PAPÆ AN. 8.

GREG. 4 PAPÆ AN. 10.

BALDVINVS FERREVS.

CHRISTI AN. 837.

ANNO 837. Aldemburgij Audoacer ſeu Odoacer, Flandriæ Præfectus, morte extinguitur; atque Harlebecæ familiari ſepulcro collocatur; relicto ſucceſſore

BALDVINO FERREO, quo anno Normanni Valachriam Zelandiæ Inſulam depopulati ſunt.* *Ceterùm Balduinus Ferreus* (ſcribit Meyerus) *vir erat ingenti animo, prævalido ac robuſto corpore, vultu decoro, ſtaturâ & moribus planè regijs, domi militiæque clariſſimus. Cum Carolo Rege, cognomine Caluo, eiuſque filio Ludouico, ſtrenuam aduerſus Normannos nauauit operam; nec minora in Saracenos fecit facinora. Ab eximijs corporis viribus, armorumque exercitatione, ac fortibus factis*, BRACHIVM FERREVM *Albericus Monachus cognominatum tradit. Tanti fuere in eo ſpiritus, vt vel mediocria iam deſpiceret connubia, induceretque in animum non niſi nobiliſſimam ſe ducturum eſſe vxorem. Fortè incidit vt Iuditæ formoſiſſimæ Virginis, Caroli Regis filiæ, incredibili caperetur amore, nec minoribus illa viciſſim caperetur ignibus: data tamen eſt non huic, ſed Anglorum Regi primùm nuptui: rapta dehinc* *à Flandro, ac ſponte ſuâ abducta.* Hæc ille. Verùm de his ſuo loco fuſiùs dicemus.

* Tertia Belgarũ per Normannos deuaſtatio.

Edouardus Ritonus in Synopſi rerum Eccleſiaſticarum.

Vnde Balduino id cognomentũ, Brachiũ ferreũ.

GREG. 4. PAPÆ AN. 13

* Poſt Regis Angli obitum.

CHRIST: AN. 840

ANNO 840. Ludouicus Pius Imp. rebus Tornacenſium Canonicorum, Altarium quamplurium conceſſione, inſigniter adauctis, ſuum diem obit, liberis Lothario, Carolo & Ludouico, qui paternum partiti ſunt Imperium, relictis. *Palmerius; Meyerus, apud quem ipſa Altaria numerantur; Bergsmas, &c.*

Tornacenſis Eccleſia locupletatur.

GREG. 4. PAPÆ AN. 16.

Corpus S. Audomari furtim tollitur.

CHRISTI AN. 843

ANNO 843. Hugo, Caroli Magni ex Reguinâ Concubinâ filius, idemque S. Quintini in Viromanduis, & S. Bertini in Sithienſibus Antiſtes, Mori cuiuſdam Monachi operâ, Corpus S. Audomari furtìm tollit, ad ſuos Viromanduos delaturus. Quod quùm inaudijſſet Folquinus Epiſcopus, qui tùm in Mempiſco, apud VVoromholt Paſtoralis curæ munia pertractabat; contractâ per Folradum Fratrem virum militarem, non pœnitendâ Morinorum manu, raptìm ſacrilegos inſequitur, aſſequiturque priuſquàm Liſam fl. traijcere ad Liſburgum* pagum valuiſſent. Quibus ſacrum pignus reddere coactis, id ad priſtinum locum refert: ne verò in Normannorum, quorum vbique

Recipitur atque in priſtinũ locum refertur.

**Liſburgus pagus in Arteſiâ.*

Liſa fl. ortu nobilis.

grandis erat timor, manus deueniret, effoſſa humo ſollicitè recondit. At ſacrilegos, paucis diebus indè elapſis, pœna non deſpexit. Morus mente captus eſt; Hugo à Carolo Rege miſſus ad Toloſæ vrbis obſidionem, interijt. *Iperius in Chron. Bertin. Meyerus lib. 2. Fl. Molanus in Natt. 7. Sept. & in Recapitul. c. 23. &c.*

Sacrilegorum in B. Audomarij pœna.

Eodem anno defuncto Hugone, Adalardus Bertinici Cœnobij regimen aſſumit, ſpei de ſe conceptæ, non leuibus argumentis probator; collatis quùm per ſe, tùm Honrecum (al. Honnecum) Patrem varijs in eam domum Beneficijs. *Iperius.*

CHRISTI AN. 844. *An Sergius Romanorū Pontificum primus, Baptiſmale nomen mutauerit. Ritus eiuſmodi vera origo.*

SERGII SECVNDI PAPÆ AN. 1.

ANNO 844. Sergius eius nominis ſecundus, Papa creatur; de quo eſt Fabula, quòd *quùm prius Os Porci vocaretur* (Bergomatis ſunt verba) *ob deformitatem nominis, mutare vocabulum coactus eſt, & ſe Sergium appellari fecit. Et indè mutandorum Nominum conſuetudo ſumpta eſt.* Hæc ille poſt Platinam, qui tamen id non aſſeuerat, ſed à quibuſdam dici ſcribit, neque omnes à dicto Sergio Pontifices ſua nomina immutaſſe. At verò Baronij Cardinalis cenſuram audiamus: *Quos delectat fabulas veris intexere, hunc* (Sergium) *primum fuiſſe tradunt Romanum Pontificem, qui creatus nomen ſibi mutauit, eo quòd nomen indecens tanto Sacerdotio viſus eſſet ſe habere. Sed ſcias id factum in Sergio tertio*, nec id accidiſſe ob turpitudinem nominis, ſed reuerentiæ cauſſa. Cum enim ille Petrus vocaretur, indignum putauit ſe eodem vocari nomine, quo Chriſtus primum eius Sedis Pontificem, Principem Apoſtolorum, ex Simone Petrum nominauerat. Quàm verò hæc vera ſint, abſque dubitatione aliquâ, quæ in contrarium opponi poſſint, opportuniùs ſuo loco dicturi ſumus. Hic de ſecundo Sergio dicendum, qui ex paterno nomine, vt audiſtis, à principio Sergius eſt appellatus.* Hactenùs Baronius, Tomo 10. Annal. Eccleſiaſt.

* An. 907.

CHRISTI AN. 845. *Normānorum in Gallias irruptio.*

SERGII 2 PAPÆ AN. 2.

ANNO 845. Æſtiuo tempore, Regnum Caroli ingenti perturbatione exagitatur: Normanni quippe Gallias inuadentes, omnia tam prophana, quàm ſacra, cæde, rapinâ & incendio miſcuere. *Baronius in Annal.*

CHRISTI AN. 846. *SS. Bauonis & Pharaildis Corpora Gādauo Audomaropolim transferuntur.*

SERGII 2 PAPÆ AN. 3.

ANNO 846. Corpora Sanctorum Bauonis & Pharaildis, Enxericus Abbas Gandauenſis, & Frangerus Prætor; Normannorum metu transferunt ad Caſtrum Fani S. Audomari. Id Sacellum Comitis appellabatur, nunc autem Templum eſt Diui, Donatiani. *Meyerus. Vide infrà ad an. 853.*

AN-

Digitized by Google

CHRISTI AN. 847

LEONIS QVARTI PAPÆ AN. 1. Angliæ Regnum annuo censu tributariam. [illegible]

ANNO 847. Andulphus (aliàs Alidulphus, Etheluulphus, & Athulphus) Angliæ Rex, Romanæ Eccleſiæ deuotiſſimus, integram Inſulam ſuam Romano Pontifici facit tributariam, Regioque iubet edicto vt ſingula domus ſingulis annis nummum argenteum perſoluat. *Palmerius, Bergomas* *, *alij*. Cæterùm Thomas Bozius, libro de Signis Eccleſiæ viceſimo primo, capite nono, eam largitionem Inæ Regi Cedoüellæ ſucceſſori tribuit; aitque Inſulæ tantùm partem, quam tenebat Inas, tributariam Apoſtolicæ Sedi conſtituiſſe: atque Egbertum quintum ab Inâ Angliæ Regem, totius Inſulæ Principatum, explicatis terminis, primum occupaſſe, firmoque tenuiſſe imperio; cui Andulphus in Regnum ſucceſſit: quem certè Inæ pietatem crediderim ampliaſſe, totâ, vt diximus, Tributum Inſulâ pendente: Idque exindè fortaſſè, quòd quùm Subdiaconus eſſet; Leonis Pontificis, qui hâc ipſâ ætate Eccleſiæ clauum tenebat, auctoritate, à Religionis vinculo diſpenſatus (vt vocant) non ſolutus (vt pingit Bozius) ad nuptias cum Oſburgâ tranſuolarit. Porrò quantùm id annuum foret Tributum, Petitæus in Hollandiæ Chronico muſſitat nonnihil: verùm quod malæ ſit Fidei homo, adeòque ad Hæreticos transfuga, ſupprimere malo, quàm aliquid dicere. Et quid etiam aliàs eſt neceſſe dicere? Ad alia & nobis propinquiora.

* Ad annum 850.

Vide Baronij Annales Tom. 10. ad an. 847.

Vide infrà ad an. 854.

Sancta Eucharistia morte damnatis non neganda.

Eodem animo, in Synodo Moguntinâ, Præſide Rabano Archiepiſcopo, à Patribus illic congregatis conſtitutum eſt, ne Sacratiſſima Euchariſtia denegetur condemnatis per Iudicem ad ſubeundum vltimum ſupplicium. *Baron. in Annal.*

CHRISTI AN. 850.

LEON. 4. PAPÆ AN. 4. Sacellum S. Virginis Brugensis.

ANNO 850. Balduinus Princeps noſter, Brugis Sacellum Beatiſſimæ Deiparæ, quod ab Liderico inchoatum ferunt, ſuâ donat coronide. *Meyerus.* Hoc pariter anno Normanni rurſus in Gallias excurrunt: hinc Carolus Rex timore concuſſus & conſilij inops, eoſdem in Regni conſortes aſſumit, eâ Regni parte eis conceſſâ, quæ ab eorum nomine ſumpto vocabulo, dicitur Normandia. *Baronius.*

Iterum Normanni in Gallias excurrunt.

CHRISTI AN. 851.

LEON. 4 PAPÆ AN. 5. Etiam in Flandria.

ANNO 851. Normanni Gandauum, ſimulque Gandenſe, Blandinienſe ac Trochinienſe Aſceteria ferro & igni euaſtant.

AN-

CHRISTI AN. 852. Eleuatio Corporis S. Vedaſti. LEON. 4. PAPÆ AN. 6.

ANNO 852. Eleuatio Corporis Sancti Vedaſti Epiſcopi & Apoſtoli noſtri; vndè apud eius Atrebatenſes Vedaſtinos in tabulas relatum: *Leuatus eſt ille Nobiliſſimus de cinere theſaurus, ſexto Nonas Iulij, anno Dominicæ Incarnationis DCCC. LII. cuius anima lætatur in cœlis cum Chriſto.* &c. Et Molanus in Natt. 5. Febr. *Sexto nonas Iulij inuentum eſt Corpus S. Vedaſti à Theodorico Epiſcopo, anno ab Incarnatione Domini 852.*

S. Vedaſti Monaſterium, à Madfrido inuaditur.

Eodem anno Madfridus homo Laicus, quo iure, quâ iniuriâ arripit ſummam Vedaſtini Cœnobij poteſtatem. *Sæua* (ibì legitur) *Normannorum Danorumque ingruente tempeſtate, ita perturbatis rebus, vt Paſtorales Sedes legitimis ſæpiùs deſtituerentur Paſtoribus; in quas ſimulato aut ſincero obſiſtendi deſiderio, laicis procliue erat inuolare, tantumque bonorum rapere, quantum manibus contingerent: Hâc licentiâ penè per annum vſus Madfridus, expertâ prouocatus voluptate, eam ſibi ad eiuſmodi in poſterum ſtrauit viam, vt anno 871. exturbato Hugone, arte reſumpſerit eam Prouinciam, non ante quinquennium tum eâ defunctus, an ſatur eius voluptatis incertum.*

CHRISTI AN. 853. SS. Bauonis & Pharaildis Corpora Audomaropoli Laudunum transferuntur.

ANNO 853. Tasradus Gandenſis Antiſtes, Corpora Sanctorum Bauonis & Pharaildis ex Caſtro Diui Audomari, terrore Normannorum, transfert Laudunum. *Meyerus, Vide ſuprà ad annum 846.* LEON. 4 PAPÆ AN. 7.

Rotholdus, Madfrido recedente, Vedaſtini Cœnobij Præſul renuntiatur, eamque Dignitatem, difficillimis temporibus non amplius triennio tenuit. *Chron. Vedaſt.*

Corpus D. Vedaſti Vrnâ portatili recluditur.

Venerabiles Diui Vedaſti Reliquiæ, iniecto Vedaſtinis ſubitario Normannorum pauore, terrâ anteà abſtruſæ indè ab Theodorico Atrebatenſi Epiſcopo terrâ erutæ, portatili vrnâ ſecundo nonas Iunij reconduntur, in maximo totius populi concurſu. *Ibidem.*

CHRISTI AN. 854. *Fabula de Ioannâ Papiſſâ, ineptiſſima, à quibus ſolidè refutetur.*

ANNO 854. Ioannam natione Anglicam, Sedem Romanam occupaſſe, ab Auctore, qui poſt ducentos triginta annos vixit & ſcripſit, Marianus Scotus Schiſmaticus (ex quo plures hauſerunt, Platina, Sigebertus, Martinus Polonus, Palmerius, Bergomas, Verdierius, &c.) falſiſſimè primùm imponitur. Cuius fabulæ egregias ſolidaſq; refutationes ediderunt Illuſtriſſimi Cardinales Robertus Bellarminus & Cæſar Baronius, hic decimo Tomo Annalium Eccleſiaſticorum, ille Controuerſiarum de Summo Pon- LEON. 4 PAPÆ AN. 8.

tifice libro tertio, capite 24. Papyrius Maſſonus, Tractatu de Vrbis Epiſcopis: Florimundus Remondus, inſigni opere, cui titulus. ERROR POPVLARIS DE IOANNA PSEVDOPONTIFICE, DICTA PAPISSA, &c.

Normãnorum clades.

Normanni ſiue Dani bello ciuili inter Horic eorum Regem & filium fratris Guduym, qui Regno pulſus piraticam exercebat, exorto, miſerabili modo conſumuntur. *Baronius.*

CHRISTI AN. 855.

BENEDICTI TERTII PAPÆ AN. 1.

S. Folquinus Morinorum Epiſcopus moritur.

ANNO 855. Sanctus Folquinus Morinorum Epiſcopus, vitam hanc mortalem cum immortali commutat; inque Beati Bertini Monaſterio ad Sanctum Audomarum tumulatur. Illi defuncto alter Folquinus Monachus hoc appendit Elogium.

Hic veneranda Patris Folquini membra quieſcunt,
Antiſtes dudùm qui fuerat Morinûm.
Quique quaterdenis vitæ Dux extitit annis,
Mente actuque pio iuſſa operando Dei.
Qui quartâ decimâ decedens luce Decembris,
Clarus Apoſtolicum gaudet adire Chorum.

Meyerus, Molanus in Natt. 14. Decemb. Demochares &c. Vide ſuprà ad ann. 817. & infrà ad annum 1181.

Succeſſit Folquino Sanctus Hunfridus qui à Normannis Sede ſua pulſus fuit, vt ſuo loco dicemus.

Iuditha Caroli Calui Gall. Regis filia, iungitur Andulpho Angliæ Regi.

Andulphus,* de quo anteà diximus, Angliæ Rex, Româ per Gallias rediens, Iuditham pulcherrimam Virginem, Caroli Francorum Regis Filiam, ſperatam Balduini Ferrei, ducit in vxorem, & in Angliam deducit. *Baronius ad hunc annum; Meyerus ad annum 857.*

*al. Adelbaldus.

Honnecus Comes fit diſcipulus filij Adalardi Abbatis Vedaſtini.

Adalardus Vedaſtini Cœnobij nominatur Antiſtes. De illo ſic in tabulis. *Is Comes vulgò nominatus Flandriæ; reuera autem (niſi ſit error) Honneci* Comitis filius (quem meruiſſe ſub Carolo Magno ferunt, atque inclinatâ iam ætate conceſſiſſe in diſciplinam filij ſui Adalardi, iam Bertiniani Abbatis, quem eundem hunc eſſe non immeritò quis ſuſpicetur) ab anno Verbi Incarnati 855. Vndecim præfuit annis, nullâ, vt ſcribitur, laude; vtpote rerum dilapidator: cuius apud Carolum Caluum accerſitum, Bertinicâ prouinciâ remotum Bertiniani tradunt; quamuis non tam vero, quàm inuidioſo crimine inſimulatum: ſimili fortaſſis de cauſſa defunctus Præfecturâ non frugaliter adminiſtratâ,* Sic ibi.

*al. Honreci.

CHRISTI AN. 856.

BENED. 3. PAPÆ AN. 2.

ANNO 856. Beatus Theodoricus Atrebatium Epiſ-

S. Theodoricus Atrebatium Episcopus moritur

copus, vitam glorioſo fine terminat, relictâ Sede ad quinquennium ferè Paſtore ſuo deſtitutâ. De illo ſic in Atrebatêſis Eccleſiæ Archiuis: *Hic poſt vitam religioſam exuens hominem, in Eccleſiâ Sancti Auberti* honorificè ſepultus exſtitit. Sed tempore Ottonis primi Imperatoris, in Germaniam tranſlatus eſt. Poſt huius Præſulis deceſſum, Eccleſia ferè annis quinque vacauit, Lothario Imperatore tres Clericos ſuos ſucceſſiuè inſtituente Gembertum, Teodaldum, & Hilduinum. Iſte Lotharius * fuit, qui Ludouicum Patrem ſuum, Ebbone Remorum Archiepiſcopo accuſante, è regno deiecit iniuſtè, qui poſtmodùm cum conſenſu Francorum reuocatus eſt: & Ebbo à gradus ſui dignitate non irrationabiliter expulſus.* Hactenùs.

Lotharij Imp. auctoritas vſurpata.

* Cameraci.

* De his latè Baronius Tom. 10. Annal. ad ann. 844 & ſeqq.

Eodem anno ſecundùm Franciſcum Petitæum (alijs 809.) moritur S. Ludgerus, decimus Vltraiectenſium Epiſcopus. *Oriundus fuit* (ſcribit Molanus) *ex Friſiâ, ex auo VVriſingo Adone, qui à Radbodo Rege ob iuſtitiæ defenſionem, à patriâ effugatus & in Franciam pulſus eſt, ſed cùm Carolo regnante Friſia Francorum acceſſiſſet imperio, ab ipſo ad patriam cauſâ Fidei roborandæ remiſſus eſt. Matrem eius Liafburgam, auia ex paterno genere gentilis, dolens filio tantùm filias naſci, furore fœmineo ſuccenſa, eâdem quâ nata fuerat horâ, à mancipio ſitulæ aquâ plenæ immergi mandauit. Sed mirando ſpectaculo paruula ætas vtrâque manu marginem ſitulæ apprehendens, perfectæ ætati reluctabatur. Itaque vicina mulier ſuperuenit, quæ infantulam eripuit, & ori eius de melle aliquantulum immiſit. Quia autem iuxta ſuperſtitionem gentilium, ſemel aliquid guſtantes illicitum erat necari infantes, in domo eius mulieris occultè educata eſt, & poſt auiæ mortem matri reſtituta. Iuncta autem marito Thiadgrino Ludgerum in vtero geſtans, caſu corruit, & palus ſuper quem ceciderat, latus penetrauit: ſed Dei pietas & puerperam & puerperium à mortis faucibus liberauit, & qualis foret naſcitura proles, præmonſtrauit. Senſim autem puerulus ſenſum canum, & cor ſenile aſſumpſit, & à parentibus obnixè poſtulauit erudito in Scripturis viro commendari. Qui eum quantocyus Gregorio commendarunt, qui Traiectinæ Sedi in gradu Presbyter præſidebat, ſucceſſor martyris Bonifacij. Vbi tonſura accepta totum ſe in Traiectenſi Monaſterio ad Dei ſeruitium conuertit. Mira illi circa Conſcholaſticos charitas: mira circa Eccleſiaſticum officium deuotio erat. In Angliam pro Diaconij gradu directus, incidit Eboraci in ſcholam Alcuini viri omni ſcientia celeberrimi: apud quem quatuor annos & ſex menſes manſit,*

totum

totum cum eo nouum & vetus Teſtamentum perlegens: tantò deinceps gratior Patri Gregorio, quantò erat & literarum ſcientia inſtructior, & librorum copia plenior, & Monachorum regulis eruditior. Defuncto autem Gregorio, Albricus ſucceſsit, qui Ludgerum in DAVENTRE *ſuæ Parochiæ locum prædicationis cauſſa & Fidei corroborandæ gratia pergere ſuaſit. Quo promptiſsimè vadens, Eccleſiam olim à Liafuuino ædificatam, ſed à Saxonibus incenſam, reædificauit, & in ea Sancti viri Corpus, à ſe inuentum, condigno honore collocauit. Eo ſucceſſu Albricus animatus, virum Dei in Friſiam ad fana & idola deſtruenda deſtinauit, Quod ſine aliqua contradictione perfecit per eum, qui flagellum fecit de funiculis, & ſolus omnes eiecit de templo.*

Albrico autem Pontificatus ordinem ſuſcipiente, ipſe presbyterij gradum percepit. Et quia Friſones adhuc in Fide rudes erant, tam propter Fidei puritatem, & mentis conſtantiam, quàm propter ſuos parentes, qui apud eos potentiſsimi habebantur, doctor Eccleſiæ conſtitutus eſt in pago OSTRACHE, *in loco quo Sanctus Bonifacius martyrio eſt coronatus: vbi hiemali, verno & æſtiuo tempore in doctrinæ cuſtodia occupabatur. In autumno verò ſpecialiter Sedi Traiectenſi ſui Antiſtitis iuſſu præſidebat. Cùm autem VVithichindus paganus, Saxonum dux Friſiæ Eccleſias accenderet, Dei famulos expelleret, & cuncta cædibus, incendijs, & rapinis impleret, & Ludgerus neque martyrium, quod optabat, mereretur, neque vllum ſuæ prædicationi locum dari videret, cedendum tempori ratus, cum fratre ſuo Hildegrimo & Antiſtite Albrico Romam abijt: vbi cùm in paterna hæreditate Monaſterium conſtruere cogitaret, Leo Pontifex, datis dignis Reliquijs auctoritatem indulſit. Rediens per Beneuentum, regularem vitam noſſe & obſeruare volens, & quia pater Monaſterij genere ſibi propinquus erat, duobus inibi annis & ſex menſibus manſit.* &c. Vide dictum Molanum in Natt. Martij 26.

BENED. 3. PAPÆ AN. 3.

CHRISTI AN. 857.

ANNO 857. Andulphus, ſiue Etheluulphus Angliæ Rex, apud Vinctonium mortem obit: cuius filius Adelbaldus Iuditham Nouercam ſuam, ſibi in thalami conſortem acciuit quo, & ipſo eodem anno, defuncto, redijt Iuditha in Galliam ad Patrem, ac Siluanecti plurimùm ſe cõtinuit.

Iuditha hoc anno bis vidua, ad Caluum Regem Patrem in Gallias redit.

Cæterum de Andulphi teſtamento, quod alibì ſiluimus, hìc lubet iſta addere, quæ à Matthæo Vueſtmonaſterienſi taliter enarrantur. *Romam autem ſingulis annis trecentas denariorum mancuſas portari præcepit, qui taliter diuiderentur ibidem,*

 centum

Teſtamentum Andulphi, primi Iudithæ mariti.

centum mancuſas ſcilicet in honorem Sancti Petri Apoſtolorum Principis, ſpecialiter ad emendum oleum, quo implerentur omnia luminaria Eccleſiæ Apoſtolicæ in veſperâ Paſchæ, & tantundem in Gallicantu. Et centum ididem mancuſas in honorem S. Pauli iiſdem de cauſis. Centum præterea mancuſas Vniuerſali Papæ præcepit exhiberi ad ſuas eleemoſynas ampliandas. Hæc ille. Vide ſuprà ad annum 847. & 855.

CHRIST: AN. 859 — NICOLAI PAPÆ AN. 2.

Delatores mala turba: hinc à Bertinico Abbate liſce.

ANNO 859. Adalardus inuidiâ ſuorum Bertinenſium contractâ, delatus eſt apud Caluum Regem, tanquam rerum Monaſterij dilapidator, atque decoctor. Vndè Præfecturâ iſtâ exauctoratus, viam liberam ad eandem fecit Hugoni Regis auunculo: quæ mutatio an de re Monaſterij fuerit Iperius ita detegit: *Abbas denique noſter Adalardus licet bonus eſſet & eleganter regens, quum apud Regem Carolum inuidiosè, eſt accuſatus, & præſens Abbatia ab eo eſt abſtracta: Hugoni Iuniori, dicti Regis auunculo eſt data. Hæc mutatio, ſed non dexteræ Excelſi, quià mutatus eſt hic color optimus in peiorem, facta eſt anno Domini 859. Regis Caroli Calui, ac Domini Adalardi XVI.* Hactenus ille.

CHRISTI AN. 860. — NICOLAI PAPÆ AN. 3.

ANNO 860. Sanctus Ioannes, Cantor Eccleſiæ Cameracenſis, Lothario Imp. non ignotus, vt in cuius Aulâ nutritus fuerat, & Hincmaro Archiepiſcopo Remenſi, cuius ad eum plurima ſcripta inueniuntur, non inimicus, in Epiſcopum Atrebatenſem ordinatur. *Ex monumentis Eccleſiæ Atrebatenſis. Quædam exemplaria habent anno 850. ſed vitiosè, vt ex ſuperioribus liquet.*

CHRISTI AN. 861. — NICOLAI PAPÆ AN. 4.

Normannorum in Flandriã noua irruptio.

ANNO 861. Normanni ex Franciâ in has Regiones aduolantes, primùm ad Menapios applicant & circùm circà villas, agros omnemque Morinorum ditionem incendio & ſanguine fœdant. Cœnobium Bertinicum communibus Flammis inuoluunt, eiuſque Aſcetas quatuor, domus cuſtodiæ relictos, VVorardum & VVinaldum preſbyteros, Gerardum & Regenardum Diaconos exquiſitis tortos cruciatibus pridiè Pentecoſtes interfecerunt. *Iperius, Meyerus, Molanus.*

Normãni S. Hũfridum Morinorum Epiſcopum ſuâ Sede exigunt.

Sanctus Hunfridus Morinorum Epiſcopus, Sede ſuâ per Normannos expulſus, Romanum Pontificem conſulit nùm ei reuertendum ſit ad ouile, curæ ſuæ commiſſum. Ad quem ſic Nicolaus Pontifex reſcripſit: *Si pernicioſum eſt Proretam in tranquillitate nauem deſerere; quanto magis in fluctibus?*

Vbi non dicimus, quod perſecutorum non fugiamus inſidias quum ad tempus ſæuiunt; & ob multitudinem delictorum noſtrorum nocendi facultatem diuinitùs aſſequuntur: ſed quod præcipuè nos qui tanquam arietes ducatum gregibus præbemus; immò & qui horum auctores ſumus, Deo auctore cum eis in periculis pro viribus perſiſtere pro certo conueniat: & cum tranquillitas reddita diuinâ fuerit pietate, mox gregem perquirere & in vnum colligere debemus, &c. Cauſſa 7. q. 1. c. Sciſcitaris. Molanus, Demochares, Iperius; Meyerus.

Pontificis Romani littera ad D. Hunfridum.

Hugo in Sancti Bertini Antiſtes, quod demandatam curæ ſuæ Prouinciam ex æquo & bono non adminiſtraret; à Præfecturâ amouetur; atque Adalardus, de quo ad annum 859. diximus, priſtinæ ſuæ dignitati reſtituitur. *Iperius.*

NICOLAI PAPÆ AN. 5.

CHRISTI AN. 862.

ANNO 862. Balduinus Ferreus Iuditham Caroli Calui & Ermentrudis filiam, ex Siluanecto, inconſulto patre in Flandriam abducit & ſociat ſibi vxorem: quo ex connubio pòſt paulò virilis proles emerſit. *Iperius: Meyerus, &c.*

Iuditha vidua, Caroli Calui filia, ab Ferreo abducta, eidem ſociatur.

Caluus & Ferreus ob Iudithæ raptum grauiter ſibi ad inuicem infenſi, quod hic reddere, iſte cedere neſciret, collectis viribus ad Beati Eligij Montem, primùm non procul Bertonuallenſi villâ, indè iuxta Aſcum * pagum, gemino & atroci prælio congrediuntur. Verùm Gallus Flandro inferior vtrobique terga vertere & in fugam ſe dare cogitur. *Andreas Vaillandus* in ſerie Abbatum montis Sancti Eligij, qui ſpecialiter duo illa pugnæ loca notat, vndè ad memoriam prægrandia ſaxa hic illic fixa. *Meyerus* verò inſtauratum in Inſulenſium finibus prælium ſcribit, ſed & hoc Gallis inauſpicatum.

* Gal. *Aſque.*

Calui & Ferrei graues querelæ ob Iudithæ raptum.

Signorũ vtrimque collationes Ferreo ſemper victore.

Balduino mauortia organa fœlicibus ſemper auſpicijs pertractante, contrà Carolo Rege triſtibus fortunæ caſibus obnoxio, adeóq; inauſpicatas eas artes detrectante, Franci numeroſiſſimum conflant exercitum, eique quendam Epiſcopum, quem ſimulato habitu, & mentito nomine Ludouicum Balbum, Caroli Regis Filium iactabant, Ducem præficiunt, ac in Balduinum mouent: quo cum ſignis acerrimè commiſſis, Galli denuò ſuperantur ingenti ſuorum ſtrage; quorùm etiam Dux ille bonus captus, hinc Balduini iuſſu virgis egregiè fuſtigatus, demùm in crucem malam eſt a-

Franci, Epiſcopo quodam Duce, exercitũ nauiter inſtaurant.

 blegatus.

Iterum à Ferreo fugantur Epiſcopo eorum Duce capto, indè ſuſpenſo.

blegatus. De his in Decretales ſic relatum lib. 5. tit. de ſent. Excommunicat. cap. 23. *Perpendimus ex literis tuis, quòd quidam Sacerdos, pro eo quod ſe filium Regis, falsò nominare præſumpſit, & armis acceptis ſeditionem fecit & guerram, a B. Comite iuſſus eſt fuſtigari; qui poſteà eius mandato, traditus patibulo exſpirauit.* & infrà. *F. T. duximus reſpondendum, quod ſi memoratus ſacerdos tali modo exceſſit, & non propulſando, ſed inferendo iniuriam, fuit occiſus; non videtur nobis, quod interfectores eius, propter hoc, ad obtinendam abſolutionem, Apoſtolicam Sedem adire cogantur. Tu verò qui merita perſonarum benè noſti, pœnitentiam eis competentem iniungas.* Hactenùs ibì; quæ huc referimus ex Petri Oudegherſtij ſenſu, qui ad Balduinum pertinere ſcribit quùm tamen ætatis paulò recentoris eſſe videantur, ſi reſcriptum iſtud ſit, vt habent Decretales, Clementis tertij, quem anno 1187. in Romanum Pontificem promotum fuiſſe teſtatur Matthæus Palmerius in Chronici Euſebiani ſupplemento; ſiue vt habet Edouardi Riſtoni Angli, Synopſis rerum Eccleſiaſticarum, anno 1188. Accedit quòd Pontificium iſtud diploma miſſum fuerit ad Simonem Abbatem, vti notatur in Gloſsâ. Quis autem hac tempeſtate vixerit Abbas, Simon nomine, non reperio; reperio autem duos qui Clementis tertij tempore; quorum vnus in Bertinenſi Cœnobio præeſſe cœpit anno 1176. deſijt anno 1187. alter in Aquicinctino, anno 1174. qui & anno 1201. deceſſit. Adde quòd quiſquis ille fuit, qui prædictum Epiſcopum ad laqueum adegit, Comitis titulo ab Summo Pontifice nominetur, quùm noſter hic Balduinus nondum eſſet à Caluo Rege eo dignitatis apice ſublimatus. Litera tamen B. quam in textu habes, me torquet, & ſtare cogit inter ſacrum & ſaxum: tu libera Lector.

Difficultas quædam expenditur.

Balduinus Ferreus per Epiſcopos Galliæ excommunicatur.

Rex Caluus quod armis vlciſci de Ferreo neſciret, ſpiritali eum fulmine, per Gallicanæ Eccleſiæ Epiſcopos percelli atque à Fidelium communione ſegregari iubet, lege, vt vocabant, Gregorianâ, quæ ſic habet: SI QVIS VIDVAM IN VXOREM FVRATVS FVERIT, ANATHEMA SIT.

XII. *Galli Proceres in S. Eligij Monte per Ferreum ſuſpenſi.*

Sententiam pronuntiauit Anſelmus Epiſcopus, cuius Patruum cum Duodecim Gallis Proceribus, Balduinus in Eligij Monte, recens ſuſpendio extinxerat: *Oudegherſtius.*

Bal-

Balduinus ſententiæ excommunicationis in ſe latæ accepto nuntio, gemens & dolens (ex Baronij Annalibus excribo) Romam ad Nicolaum Pontificem ſe contulit, interpellans eum, vt ſuis precibus conciliaret ſibi Carolum, quem iuſtâ cauſsâ infenſiſſimum pateretur, antequam deſperatione victus, cogeretur confugere ad Nortmannos. Prꝗſtitit Nicolaus miſericordis Patris officium, prodigi filij peccatis ſuis in deterius prolabentis commiſeratus, & litteras per Ioannnem Ficodenſem & Rodoaldum Portuenſem Epiſcopos Legatos ad Carolum Regem ſcripſit. Incipiunt litteræ: *Beato & pretioſo Chriſti Dei noſtri cruore &c.* in quibus hæc de cauſsâ ipſius: *Ad Beatiſſima Sanctorum Apoſtolorum Principum Petri & Pauli limina, noſtrumq; Pontificium Balduinus Vaſſallus veſter ardenti animo accedere ſtuduit. Qui veſtram ſe habere indignationem, eo quod Iudith filiam veſtram illum præ cæteris diligentem, ſine veſtræ voluntatis conſenſu, in coniugium elegerit, eamque volentem* acceperit, ore proprio retulit.* Hæc ad ipſum: Ad Reginam autem Iudithæ matrem eodem argumento per eoſdem quoque Legatos ſcribens, ab eo raptam affirmat. Eſt Epiſtola breuis, dignaque memoriâ, quæ ſic habet.

Ferreus cum Iuditha Romanū adit Pontificem; apud eū querimonias ſuas depoſiturus.

Exauditur à Romano Pontifice.

Nicolai Pont. Max. litteræ ad Caluū Regem.

* Vide lib. 5. Decretal. titul. *De Raptoribus* cap. *Cū cauſſa quæ inter.*

NICOLAVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, HERMENTRVDÆ Reginæ.

Eiuſdem Pont. literæ ad Galliæ Reginā.

Fidelium vniuerſitas gentium ex varijs mundi partibus, cuiuſque ſint ordinis vel ætatis, ſi quâ fortè criminis noxâ, vel ſeniorum ſuorum formidine detinentur, ad hanc Sanctam omnium terrarum matrem Eccleſiam Romanam, vt ſalutare percipiant remedium, recurrunt & ab eâ non ſolum animæ, ſed & corporis ſaluationem (vt omnibus patet) humili prece ſuſcipere precantur. Quibus multis diuinitùs fulta auctoritatibus, & Sanctorum Patrum roborata documentis materno amore ſolamina ſubminiſtrat; & ſugendæ vbera conſolationis compatiendo inferre minimè recuſat. Et quià hic Balduinus, qui chariſſimam filiam veſtram contra diuinarum legum ſanctiones rapuit, de his ſe eſſe recognouit: Liminibus Sanctorum Apoſtolorum lachrymoſis & mæſtis precibus lugubriter ſe obtulit, vt pro tanto crimine Apoſtolicam opem acciperet, noſtroque Apoſtolatui nihilominus flendo ſe præſentare quæſiuit. Cuius

quum

quàm lamentabilem & tanto ſcelere plenam cognouiſſemus petitionem, ad mentem rediÿt, quod per Prophetam Dominus dicit: MISERICORDIAM VOLO ET NON SACRIFICIVM. *miſerti fuimus & hos veſtræ in Chriſto dilectæ induſtriæ, Apoſtolicæ ſolicitudinis apices fieri ſtatuimus; miſſoſque etiam Rodoaldum & Ioannem Reuerentiſſimos & ſanctiſſimos Epiſcopos, delicioſos noſtros, pro eo, veſtræ charitati direximus: per quos obnixius deprecamur vt prædictus Balduinus, qui veſtram per Apoſtolorum interceſſiones deſiderat beneficentiam obtinere; pro Dei amore gratiam percipere valeat, & de ſui affectione noſtri Præſulatus oraculis conſolationem reſumat, quatenus vt qui ſe per infœlicem culpam a normâ æquitatis declinaſſe non ambigit, medelam Apoſtolorum agnoſcat, & apud veſtrum ſeniorem venialem, nobis iuuantibus, vigorem obtineat. Dextera vos ſupernæ protegat Maieſtatis, & ab omnibus ſemper aduerſitatibus, maculiſque conſeruare dignetur. Data VIII. Calend. Decembris, Indictione XI.* Hactenus Nicolai ad Reginam Epiſtola.

Su me animos, Balduine; tibi mox lætior annus;
Qui Comitem te, & pacificum dabit eſſe Maritum.

TOMI PRIMI FINIS.